

VLADA CRNE GORE

MINISTARSTVO EKOLOGIJE
PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

IZVJEŠTAJ O STANJU UREĐENJA PROSTORA

U 2020. GODINI

SADRŽAJ	
UVOD	4
1. ANALIZA IZRADE I SPROVOĐENJA PLANSKIH DOKUMENATA	5
1.1. Izrada i donošenje planskih dokumenata	5
1.1.1. Izrada Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije Crne Gore	
1.1.2. Registar planske i tehničke dokumentacije	8
1.2. Glavni državni arhitekta i Urbanističko-arhitektonski konkursi za posebne atraktivne poslove	8
2. OCJENA SPROVEDENIH MJERA I NJIHOV UTICAJ NA UPRAVLJENJE PROSTOROM	10
3. UTICAJ SEKTORSKIH POLITIKA NA OBLAST PLANIRANJA I AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE	14
3.1. Građevinarstvo	14
3.1.1. Stanje u oblasti građevinarstva	14
3.1.2. Propisi u oblasti građevinarstva usvojeni/donešeni u 2020.godini	14
3.1.3. Ostale aktivnosti u oblasti građevinarstva	15
3.1.4. Povjereni poslovi	16
3.1.5. Pristupačnost objekata za lica sa invaliditetom	17
3.2. Turizam	18
3.3. Životna sredina	21
3.4. Komunalna oblast	26
3.5. Klimatske promjene i mediteranski poslovi	33
PRILOG 1: VRIJEDNOSTI I UGROŽENOSTI MORSKIH STANIŠTA	35
PRILOG 2: PELAGIČNI I DEMERZALNI RESURSI	41
PRILOG 3: PREDIO	45
PRILOG 4: FIZIČKE PROMJENE OBALE	45
PRILOG 5: OTPAD U MORU	49
PRILOG 6: ZAGAĐENJE MORA	50
PRILOG 7: POMORSKA PLOVIDBA	54
PRILOG 8: POSTOJEĆE I PLANIRANO KORIŠĆENJE MORA	54
PRILOG 9: INTERAKCIJE KOPNA I MORA	56
3.6. Stambena oblast	57
4. AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE	59
4.1. Zavod za hidrologiju i seizmologiju	59
4.2. Saobraćaj	61
4.3. Uprava za nekretnine	68

4.4. Uprava javnih radova	71
4.5. Ministarstvo ekonomskog razvoja.....	72
4.6. Ministarstvo unutrašnjih poslova	74
4.7. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	74
5. AKTIVNOSTI NA VRŠENJU PRENIJETIH I POVJERENIH POSLOVA	75
5.1. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore	75
5.2. Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore	89
6. PODACI O PRIJAVAMA ZA GRAĐENJE ODNOSNO POSTAVLJANJU OBJEKATA, GRAĐEVINSKIM DOZVOLAMA I LICENCAMA	91
6.1. Podaci o izdatim građevinskim dozvolama za složene inženjerske objekte	91
6.1.1. Građevinske dozvole podaci lokalnih samouprava.....	91
6.1.2. Upotrebne dozvole.....	92
6.1.3. Urbanističko-tehnički uslovi	93
6.2. Podaci o legalizaciji bespravni objekata	94
7. INSPEKCIJSKE SLUŽBE.....	97
7.1. Urbanističko-građevinska inspekcija.....	97
7.2. Inspekcije u drugim upravnim oblastima koje imaju ovlašćenja i obaveze u pogledu uređenja prostora i izgradnje objekata.....	98

Na osnovu člana 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od 2021. godine, usvojila je

IZVJEŠTAJ O STANJU UREĐENJA PROSTORA U 2020. GODINI

UVOD

Prostor i stanovništvo su temeljne vrijednosti svake države, a prostor Crne Gore je osnova za ekonomski razvoj države, jačanje suštinske, osmišljene upotrebe prostornih potencijala, kao i očuvanje raznolikosti predjela i biodiverziteta.

Crna Gora ima 620.029 stanovnika i zauzima približno 13.812 km². U urbanim zonama Crne Gore živi 63,23 %, a u ruralnim 36,77% ukupnog stanovništva. Dužina obale je 293,5 km, morski prostor Crne Gore se prostire na 2540 km², od čega 368 km² su unutrašnje morske vode, dok 2172 km² čini teritorijalno more. Epikontinentalni pojas se proteže na 3886 km².

Glavni procesi i faktori koji utiču na prostorni razvoj Države su evropske integracije, tržišna ekonomija, brz razvoj informacione tehnologije, trendovi urbanizacije, demografske promjene, promjene klime i veća opšta ekološka svijest među stanovništvom. Sagledavanje različitih procesa i činjenica i organizovanje prostornog razvoja u smislu dugoročnih zahtjeva je moguće jedino ako se slijedi opredjeljenje za održivi razvoj.

U politici planiranja prostora moraju se imati u vidu i opšte razvojne projekcije i ciljevi proistekli iz globalnog opredjeljenja ka evropskim integracijama, sa perspektivom punopravnog članstva u Evropskoj uniji. Do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora - prostorno uređenje bilo je u isključivoj nadležnosti država članica. Prema Ugovoru, prostorne politike postale su zajednička nadležnost zemalja članica i Evropske komisije i primjenjeno na politiku planiranja prostora – to znači zahtjev za održivim razvojem, na kome se temelje osnovni ciljevi evropske razvojne politike: ekonomska, društvena i teritorijalna kohezija.

Osnovne tematske oblasti koje se uzimaju u obzir u procesu planiranja prostora odnose se na: prirodne resurse, urbana i ruralna naselja, privredu, infrastrukturu, javne službe, životnu sredinu, prirodnu i kulturnu baštinu. Predmet planiranja prostora je geografska sredina u kojoj ljudi žive, sa ciljem da se stvori podobna sredina za dalji razvoj i usaglašavanje teritorijalnih elemenata i društvenih interesa, s jedne, i preduslova za skladno zadovoljenje zahtjeva stanovništva u pogledu rada, stanovanja, razonode, rekreacije, s druge strane.

Bitni preduslov za razvoj turizma, a time i sveukupnog ekonomskog razvoja, je kvalitetan i očuvan prostor. Prostor, stoga, mora biti opremljen saobraćajnom, energetskom, komunalnom i dr. infrastrukturom, a mora zadovoljiti funkcionalne i estetske kriterijume. Infrastrukturni sistemi su uslov funkcionalnog korišćenja prostora. Crnogorski prostor ima sve prirodne preduslove koji bi mogli obezbijediti njegovu valorizaciju i kvalitetan ekonomski razvoj.

Iskustva država sa dugom demokratskom tradicijom pokazuju da je proces učešća javnosti jedan od najvažnijih uslova za kvalitetno planiranje prostora i sprovođenje politike u ovoj oblasti. Samo široko rasprostranjeno znanje i jačanje svijesti o uređenom društvu i uređenom prostoru, a planiranju prostora kao jednom od mehanizama ostvarenja tog cilja, vodi ka uravnoteženom, ravnomjernom i održivom razvoju države.

Prostor Crne Gore je planski pokriven u mjeri koja ne predstavlja prepreku daljem investiranju odnosno ekonomskom razvoju Crne Gore. Uz plansku pokrivenost, zakonodavnim okvirom predviđene su dodatne mogućnosti za investicione aktivnosti, kao i za sveukupno unapređenje stanja u oblastima održivog razvoja i turizma.

U tom cilju, u resornim oblastima Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, ranije Ministarstva održivog razvoja i turizma, donijeti su:

Zakoni:

1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 82/20);
2. Zakon o dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu ("Službeni list CG", broj 76/20);

a) Pravilnici

1. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o obrascima zahtjeva prijava i izjava u postupku izgradnje objekata ("Službeni list CG", broj 102/20);
2. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za spregnute konstrukcije od čelika i betona ("Službeni list CG", broj 49/20);
3. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za čelične konstrukcije ("Službeni list CG", broj 45/20);
4. Pravilnik o izmjenama Pravilnika tehničkim zahtjevima za zidane konstrukcije ("Službeni list CG", broj 41/20);
5. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene konstrukcije ("Službeni list CG", broj 55/20);
6. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije ("Službeni list CG", broj 57/20);
7. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o građevinskim proizvodima ("Službeni list CG", broj 39/20);
8. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi klasifikovanih supstanci ("Službeni list CG", broj 63/20);
9. Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija ("Službeni list CG", broj 96/20);
10. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen ("Službeni list CG", br. 68/20 i 99/20);

Krovni legislativni projekat u oblasti planiranja prostora je Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/18, 44/18, 63/18 i 82/20), koji je Skupština Crne Gore donijela oktobra 2017. godine, nakon čega su uslijedile i dvije izmjene tokom 2018. godine, i jedna 2020. godine.

Sadržina Izvještaja opredijeljena je članom 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a sačinjen je na osnovu podataka, informacija i ocjena nadležnog organa državne uprave – Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i podataka, izvještaja, informacija i ocjena, pribavljenih od strane lokalnih samouprava, državnih organa, javnih preduzeća i ostalih institucija koje učestvuju u realizaciji određenih segmenata uređenja prostora.

1. ANALIZA IZRADE I SPROVOĐENJA PLANSKIH DOKUMENATA

1.1. Izrada i donošenje planskih dokumenata

1.1.1. Izrada Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije Crne Gore

Prostorni plan Crne Gore je strateški dokument i opšta osnova organizacije i uređenja prostora Crne Gore, kojim se određuju državni ciljevi i mjere prostornog razvoja, u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno–istorijskim razvojem Crne Gore.

Prostorni plan Crne Gore je akt koji se izrađuje kroz multidisciplinarni istraživački i visokostručni postupak, što mu obezbjeđuje visok stepen pouzdanosti, a kroz proces donošenja i usvajanja i

obaveznost kod njegovog sprovođenja. U navedenom kontekstu Plan predstavlja osnov za utvrđivanje politike razvoja, uređenja i korišćenja prostora i definisanje pojedinačnih strategija, planova i programa po pojedinim oblastima, uključujući i politike za njihovu realizaciju.

Prostor, kao jedan od najvažnijih resursa Crne Gore, je osnova za cjelokupni razvoj države, jačanje suštinske osmišljene upotrebe prostornih potencijala, kao i očuvanje raznolikosti predjela i biodiverziteta. Regionalne posebnosti su osnova za postizanje lokalnog, regionalnog i međunarodnog identiteta Crne Gore.

Planom će se verifikovati sektorske potrebe u pogledu dugoročnog prostornog razvoja koristeći integrativni odnosno međusektorski pristup u skladu sa optimalnim korišćenjem prostora kao ograničenog i svakako neobnovljivog resursa.

Odluka o izradi Prostornog plana Crne Gore ("Službeni list CG", broj 82/18) donijeta je na sjednici Vlade od 20. decembra 2018. godine, a Odluka o određivanju rukovodioca izrade Prostornog plana Crne Gore i visini naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu Prostornog plana ("Službeni list CG", broj 76/19), na sjednici Vlade od 26. decembra 2019. godine. Za rukovodioca izrade imenovana je Svetlana Jovanović, dipl. prostorni planer.

Odlukom o izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu Prostornog plana Crne Gore ("Službeni list CG", broj 103/20) određena su finansijska sredstva u iznosu od 50.000,00€. Obrađivač Strateške procjene uticaja na životnu sredinu još uvijek nije izabran.

Ugovor o izradi Prostornog plana Crne Gore je zaključen 06.08.2020. godine, sa rukovodiocem stručnog tima Svetlanom Jovanović. Ugovor je zaključen na rok od 12 mjeseci. Ugovorena cijena za izradu ovog plana iznosi 500.000,00€.

Do sada su urađeni:

- Analiza postojećeg stanja organizacije, uređenja i korišćenja prostora,
- Koncept plana.

Početak izrade PPCG prije sprovođenja popisa stanovništva predstavlja značajan ograničavajući faktor u izradi Plana, s obzirom da se rezultati ažuriranih baznih studija zasnivaju na procjenama, pa samim tim ne mogu biti u potpunosti realni.

Plan generalne regulacije Crne Gore je planski dokument kojim se detaljnije određuju ciljevi i mjere prostornog i urbanističkog razvoja Crne Gore, uz uvažavanje specifičnih potreba koje proističu iz regionalnih posebnosti, razrađuju ciljevi planiranja prostora i uređuje racionalno korišćenje prostora i područja mora, u skladu sa ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno – istorijskim razvojem.

Planom generalne regulacije Crne Gore, pored ostalog, određuje se namjena površina; uslovi uređivanja, izgradnje i korišćenja prostora; koridori i kapaciteti infrastrukture; granice građevinskih područja; granice obuhvata za koje se razrađuju detaljna urbanistička rješenja; granice zone urbane sanacije; prostor predviđen za razradu urbanističkim projektima; zaštićena područja; pravila uređenja i pravila građenja po zonama, pravila parcelacije, smjernice urbane sanacije; smjernice za izradu urbanističkih projekata; smjernice za zaštitu kulturne baštine i dr.

Plan se izrađuje za sljedeće planske cjeline/područja: sjeverni, središnji i primorski region, područja nacionalnih parkova i područje pod zaštitom UNESCO.

Vlada Crne Gore donijela je Odluku o izradi Plana generalne regulacije Crne Gore ("Službeni list CG", br. 52/20 i 112/20), a Odlukom o određivanju rukovodioca izrade Plana generalne regulacije Crne

Gore i visini naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu plana ("Službeni list CG", broj 52/20) za rukovodioca izrade odredila je Kseniju Vukmanović, dipl.ing.arh.

Odlukom o izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu Plana generalne regulacije Crne Gore ("Službeni list CG", broj 112/20) određena su finansijska sredstva u iznosu od 100.000,00€. Još uvijek nije izabran obrađivač Strateške procjene uticaja na životnu sredinu.

Ugovor o izradi Plana generalne regulacije je zaključen 31.07.2020. godine, sa rukovodiocem stručnog tima Ksenijom Vukmanović. Ugovor je zaključen na rok od 24 mjeseca. Ugovorena cijena za izradu ovog Plana je 2.000.000,00€.

Urađena je Analiza postojećeg stanja organizacije, uređenja i korišćenja prostora.

1.1.2. Izrada i donošenje planskih dokumenata na osnovu člana 218 Zakona

Odredbom člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20) propisano je da se državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

U skladu sa tim zakonskim određenjem, u toku 2020. godine, donijete su odluke o izradi 10 lokalnih planskih dokumenata, i to:

- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Sadine” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića“, opština Tuzi ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Centar“, opština Tuzi ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala“, opština Budva ("Službeni list CG", broj 6/20);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Drač-putnički terminal" u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list CG", broj 16/20);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Topolica IV" Opština Bar ("Službeni list CG", broj 16/20);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Topolica III" Opština Bar ("Službeni list CG", broj 31/20).

Takođe, u 2020. godini, donijeta su odluke o izradi državnog planskog dokumenta, i to:

- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Dio sektora 22 i sektora 23" Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 10/20);

U toku iste godine, donijeti su sljedeći planski dokumenti:

- Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije Regionalne sanitarne deponije čvrstog otpada "Čelinskog otpada", opština Bijelo Polje ("Službeni list CG", broj 45/20);
- Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Donja Gorica za zahvat koridora Cetinjskog puta i južne obilaznice" u Podgorici ("Službeni list CG", broj 48/20);
- Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije "Mihinja" u Podgorici ("Službeni list CG", broj 62/20);
- Lokalna studija lokacije "Glavatičići", opština Kotor ("Službeni list CG", broj 64/20);
- Detaljni prostorni plan za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici ("Službeni list CG", broj 81/20);
- Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Golf i Donji Radovići Zapad", opština Tivat ("Službeni list CG", broj 92/20);
- Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Donji Radovići Centar", opština Tivat ("Službeni list CG", broj 93/20);
- Prostorno urbanistički plan Opštine Kotor ("Službeni list CG", broj 95/20);
- Izmjene i dopune Državne studije lokacije "Dio sektora 58 – Turistički kompleks Ponta - Ruža vjetrova", opština Bar ("Službeni list CG", broj 99/20);
- Državna studija lokacije "Dio sektora 66 – postojeća hotelska grupacija i Modul I" - Velika plaža ("Službeni list CG", broj 111/20);
- Izmjene i dopune Državne studije lokacije "Rt. Đeran – Port Milena", opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 111/20);
- Lokalna studija lokacije "Štitarička rijeka", opština Mojkovac ("Službeni list CG", broj 112/20);
- Detaljni urbanistički plan "Veliki pijesak", opština Bar ("Službeni list CG", broj 115/20).

1.1.3. Registar planske i tehničke dokumentacije

Registar planske i tehničke dokumentacije (na web adresi: <http://www.planovidozvole.mrt.gov.me/>) predstavlja jedinstvenu bazu podataka o važećoj planskoj dokumentaciji na teritoriji Crne Gore. Ovo web rješenje omogućava zainteresovanoj javnosti uvid u objavljenu dokumentaciju. Implementacija rješenja omogućava jednostavnu pretragu po bilo kom kriterijumu (planskom dokumnetu/investitoru, katastarskoj parceli, urbanističkoj parceli i sl.) i istovremeno predstavlja „biblioteku“ planova i projekata.

U toku 2020. godine, u Registar planskih dokumenata unijet je **21 planski dokument**.

Tabela: Unešena planska dokumentacija tokom 2020. godine

Broj unešene planske dokumentacije po kvartalima	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
	5 usvojenih planskih dokumenata	8 usvojenih planskih dokumenata	4 usvojena planska dokumenta	4 usvojena planska dokumenta

1.2. Glavni državni arhitekta i Urbanističko-arhitektonski konkursi za posebne atraktivne poslove

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) utvrđene su nadležnosti glavnog državnog arhitekta na način što je članom 87 propisano da glavni državni arhitekta: 1) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta zgrade, trga, skvera, šetališta ili gradskog parka u pogledu usaglašenosti sa: Smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju objekta i osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta i odnos prema građevinskoj liniji), 2) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta za koji se izrađuje glavni projekat koji je

usklađen sa državnim smjernicama razvoja arhitekture, 3) izrađuje projektni zadatak na urbanistički projekat, 4) daje saglasnost na urbanistički projekat, 5) daje saglasnost na program privremenih objekata u dijelu oblikovanja i materijalizacije i 6) utvrđuje smjernice za usklađivanje spoljnog izgleda objekata iz člana 154 ovog zakona.

U izvještajnom periodu imenovano je 12 glavnih gradskih arhitekata i to za: Glavni grad Podgorica, Prijestonicu Cetinje i Opštine: Nikšić, Žabljak, Šavnik, Plužine, Tivat, Budva, Rožaje, Gusinje, Plav, Mojkovac, Pljevlja, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Bijelo Polje, Danilovgrad i Kolašin. Glavni gradski arhitekta za Glavni grad Podgorica vrši poslove i za Opštinu Kolašin, Glavni gradski arhitekta Opštine Nikšić vrši poslove i za Opštinu Žabljak, Šavnik i Plužine, Glavni gradski arhitekta Opštine Rožaje vrši poslove i za Opštine Gusinje i Plav, Glavni gradski arhitekta Opštine Bar vrši poslove i za Opštinu Tivat. U Direktoratu glavnog državnog arhitekta, nije bilo zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

U Direktoratu glavnog državnog arhitekta, vrše se i poslovi propisivanja smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta iz člana 154 Zakona i to za opštine koje do kraja izvještajnog perioda nijesu imenovale glavnog gradskog arhitektu. U izvještajnom periodu Direktoratu glavnog državnog arhitekta podnijeta su 2 zahtjeva za propisivanje smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta. Zahtjevi su prenijeti iz 2019. godine i riješeni su u 2020. godini. Sem toga podnijeto je 21 zahtjev za donošenje rješenja/potvrde o usklađenosti spoljnog izgleda bespravnog objekta prema smjernicama izdatim u postupku legalizacije u skladu sa članom 167 Zakona. U 2020. godini prenijeta su 3 predmeta, a u 2020. godinu riješeni su svi predmeti.

U 2020. godini u prvostepenom postupku podnijeto je 224 zahtjeva. Iz 2019. godine prenijeto je 69 zahtjeva. To, praktično znači da je u izvještajnom periodu bilo u radu ukupno 293 predmeta. U 2020. godini riješeno je 247 predmeta, a u 2021. godinu prenijeto je 28 predmeta. Ukupno je izdato 247 saglasnosti, dok je za 91 zahtjev saglasnost odbijena. Obustavljeno je 7 postupaka. Od 247 riješenih predmeta u zakonskom roku je riješeno 50, dok je 197 predmeta riješeno nakon isteka zakonskog roka. Ovdje, prije svega treba imati u vidu da su Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata u članu 88 stav 2 proširena ovlašćenja državnog arhitekta ovog Direktorata u smislu davanja saglasnosti za zgrade bruto građevinske površine preko 3000m², hotele sa 4 ili 5*, rizorte i turistička naselja, kao i veća ovlašćenja u dijelu gledanja urbanističkih parametara u smislu indeksa izgrađenosti, indeksa zauzetosti, spratnosti. S tim u vezi ukazujemo na veći obim posla i veću odgovornost ovog Direktorata, što je uslovalo produženje roka za odlučivanje po zahtjevima investitora. Tome treba dodati i najčešće dugu proceduru (traženje dopune zahtjeva, izjašnjenja o rezultatima ispitnog postupka) koja je imala uticaja na blagovremeno odlučivanje po zahtjevima (u roku od 15 dana).

U drugostepenom postupku, u izvještajnom periodu, rješavano je po žalbama na rješenja glavnog gradskog arhitekta, u skladu sa članom 88 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i Zakona o upravnom postupku. U cilju ostvarivanja i zaštite prava, obaveza i pravnih interesa stranaka u postupku upravnog odlučivanja obezbijedena je potpuna primjena načela i pravila upravnog postupka. Težilo se, tom smislu, da se odluke donose bez odugovlačenja u granicama propisanih rokova. Izjavljene su 53 žalbe na prvostepena rješenja gradskog arhitekta organa lokalne uprave. U drugostepenom postupku, u propisanom roku riješeno je 50 žalbi, dok su tri žalbe u postupku rješavanja.. Meritorno je riješeno a s pozivom na člana 126 stav 9 Zakona o upravnom postupku u 160 predmeta. Prvostepena rješenja se poništavana zbog povrede pravila postupka pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede materijalnog prava. Pred Upravnim sudom Crne Gore pokrenuto je 17 upravnih sporova, uglavnom od strane zainteresovanih lica i isti postupci su u toku. Postupci za ocjenjivanje zakonitosti drugostepenih akata pred Upravnim sudom, s tim u vezi, nijesu okončani u smislu donošenja Presude Upravnog suda Crne Gore. Tri su predloga za ponavljanje od kojih je donijeto jedno rješenje po predlogu za ponavljanje postupka.

Članom 54 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) propisano je da se izradu idejnog arhitektonskog rješenja, na osnovu kojeg se izrađuje tehnička dokumentacija, obavezno raspisuje javni konkurs za objekte za potrebe državnih organa, lokalne samouprave, zdravstvenih, prosvjetnih, naučnih, kulturnih, sportskih i objekata socijalne zaštite koji su u državnoj svojini. Stavom 2 ovog člana propisano je da predmetne konkurse raspisuje i sprovodi Ministarstvo. U 2020. godini sprovedena su dva konkursa i to: konkurs za idejno arhitektonsko rješenje za Osnovnu školu u Tološima u Podgorici i konkurs za idejno arhitektonsko rješenje rekonstrukcije i adaptacije fasadnog i krovnog omotača objekta Vrhovnog suda u Podgorici. Pored toga, u toku je priprema raspisa Konkursa za idejno arhitektonsko rješenje fiskulturne sale sa pratećim sadržajima Osnovne škole „Pavle Žižić“ u Njegnjevu. Osim navedenih konkursa u obradi je 9 zahtjeva podnijetih od strane državnih institucija za raspisivanje konkursa za idejno rješenje za koje se očekuje dopuna dokumentacije i/ili rješavanje pitanja od značaja za raspisivanje konkursa, kao i 3 zahtjeva podnijetih od strane fizičkih lica za raspisivanje konkursa za idejna rješenja koja su u privatnom vlasništvu.

Međunarodna izložba arhitekture *La Biennale di Venezia di Architettura* smatra se najznačajnijim mjestom predstavljanja tokova i dometa savremene arhitekture, i kulture uopšte, u jednoj zemlji. U cilju unapređenja međunarodne prepoznatljivosti i svojeg imidža, Crna Gora planira učešće i na XVII Bijenalu arhitekture. Tema XVII Bijenala arhitekture u Veneciji je „*How will we live together?*“ („*Kako ćemo živjeti zajedno?*“), odabrana i definisana od strane kuratora Bijenala Hashim Sarkisa.

Održavanje međunarodne izložbe arhitekture bilo je planirano u periodu od 23.05. do 29.11.2020. godine. Usljed pandemije korona virusa, organizatori izložbe su se odlučili za odlaganje, planira se održavanje izložbe u periodu od 22.05. do 21.11.2021. godine.

2. OCJENA SPROVEDENIH MJERA I NJIHOV UTICAJ NA UPRAVLJENJE PROSTOROM

Implementacija Zakona

Protekla, 2020. godina, je godina nastavka implementacije Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, i praktične provjere predloženih zakonskih rješenja.

Skupština Crne Gore je na sjednici održanoj 30. jula 2020. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, broj 82/20), koji je u primjeni od 14. avgusta 2020. godine. Osnovni cilj ove izmjene zakona je otklanjanje svih normativno-pravnih rješenja koja su, u izvjesnom smislu usporavala proces planiranja prostora i izgradnje objekata. Kada je u pitanju oblast planiranja prostora predložene izmjene i dopune Zakona odnose se na: bliže definisanje organa za tehničke uslove; izdavanje izvoda iz planskog dokumenta; donošenje Plana generalne regulacije po pojedinačnim oblastima; stečena prava kod zabrane građenja, koja se definiše u sklopu odluke o izradi planskog dokumenta, u proceduri donošenja; dostavljanje predloga planskog dokumenta na saglasnost nadležnim organima i na mišljenje jedinici lokalne samouprave; dorada definicije urbanističke parcele; dostavljanje programa privremenih objekata na saglasnost odnosno mišljenje Ministarstvu i nadležnim organima uprave. Takođe, doradena je odredba člana kojom se propisuju uslovi postavljanja odnosno građenja privremenog objekta; proširen je krug pomoćnih objekata; u zabranu konflikta interesa uključen je i član stručnog tima za izradu planskog dokumenta; produžen je rok za donošenje Plana generalne regulacije; skraćena je procedura donošenja lokalnih i državnih planskih dokumenata definisanih derogiranim Zakonom, i da iste donosi Vlada; urbanističko-tehničke uslove za objekte koji se grade na zemljištu u državnoj svojini, kao i za izgradnju hotela, turističkih naselja na zemljištu u privatnoj svojini, a koje nije detaljno planski razrađeno za tu namjenu izdaje Vlada; proširena je lista lokalnih objekata od opšteg interesa; propisano je na koje objekte se ne odnosi obaveza dostavljanja dokaza u pogledu plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i u cjelosti izmijenjen član 239 Zakona koji se odnosi na komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Tokom 2020. godine, Ministarstvo je donijelo:

- Pravilnik o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta ("Službeni list CG", broj 91/20), za potrebe izrade Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije Crne Gore;
- Odluka o visini naknade za izdavanje izvoda iz planskog dokumenta ("Službeni list CG", broj 100/20) povodom izdavanja izvoda od strane Ministarstva saglasno članu 220a Zakona.

Ministarstvo je kao nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju planskih dokumenta, u izvještajnom periodu, pokrenulo izradu 9 lokalnih planskih dokumenata, izmjene i dopune 1 lokalnog planskog dokumenta i jednog državnog planskog dokumenta. Takođe, nastavljena je izrada planskih dokumenata koji su započeti prethodnih godina, a 13 planskih dokumenata je donijeto.

Nastavljena je i izrada Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije Crne Gore. Rukovodilac izrade Plana generalne regulacije je dostavio Ministarstvu Analizu postojećeg stanja, a rukovodilac izrade Prostornog plana Crne Gore Koncept planskog dokumenta. Takođe, u izvještajnoj godini određen je rukovodilac Plana generalne regulacije Crne Gore odlukom Vlade Crne Gore ("Službeni list CG", broj 52/20). U cilju vršenja revizije Prostornog plana Crne Gore donijeta je Odluka o imenovanju Savjeta za reviziju Prostorno plana Crne Gore („Službeni list CG“, broj 82/20).

Takođe, nastavljen je rad Savjeta za reviziju planskih dokumenata, koji vrši kontrolu kvaliteta planskih dokumenata iz čl. 217 i 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u svim fazama izrade. U toku 2020. godine, sastav Savjeta promijenjen je jednom, a što je rezultiralo izmjenom Odluke o imenovanju Savjeta za reviziju planskih dokumenta ("Službeni list CG", broj 83/17), pa je u skladu sa tim donijeta Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju Savjeta za reviziju planskih dokumenata ("Službeni list Crne Gore", broj 19/20).

Savjet za reviziju planskih dokumenata, u izvještajnom periodu, revidovao je ukupno 27 planskih dokumenata, od čega 4 državna i 23 lokalna planska dokumenta. S tim u vezi, Ministarstvu je dostavljeno ukupno 36 izvještaja o reviziji nacрта planskih dokumenata (uključujući i korigovane nacрте). Takođe, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata Savjet je u 2020. godini dostavio 19 mišljenja na koncepte planskih dokumenata (uključujući i mišljenja na korigovane koncepte), te 20 mišljenja na izvještaje o javnoj raspravi o nacrtima planskih dokumenata.

Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 82/20), između ostalog, izvršena izmjena člana 239 koji predstavlja osnov za donošenje opštinske odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta kao prihoda jedinice lokalne samouprave, čime je proizašla potreba za donošenjem novih odluka.

Kako je navedenim Zakonom donošenje Plana generalne regulacije Crne Gore predviđeno u roku od 60 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, predviđeno je prelazno rješenje koje se primjenjuje do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore (član 239 Zakona), a koje upućuje na plaćanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta do početka primjene propisa iz člana 62 stav 3 i člana 64 stav 6 zakona. S tim u vezi, jedinice lokalne samouprave su obavezne da postojeće odluke o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta usklade sa sadržinom prelaznih rješenja u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu izmjena i dopuna ovog zakona.

U izvještajnom periodu, saglasno članu 239 stav 19 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 12 jedinica lokalne samouprave je Ministarstvu (Direktoratu za planiranje prostora) dostavilo

predloge odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, i to: Podgorica, Tuzi, Nikšić, Danilovgrad, Cetinje, Bar, Herceg Novi, Pljevlja, Plav, Mojkovac, Bijelo Polje, i Rožaje. Vlada je dala saglasnost na 7 Predloga, dok preostala 5 predloga zbog procedure usaglašavanja konačnog teksta odluke nisu procesuirani ka Vladi u 2020. godini.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisana je obaveza za jedinice lokalne samouprave da donesu Program privremenih objekata koji, pored ostalog, sadrži i zone, vrstu, oblik i dimenzije privremenih objekata.

Program se, prema odredbi člana 222 ovog zakona, trebao donijeti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do donošenja Programa primjenjivaće se propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima koji se donesu do 31.12.2019. godine, kao i odredbe čl. 115 i 116 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Rok propisan članom 222 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata za donošenje Programa je istekao 14. oktobra 2018. godine. Program privremenih objekata donosi jedinica lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma i organa državne uprave nadležnih za zaštitu kulturnih dobara i zaštitu životne sredine.

Program privremenih objekata donijele su opštine: Prijestonica Cetinje, Glavni grad Podgorica, Šavnik, Tuzi, Kotor (izmjene i dopune), Herceg Novi (izmjene i dopune), Bar (izmjene i dopune). Ministarstvo je dalo saglasnost na Program privremenih objekata na teritoriji opštine Rožaje i opštine Berane, koji od strane jedinice lokalne samouprave nisu usvojeni. Opštine Žabljak i Pljevlja su dostavili svoje Programe privremenih objekata Ministarstvu i zaključno sa krajem 2020. godine procedura davanja saglasnosti bila je u toku. I konačno, u izvještajnom period, opštine Plav, Plužine i Petnjica, nijesu dostavljale svoj Program Ministarstvu na saglasnost.

Odredbom člana 220a Zakona propisano je da donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, organ lokalne uprave, za prostor u granicama lokalnog planskog dokumenta odnosno Ministarstvo, za prostor u granicama državnog planskog dokumenta, izdaje izvod iz planskog dokumenta. Saglasno citiranoj odredbi Zakona, u izvještajnom periodu, Ministarstvo je izdalo 11 izvoda iz planskih dokumenata.

U situaciji, kada uslov izgradnje nije više, osim za složene inženjerske objekte, izdata građevinska dozvola, već prijava građenja i propisana dokumentacija – uspostavljanje organa za tehničke uslove je od izuzetne važnosti za planiranje prostora i izdavanje što detaljnijih i sveobuhvatnijih urbanističko – tehničkih uslova, na osnovu kojih se izrađuje tehnička dokumentacija. Kao organi za tehničke uslove definisani su svi organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja u postupku izrade planskog dokumenta i tehničke dokumentacije dostavljaju neophodne tehničke uslove, podloge, mišljenja, saglasnosti i druge dokaze potrebne za planiranje i izgradnju.

Organ za tehničke uslove u toku procedure izrade planskih dokumenata, najprije, daje mišljenje na nacrt planskog dokumenta a, zatim, saglasnost na predlog planskog dokumenta – čime se, ustvari, vrši provjera o statusu prethodno datog mišljenja.

U cilju unapređenja kvaliteta prostornog i arhitektonskog oblikovanja i stvaranja visokovrijednog izgrađenog prostora, kao i stvaranja uslova za unapređenje kvaliteta izgrađene sredine, očuvanja identiteta i prepoznatljivosti prirodnog i kulturnog predjela i podsticanja održivog razvoja Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da Vlada donosi Državne smjernice razvoja arhitekture. Ove smjernice sadrže, naročito: preporuke oblikovanja i materijalizacije objekata, u odnosu na ambijentalna svojstva područja i u fazi su izrade.

Zbog kompleksnosti materije koju uređuju, kao i neophodnog usaglašavanja stavova unutar Radnog tima zaduženog za njihovu izradu, kasni se sa donošenjem Državnih smjernica razvoja arhitekture. Međutim, do donošenja Državnih smjernica razvoja arhitekture primjenjuju se uslovi iz planskog dokumenta koji se odnose na oblikovanje i materijalizaciju objekta (član 215 Zakona). Glavni državni arhitekta odnosno glavni gradski arhitekta, pored ostalog, daje saglasnost i na idejno rješenje zgrade, trga i ostalih javnih prostora u naseljima.

Pri davanju saglasnosti na idejno rješenje, glavni državni arhitekta odnosno glavni gradski arhitekta ovlašten je da kontroliše samo oblikovanje i materijalizaciju objekta propisane planskim dokumentom, a ne i ostale parametre iz planskog dokumenta.

U oktobru 2016. godine, na Konferenciji Ujedinjenih nacija o stanovanju i održivom urbanom razvoju (Habitat III) u Ekvadoru, sastali su se predstavnici 167 zemalja članica Ujedinjenih nacija i više od 30.000 učesnika i usvojili Novu urbanu agendu. Nova urbana agenda daje globalni okvir urbanog razvoja za narednih 20 godina. Ovaj dokument treba implementirati u propise, kao i u urbanističku i planersku praksu.

Analiza stanja uređenja prostora u Crnoj Gori, nesumnjivo ukazuje na određene probleme, koji utiču na stanje u prostoru, a koji se, prije svega, odnose na:

- dugotrajnu izradu planskih dokumenata u prelaznom periodu do donošenja Plana generalne regulacije
- nekvalitetne ekonomsko – tržišne projekcije u važećim planskim dokumentima;
- prenamjenu poljoprivrednog zemljišta;
- proširenje građevinskog područja;
- neuspostavljeni informacioni sistem i dokumenacionu osnovu o prostoru;
- nedostatak ažurnih podloga za izradu planske dokumentacije; - instrumente implementacije planskih dokumenata.

U tom cilju, u narednom periodu, je neophodno:

- donijeti Državne smjernice razvoja arhitekture;
- inkorporirati Novu urbanu agendu u nacionalno zakonodavstvo, urbanističku i planersku praksu;
- izvršiti usklađivanje sektorskih politika;
- podsticati ravnomjerni ekonomski razvoj;
- stvoriti uslove za jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije (Lisabonski ugovor, drugi evropski dokumenti koji se odnose na prostorno planiranje);
- sprovesti legalizaciju objekata;
- sačuvati identitet predjela;
- težiti da se što veće površine poljoprivrednog zemljišta privedu osnovnoj namjeni odnosno poljoprivrednoj proizvodnji;
- obezbijediti ostvarivanje i zaštitu javnog i pojedinačnog interesa u punom kapacitetu pri čemu pojedinačni interesi ne smiju štetiti javnom interesu;
- vršiti redovno ažuriranje Registra planskih dokumenata;
- unaprijediti administrativne kapacitete urbanističko – građevinske inspekcije; - uspostaviti informacioni sistem o prostoru u cilju efikasnijeg uređenja prostora;
- obezbijediti stručno usavršavanje kadrova;.
- kompletiranje digitalnog katastra nepokretnosti i uspostavljanje katastra podzemnih instalacija.

3. UTICAJ SEKTORSKIH POLITIKA NA OBLAST PLANIRANJA I AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

Sektorske politike moraju biti usklađene, što pretpostavlja međusobnu usklađenost zakonodavstva i strateških dokumenata, te permanentnu koordinaciju i komunikaciju pri izradi i sprovođenju propisa. U ovom dijelu dat je prikaz sektorskih politika u mjeri u kojoj iste imaju uticaj na politiku uređenja prostora.

3.1. Građevinarstvo

3.1.1. Stanje u oblasti građevinarstva

Ukupna vrijednost izvršenih građevinskih radova u Crnoj Gori u 2019. godini iznosila je 881 mil. EUR, što je za 9,9% više u odnosu na 2018. godinu. Od ukupne vrijednosti građevinskih radova privredna društva su izvršila vrijednost u iznosu od 809,1 mil. EUR, što predstavlja učešće od 91,8%, dok je u sektoru domaćinstva izvršena vrijednost od 71,9 mil. EUR ili 8,2% od ukupne vrijednosti izvršenih građevinskih radova.¹ Vrijednost izvršenih građevinskih radova u I kvartalu 2020. godine veća je za 4,6% u odnosu na I kvartal 2019. godine, dok je za 18,6% manja u odnosu na IV kvartal 2019. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u I kvartalu 2020. godine veći su za 7,6% u odnosu na I kvartal 2019. godine, dok su za 2,5% manji u odnosu na IV kvartal 2019. godine.²

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u II kvartalu 2020. godine manja je za 15,9% u odnosu na II kvartal 2019. godine, dok je za 2,3% veća u odnosu na I kvartal 2020. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u II kvartalu 2020. godine manji su za 10,1% u odnosu na II kvartal 2019. godine, dok su za 7,4% manji u odnosu na I kvartal 2020. godine.³ Vrijednost izvršenih građevinskih radova u III kvartalu 2020. godine manja je za 9,6% u odnosu na III kvartal 2019. godine, dok je za 13,7% veća u odnosu na II kvartal 2020. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u III kvartalu 2020. godine manji su za 7,6% u odnosu na III kvartal 2019. godine, dok su za 4,3% veći u odnosu na II kvartal 2020. godine.⁴

Tabela: Indikatori u oblasti građevinarstva

INDIKATORI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupan doprinos građevinarstva U BDP-u(%)	4,9	4,6	3,7	3,4	3,8	5,6	6,6	5,9	6,2
Broj zaposlenih u građevinarstvu (%)	4,9	5,0	4,9	5,2	5,3	5,7	5,9	6,3	6,9
Vrijednost izvršenih radova u hiljadama EUR	336 484	257 888	262183	351 834	362 447	453 652	651 364	801 798	880 996

NAPOMENA: Podaci za 2020. god. još nijesu objavljeni.

3.1.2. Propisi u oblasti građevinarstva usvojeni/donešeni u 2020.godini

Zakoni:

¹ Izvor podataka MONSTAT

² Izvor podataka MONSTAT

³ Izvor podataka MONSTAT

⁴ Izvor podataka MONSTAT-prelimiarni podaci

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata -izgradnja objekata ("Službeni list CG", broj 82/20).
- U saradnji sa nacionalnim ekspertom angažovanim u okviru projekta IPA 2014 „Tehnička podrška za usklađivanje i implementaciju EU zakonodavstva u oblasti unutrašnjeg tržišta – IPA 2014“ pripremljen je **Nacrt zakona izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima**, a u cilju potpunog usaglašavanja sa Regulativom 305/2011 Evropskog parlamenta i savjeta.

Uredbe:

- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list CG", broj 116/20);
- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave ("Službeni list CG", broj 116/20).

Pravilnici:

- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za zidane konstrukcije ("Službeni list CG", broj 41/20);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za aluminijumske konstrukcije ("Službeni list CG", broj 42/20)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za čelične konstrukcije ("Službeni list CG", broj 45/20);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za spregnute konstrukcije od čelika i betona ("Službeni list CG", broj 49/20);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene konstrukcije ("Službeni list CG", broj 55/20);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije ("Službeni list CG", broj 57/20);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o građevinskim proizvodima ("Službeni list CG", broj 39/20);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o obrascima zahtjeva, prijava i izjava u postupku izgradnje objekata ("Službeni list CG", broj 102/20).

3.1.3. Ostale aktivnosti u oblasti građevinarstva

Implementacija Akcionog plana za implementaciju eurokodova

U saradnji sa Inženjerskom komorom Crne Gore nastavljene aktivnosti na obukama inženjera za primjenu eurokodova za proračun građevinskih konstrukcija čija je primjena počela od 1. avgusta 2019. godine. U periodu od 1. avgusta 2019. godine, do 1. avgusta 2021. godine, za proračun građevinskih konstrukcija mogu se primjenjivati i propisi naslijeđeni iz bivših zajedničkih jugoslovenskih država.

Izveštaj o realizaciji Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine sa Akcionim planom

Evaluacija Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine rađena je od strane eksperta uz tehničku podršku Direktorata za građevinarstvo i dostavljena je krajem decembra 2019. godine.

Na osnovu navedene evaluacije, urađen je Završni izvještaj o realizaciji Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine sa akcionim planom koji je dobio uslovno pozitivno mišljenje Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore.

Opredijeljenje je da se za naredni period planiranja politika u ovoj oblasti fokus stavi na tri prioriteta u kojima bi se mogao postići određeni učinak u naredne tri godine i to: zakonska regulativa, radna snaga i industrija građevinskih materijala.

Preporuka GSVCG je da se razmotri i na koji način se može odgovoriti i na druge prepoznate izazove u dijelu planiranja prostora, stanovanja, konkurentnosti, razvoja MMSP u građevinarstvu u saradnji sa resorima nadležnim za ove oblasti.

Na sjednici održanoj 11. septembra 2020. godine Vlada Crne Gore je usvojila Završni izvještaj o realizaciji Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine.

Slobodan pristup informacijama

U izvještajnom periodu podnijeto je 44 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Od ukupnog broja primljenih zahtjeva 26 je usvojeno, 14 zahtjeva je odbijeno, donijeta su dva obavještenja i dva zahtjeva su proslijeđena na nadležnost drugom organu.

Drugostepeni postupci

Na prvostepena rješenja izjavljeno je 10 žalbi. Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je u jednom predmetu usvojila žalbu, dok je u devet predmeta podnosilac žalbe odustao.

Takođe, ovom organu izjavljeno je 20 žalbi. Od navedenog broja dvije žalbe se odnose na rješenja Tržišne inspekcije i iste su odbijene, a 17 žalbi izjavljeno je protiv prvostepenih rješenja lokalne samouprave, koje se odnose na odbijanje zahtjeva za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova. U osam predmeta žalba je usvojena, šest žalbi je odbijeno i potvrđeno rješenje prvostepenog organa i tri žalbe su proslijeđene drugim organima. Na drugostepena rješenja podnijete su dvije tužbe pred Upravnim sudom Crne Gore.

U istom periodu ovom direktoratu podnijeta su dva predloga za rješavanje sukoba nadležnosti, u kojima je dato mišljenje i predlog rješenja i koje je Vlada Crne Gore usvojila.

Upravni sporovi

Pregled upravnih sporova koji su pred Upravnim sudom Crne Gore, u toku 2020. godine, u 36 predmeta je postupljeno na sledeći način:

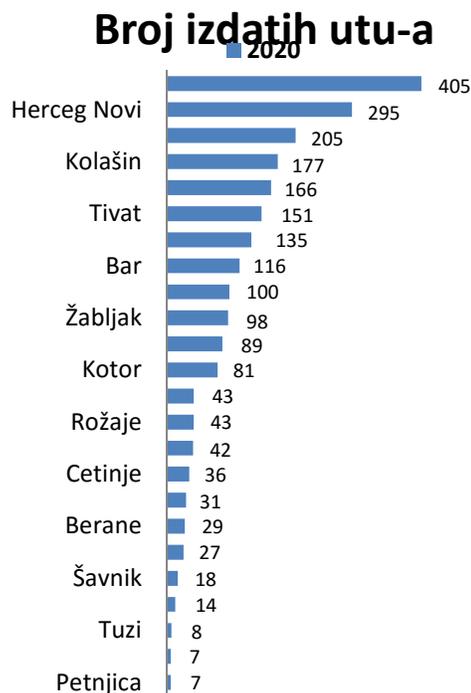
- **3** tužbe su odbijene i potvrđena rješenja ovog Ministarstva;
- **12** predmeta je obustavljeno zbog odustanka tužioca;
- u ponovnom postupku, postupajući po presudi Upravnog suda, ovo ministarstvo je donijelo **3** rješenje kojim je odbijen zahtjev za izdavanje građevinskih dozvola;
- **2** predmeta koja su vraćena na ponovni postupak tj. tužba tužioca je usvojena, su u toku;
- u **16** predmeta Upravni sud nije donio presudu i to za 10 predmeta za koje su tužbe pokrenute u 2020. godini i za 6 predmeta za koje su tužbe pokrenute iz ranijih godina;

Takođe, dva postupka su, na zahtjev tužioca, pokrenuta pred Vrhovnim sudom Crne Gore za preispitivanje presude Upravnog suda Crne Gore od čega je za jedan potvrđena presuda Upravnog suda a za drugi zahtjev je vraćen Upravnom sudu na ponovni postupak.

3.1.4. Povjereni poslovi

U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 87/18, 28/19 i 75/19), poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Shodno navedenoj uredbi, tokom izvještajnog perioda, jedinice lokalne samouprave su izdale 2323 urbanističko-tehnička uslova s tim da Opština Berane nije dostavila podatak za III kvartal 2020. godine.

Dijagram: Broj izdatih urbanističko-tehničkih uslova na nivou lokalnih uprava u 2020. godini

Lokalne uprave koje su u 2020. godini, izdale 100 i više UTU-a redom su: Podgorica- 405, Herceg Novi - 295, Nikšić – 205, Kolašin – 177, Budva – 166, Tivat – 151, Danilovgrad – 135, Bar – 141 i Bijelo Polje – 100.

3.1.5. Pristupačnost objekata za lica sa invaliditetom

Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom

Na sjednici Vlade Crne Gore od 27. decembra 2018. godine, (Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-6223 od 17. januara 2019. godine) donijet je drugi po redu Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, kojim je definisano deset objekata za prilagođavanje i to: zgrada Predsjednika Crne Gore, zgrada Vlade Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa-zgrada Vektre, zgrada Ministarstva prosvjete, zgrada Ministarstvo održivog razvoja i turizma, zgrada Direkcija za saobraćaj, zgrada Ministarstva kulture, stara zgrada Vlade, zgrada državnih organa Mojkovac i zgrada Uprave carina.

Na predlog nevladinog sektora, kao prioritetni objekti za realizaciju, definisani su: zgrada Predsjednika Crne Gore, stara zgrada Vlade, Uprava carina i zgrada državnih organa Mojkovac.

Za realizaciju AP zadužene su Uprava javnih radova i Uprava za imovinu.

U dijelu realizacije obaveza iz AP 2018 za koje je zadužena *Uprava za imovinu*, potpisan je Ugovor br: 0201/6177 od 24.06.2019. godine, za izvodjenje radova na objektima: zgrada Vlade Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa–zgrada “Vektre”, zgrade Ministarstva prosvjete i Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Ugovorena vrijednost radova iznosi 27.093,71€, a radovi se odnose se na:

- Postavljanje taktilnih traka vodilja za slabovidna lica,
- Postavljanje protivkliznih kontrasnih traka na stepeništu,
- Postavljanje oznaka pristupačnosti u objektima,
- Obilježavanje parking prostora horizontalnom i vertikalnom signalizacijom.

Objekti u kojima su izvedeni radovi u 2019. godini, shodno Akcionom planu 2018, su: Administrativna zgrada državnih organa–Zgrada “Vektre”, zgrade Ministarstva prosvjete i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Radovi na građi Vlade Crne Gore su u pripremljivoj fazi.

U dijelu realizacije obaveza iz AP 2018 za koje je zadužena Uprava javnih radova, ista je raspisala javna nadmetanja za izbor obrađivača Glavih projekata i reviziju projektne dokumentacije za prilagođavanje slijedećih objekata:

- Zgrada Predsjednika Crne Gore u Podgorici
- Stara zgrada Vlade u Podgorici
- Uprava carina u Podgorici
- Zgrada državnih organa u Mojkovcu
- Zgrada Direkcije za saobraćaj u Podgorici
- Zgrada Ministarstvo kulture na Cetinju.

U 2020. godini završeno je kompletiranje projektne dokumentacije kao i revizija iste za objekte: Uprava za saobraćaj u Podgorici, Uprava carina u Podgorici, Stara zgrade Vlade u Podgorici, Zgrade državnih organa u Mojkovcu i Ministarstvo kulture na Cetinju.

Idejno rješenje za objekat zgrade Predsjednika Crne Gore je završeno i dostavljeno Upravi za imovinu na saglasnost, nakon čega će se pristupiti izradi Glavnog projekta. Do prolongiranja rokova za izradu projektne dokumentacije nastupilo je usljed usaglašavanja idejnog rješenja i pribavljanja saglasnosti na istu od strane korisnika objekta.

3.2. Turizam

Turizam, uz energetiku i poljoprivredu, predstavlja vodeću granu privrede Crne Gore i jedan je od najbrže rastućih sektora ekonomije. Međutim, usled globalne pandemije virusom COVID-19, turizam je kako na svjetskom nivou tako i na nivou Crne Gore pretrpio ogromne gubitke. Sektor turizma, kao izuzetno “ranjiva” djelatnost na nepredvidive okolnosti kakva je pandemija COVID-19, pretrpio je gubitke u poslovanju zbog drastičnih promjena kako na strani ponude tako i na strani potražnje. U cilju očuvanja javnog zdravlja, poslovanje se u sektoru turizma i ugostiteljstva, od sredine marta 2020. godine, u zavisnosti od epidemiološke situacije odvijalo na izmijenjen način ili je u cjelosti bilo zabranjeno.

Zbog epidemiološke situacije koja je zahvatila čitavi svijet, čime su putovanja svedena na minimum, u Crnoj Gori je prema poslednjim zvaničnim podacima (izvor: MONSTAT) za period januar - novembar 2020. godine, u kolektivnom smještaju boravilo je 261.042 turista uz realizaciju 923.453 noćenja, što predstavlja 79,15% manje turista i 79,95% manje noćenja u odnosu u uporedni period

prethodne godine. Od ukupnog broja noćenja u kolektivnom smještaju 63,56% ostvarili su strani, a 36,43 % noćenja ostvarili su domaći turisti. Prihodi od inostranih turista tokom prva tri kvartala 2020. godine (izvor: CBCG) iznosili su 122 mil € što predstavlja 12% ostvarenja prihoda u odnosu na isti period rekordne 2019. godine.

Uprkos nepovoljnim uslovima za poslovanje u novonastalim okolnostima prouzokovanim pojavom coronavirusa, tokom 2020. godine, hotelski kapaciteti u Crnoj Gori obogaćeni su za 13 novih objekata, i to: 4 hotela sa 5 zvjezdica, 3 sa 4 zvjezdice i 6 hotela sa 3 zvjezdice, sa ukupno 686 ležaja.

Vlada Crne Gore je i u 2020. godini nastavila sa implementacijom projekata koji treba da doprinesu kvalitetnijoj turističkoj ponudi naše zemlje, stvaranjem novih turističkih proizvoda i kvalitetnije promocije. Stateški cilj je ponovno jačanje našeg prisustva na emitivnim evropskim tržištima i značajnim dalekim tržištima.

Crna Gora od 2003. godine učestvuje u istraživanju Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (WTTC) i Oxford (Forecasting Ltd) Instituta za predviđanja i prognoze, u cilju izrade godišnjih izvještaja o Satelitskom obračunu turističkih efekata turizma na privredu Crne Gore. Kroz pomenuti izvještaj daje se pozicioniranje jedne zemlje u odnosu na druge zemlje, u kojima je turizam jedan od prioriteta razvoja.

Prema poslednjem godišnjem Izvještaju Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (publikovan početkom 2020. godine) ključni parametri efekata turizma za 2019. godinu bili su:

- BDP: Ukupni (direktni i indirektni) doprinos turizma i putovanja BDP-u bio je 1,5 mlrd. € (6,1 % rast BDP) u 2019. godini - 32,1% od ukupnog BDPa;
- Zaposlenost: Ukupni (direktni i indirektni) doprinos turizma i putovanja zaposlenosti bio je 32,8% (66.900 radnih mjesta) u 2019. godini.
- Ukupni prihod od stranih turista u 2019. godini je bio 1,13 mlrd. €, što predstavlja 47,7% od ukupnog izvoza.

Kategorisani objekti

Komisija za kategorizaciju ugostiteljskih objekata, Ministarstva ekonomskog razvoja, kategoriše ugostiteljske objekte za koje Ministarstvo donosi Rješenje o odobrenju za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, i to:

1. objekti za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka: hoteli i slični objekti (hotel, mali hotel, boutique hotel, garni hotel, apart hotel; turističko naselje, motel, pansion, wild beauty resort), koji su u daljem tekstu Izvještaja navedeni kao "hoteli i sličan smještaj", i
2. objekti za pružanje usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka - nacionalni restorani.

Kategorija ugostiteljskog objekta određuje se dodjelom zvjezdica, i to u nivoima od 1*-5*****.

Shodno zakonskom ovlašćenju, Ministarstvo je zaključno sa 31.12.2020. godine, kategorisalo ukupno 469 ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka - hoteli i sličan smještaj, sa 45.162 ležaja.

KATEGORIJA	BROJ OBJEKATA	BROJ LEŽAJA
5*****	32	4.388
4****	183	21.328
3***	179	11.429
2**	64	7.271

1*	11	746
Ukupno	469	45.162

Tabela 1: Kategorisani ugostiteljski objekti iz nadležnosti Ministarstva

Komisija za kategorizaciju, od početka 2020. godine zaključno sa 31.12.2020. godine, izvršila je kategorizaciju i rekategorizaciju ukupno 98 ugostiteljskih objekata, i to objekata za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka: 85 hotela, 8 turističkih apartmanskih blokova, 3 kampa i 2 nacionalna restorana. (tabela.2)

VRSTE UGOSTITELJSKIH OBJEKATA		5*****	4****	3***	2**	1*
Hotel i sličan smještaj	85	12	33	33	6	1
Turistički apartmanski blok	8	2	4	2	/	/
Kamp/kamp naselje	3	/	1	1	/	1
Nacionalni restoran	2	1	1	/	/	/
Ukupno	98	15	39	36	6	2

Tabela 2: Kategorisani i rekategorisani ugostiteljski objekti iz nadležnosti Ministarstva, u 2020. godini.

Novi ugostiteljski objekti u 2020.godini

Tokom 2020. godine, Komisija za kategorizaciju ugostiteljskih objekata kategorisala je 13 novih hotela. U strukturi novih hotela, 4 hotela je kategorisano kategorijom 5*****, 3 kategorijom 4****, 6 kategorijom 3***, (sa ukupno 686 ležaja). (Tabela 3)

Kategorija	Broj hotela	Broj ležaja
5*	4	394
4*	3	122
3*	6	170
Ukupno:	13	686

Tabela 3: Kategorisani hoteli (novi) iz nadležnosti Ministarstva

Analizirajući strukturu pojedinih kategorija u ukupnom broju, uočava se da objekti sa 5***** čine 6,82% ukupnog broja kategorisanih objekata, dok su najbrojniji objekti sa 4**** (39,02%), zatim slijede objekti sa 3*** (38,17%), potom sa 2** (13,65%), a najmanji udio u ukupnom broju odnosi se na objekte sa 1* (2,35%).

Kada je riječ o strukturi kategorisanih objekata sa aspekta kapaciteta, ležaji u objektima sa 5**** čine 9,72% ukupnog broja ležaja, zatim, najveće učešće u ukupnom broju ležaja čine ležaji u objektima sa 4**** (47,23%), potom u objektima sa 3*** (25,31%), slijede ležaji u objektima sa 2** (16,10%) i na kraju, ležaji u objektima sa 1* čine 1,65% ukupnog broja ležaja u svim kategorijama.

Ruralni turizam

U okviru aktivnosti koje se realizuju shodno Akcionom planu Programa razvoja ruralnog turizma tokom 2020. realizovano je sledeće:

- Brošura kojom su obuhvaćena sva registrovana (ukupno 119) seoska domaćinstva.
- "Mali vodič za seoska domaćinstava" koji ima za cilj da vlasnicima seoskih domaćinstava približi mogućnosti za bavljenje turizmom i ugostiteljstvom na uspješan, profitabilan, održiv i legalan način.
- Rečnik na 7 jezika (engleski, njemački, francuski, ruski, poljski, italijanski i albanski) za lakšeg sporazumijevanja sa gostima.
- U okviru Programa podsticajnih mjera definisalo i mjeru koja je usmjerena na unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u seoskim domaćinstvima.

Tokom 2020. godine, kategorisano je ukupno 29 seoskih domaćinstava.

3.3. Životna sredina

Podzakonska akta donesena na osnovu Zakona o hemikalijama u kontinuitetu se mijenjaju i dopunjavaju u skladu sa izmjenama na EU nivou. Tokom 2020. godine na osnovu Zakona o hemikalijama doneseni su:

- Uredba o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ("Službeni list CG", br. 70/18 i 76/20), kojom je u potpunosti prenijet Aneks XVII REACH Regulative;
- Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao perzistentne, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne ("Službeni list CG", broj 42/20), kojim je u potpunosti prenijet Aneks XIII Regulative (EU) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH);
- Pravilnik o načinu izrade i sadržaju izvještaja o bezbjednosti hemikalije („Službeni list CG“, broj 28/20), kojim je u potpunosti prenijet Aneks I Regulative (EU) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH);
- Pravilnik o listi klasifikovanih supstanci ("Službeni list CG", br. 11/18 i 63/20), kojim su prenijeti svi amandmani na Anex VI CLP Regulative;
- Pravilnik o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen ("Službeni list CG", br. 71/18 i 68/20), kojim su prenijeti amandmani na Aneks V PIC Regulative;
- Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija ("Službeni list CG", broj 96/20), kojim su prenijeti Amandmani na Aneks VI do XII REACH Regulative.

U aprilu 2020. godine, Vlada Crne Gore usvojila je Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za upravljanje hemikalijama 2019-2022, za 2019. godinu.

Na osnovu Zakona o industrijskim emisijama („Službeni list CG“, broj 17/19), kojim se prenosi Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED), donijeti su sljedeći propisi:

- Pravilnik o vrstama aktivnosti, graničnim vrijednostima emisija i načinu vršenja monitoringa u postrojenjima koja koriste organske rastvarače („Službeni list CG“, broj 30/20);

- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija, načinu vršenja monitoringa i uslovima rada postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada („Službeni list CG“ broj 79/20);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih supstanci, tehničkim mjerama za izuzeće od primjene graničnih vrijednosti i načinu monitoringa („Službeni list CG“ broj 61/20);
- Pravilnik o načinu vršenja monitoringa emisija u vodu i vazduh iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid („Službeni list CG“ broj 70/20);
- Pravilnik o sadržaju i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje integrisane dozvole („Službeni list CG“ broj 55/20).

Direktorat za životnu sredinu je u decembru 2020. godine dao saglasnost na:

- Predlog odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra: spomenik prirode „Stablo stare masline (Olea europaea L.) na Mirovici u Baru“, koji je dostavila Opština Bar;
- Predlog odluke o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra spomenik prirode „Stablo Crne topole (Populus nigra L.) u Starom gradu Kotoru“, koji je dostavila Opština Kotor.

Shodno Zakonu o industrijskim emisijama, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je po službenoj dužnosti, pokrenula postupak revizije integrisanih dozvola i obavijestila operatere o razlozima za pokretanje iste. Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine je potrebna dokumentacija blagovremeno dostavljena od strane „Možura“ doo Bar, Deponija „Livade“ doo Podgorica, kao i od Elektroprivrede Crne Gore za postrojenje „Termoelektrana Pljevlja“.

Tokom 2020. godine nastavljene su i intenzivirane aktivnosti na realizaciji projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ u saradnji sa Svjetskom bankom, kroz koji se sprovodi remedijacija crnih ekoloških tačaka.

Sa lokacije Jadranskog brodogradilišta Bijela je do sada izvezeno 38.490,79 tona grita u Španiju, kao i 92,16 tona zauljanog otpada u Grčku. Od preostalog opasnog otpada, procijenjeno je da je za izvoz spremno 26.866,65 tona grita. Sa zauljanim zemljištem, čija količina za izvoz je procijenjena na 33.290,15 tona, ukupna količina opasnog otpada spremnog za izvoz je 60.156,8 tona.

Izvođenje radova na remedijaciji lokacije Flotaciono jalovište Gradac je, uz određene poteškoće izazvane lošim vremenskim prilikama, sve do sredine marta 2020. godine, i do uvođenja privremenih mjera zaštite od infekcije koronavirusom, teklo po Dinamičkom planu i Ugovoru. Zbog neophodnosti poštovanja navedenih preporuka i mjera, Izvođač radova se susreo sa poteškoćama u nabavci materijala, organizaciji gradilišta, logistici i transportu, na šta je ukazao u službenom pismu dostavljenom 17. marta 2020, u kojem je potvrdio da će učiniti sve što je moguće kako bi nastavio sa nesmetanim izvođenjem radova.

Odmah nakon poboljšanja epidemiološke situacije u Crnoj Gori, Izvođač radova je mobilisao opremu i ljudstvo i nastavio izvođenje radova početkom juna 2020. godine. Prema inoviranom Dinamičkom planu predviđeno je da radovi budu završeni do kraja maja 2021. godine.

Takođe i izvođenje radova na remedijaciji deponije Maljevac je, uz određene poteškoće izazvane lošim vremenskim prilikama, sve do sredine marta 2020. godine, i do uvođenja privremenih mjera zaštite od infekcije koronavirusom, teklo po Dinamičkom planu i Ugovoru. Pored navedenih mjera, i sa njima povezanim logističkim poteškoćama, na dinamiku izvođenja radova su uticali i dodatni radovi po dva varijaciona naloga koji su se odnosili na radove na uklanjanju viška pepela iz kasete II i prebacivanje u novoformiranu kasetu III, kao i na izvođenje radova (izgradnja AB potpornog zida) na obezbjeđivanju stuba dalekovoda 220 kV, koji se nalazi u zoni klizišta. U odnosu na gore navedeno sa Izvođačem radova je dogovoren inovirani Dinamički plan sa projektovanim rokom završetka radova do kraja decembra 2020, umjesto kraja juna što je bio originalni rok iz potpisanog Ugovora, s tim da je rok probijen i radovi još uvijek nisu završeni. Do kraja novembra je završeno 74.6% radova.

Kada je riječ o lokaciji KAP, završene su aktivnosti na geodetskom snimanju i geološko-geotehničkom snimanju lokacije bazena crvenog mulja i u toku je priprema tehničke dokumentacije (Glavni projekat, revizija geoloških snimanja i nadzor nad geološkim istraživanjima, ESIA/EIA dokumentacija i sl.) za bazene crvenog mulja i deponiju čvrstog otpada.

U okviru Druge komponente projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje" - Upravljanje industrijskim opasnim otpadom u budućnosti, kojom je planiran razvoj i implementacija nacionalnog registra opasnog i neopasnog otpada (kao dio Informativnog sistema zaštite životne sredine), do sada je završena Inicijalna faza—građenje infrastrukture nacionalnog registra otpada, i u toku je kodiranje i razrada softverskog rješenja, nakon čega će uslijediti obuke korisnika.

Program zaštite od radona sa Akcionim planom za period 2019 - 2023. godina, koji je Vlada Crne Gore usvojila 20.12.2018. godine, omogućio je da se daju smjernice za pravno uređenje nacionalnih referentnih nivoa koncentracije aktivnosti radona za postojeće i nove boravišne prostore i radne prostore, urgentni akcioni nivo koncentracije aktivnosti radona, kao i da se pravno urede radonski prioritetna područja. Programom zaštite od radona se predlaže da se proglase teritorije opština u kojima se procjenjuje da više od 10% postojećih stanova ima srednje godišnje koncentracije aktivnosti radona iznad referentnog nivoa u Crnoj Gori. Na osnovu rezultata sprovedenih mjerenja radona u 1095 stambena objekta u svim opštinama u Crnoj Gori, po ovom kriterijumu su sada prioritetne radonske oblasti teritorije opština: Nikšić, Danilovgrad, Mojkovac, Plužine, Šavnik i Petnjica. Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednost je definisao sve potrebne mjere, koje treba sprovesti u cilju dugoročne zaštite od radioaktivnog gasa radona, dok su preventivne mjere zaštite od radioaktivnog gasa radona definisane u članu 68 stav 2 tačka 3 podtačka h) Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 18/20) prema kojem su investitori dužni da prilikom projektovanja, izgradnje ili rekonstrukcije bilo kojeg objekta u obzir uzmu zaštitu od radioaktivnog gasa radona. Dakle, na ovaj način izvršeno je usaglašavanje, kako sa nacionalnim potrebama i posebnostima, tako i sa dijelom odredbe vezano za zaštitu od radona iz Direktive Savjeta Evropske unije 2013/59/EURATOM od 5. decembra 2013. godine o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potiču od izloženosti jonizujućem zračenju, i o stavljanju van snage Direktiva Savjeta Evropske unije 89/618/EURATOM, 90/641/EURATOM, 96/29/EURATOM, 97/43/EURATOM i 2003/122/EURATOM. Osim navedenog, važno je istaći da je potrebno da građevinski materijal koji se koristi za izgradnju kontroliše na radioaktivnost, u skladu sa propisima iz oblasti zaštite od jonizujućih zračenja.

Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti je utvrđen na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 16.01.2020. godine, nakon čega je upućen Skupštini Crne Gore. Predlog Zakona je bio predložen Skupštini za usvajanje od strane Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i nije dospio na dnevni red Zakonodavnog odbora, zbog čega je u novom sazivu Skupštine Crne Gore Predlog zakona arhiviran, te s tim u vezi, biće ponovo razmatran od strane Vlade Crne Gore.

Uzimajući u obzir nacionalne referentne nivoe, kao i efektivne doze zračenja koje u nekom prostoru može primiti lice koje u tom prostoru radi ili boravi Predlog zakona definisao je zaštitne mjere. U cilju sprovođenja zaštitnih mjera i smanjenja koncentracije aktivnosti radona u boravišnim prostorima, u radonski prioritetnim područjima, kao i u drugim područjima, naglašeno je učešće jedinica lokalnih samouprava koje su u obavezi da izrade i realizuju Lokalne akcione planove zaštite od radona u propisanim rokovima. Što se tiče radnih prostora definisana su radna mjesta gdje je obavezno sprovođenje mjerenja koncentracije aktivnosti radona.

U skladu sa Operativnim smjernicama za primjenu Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Crna Gora je pripremila nominacioni dosije za ekstenziju nominacije Drevnih i netaknutih bukovih šuma Karpata i drugih regiona Evrope za upis na UNESCO Listu svjetske baštine. Tentativnu listu i nominacioni dosije za crnogorsku stranu izradili su stručnjaci JP „Nacionalni parkovi Crne Gore“ i Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, uz posredstvo Crnogorske nacionalne komisije za UNESCO i Stalne delegacije Crne Gore pri UNESCO. Nakon predaje dosijea,

slijedi faza evaluacije koja traje 18 mjeseci, koliko traje i proces razmatranja od strane nadležnih UNESCO tijela. Zajednička UNESCO i IUCN Misija posjetila je Crnu Goru u oktobru 2020. godine vezano za evaluaciju bukovih šuma NP „Biogradska gora“ za upis na UNESCO Listu svjetske baštine. Relevantna savjetodavna tijela UNESCO, nakon analize materijala i terenskih obilazaka lokaliteta, dostavljaju svoje evaluacije i preporuke Sekretarijatu UNESCO, koji će ih dalje proslijediti Komitetu za svjetsku baštinu, koji čini 21 država članica UNESCO.

Tokom 2020. godine u oblasti zaštite vazduha je ažuriran inventar emisija zagađujućih materija u vazduh i izrađen je Izvještaj sa analizom 10 - godišnjih trendova kvaliteta vazduha za period 2009-2019. godina. Analiza je pokazala da je najbolji kvalitet vazduha tokom proteklog perioda bio u južnoj zoni kvaliteta vazduha kojoj pripadaju opštine Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi, gdje nisu bilježena prekoračenja ključnih pokazatelja zagađenja vazduha. U Centralnoj zoni kvaliteta vazduha kojoj pripadaju Podgorica, Tuzi, Nikšić, Danilovgrad i Cetinje povremeno su bilježena prekoračenja suspendovanih čestica, s tim da je trend zagađenja vazduha u Nikšiću negativan (umanjen za čak 40%) dok je u Podgorici blago pozitivan. U Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha kojoj pripadaju opštine Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak mjerenja su vršena samo u Pljevljima gdje je tokom cijelog perioda bilježeno povećano zagađenje vazduha u zimskim mjesecima (od 2019. mjerenja se vrše i u Bijelom Polju). Tokom 2020. godine izrađen je Program kontrole zagađivanja vazduha i izrađen Nacrt strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. godina.

Agencija za razvoj i zaštitu Orjena – DOO Herceg Novi

I Sprovođenje procedure zaštite planine Orjen

Nakon upisa Parka prirode Orjen u centralni registar zaštićenih područja Crne Gore određen je i upravljač zaštićenog područja. Naime, Odlukom Skupštine Opštine Herceg Novi o proglašenju regionalnog parka Orjen („Službeni list CG- opštinski propisi“, broj 16/9) nije definisan upravljač zaštićenog prostora.

Pozitivnim propisom Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG“, broj 54/16), članom 114 propisano je da će se za zaštićena područja koja su proglašena do dana stupanja na snagu Zakona a za koja aktom o proglašenju nije određen upravljač nadležni organ odrediti upravljača u roku od 2 godine.

U tom smislu opštinska administracija je preduzela mjere u cilju određivanja upravljača zaštićenog dobra formiranjem posebnog pravnog lica koje je upisano u Registar privrednih subjekata sa jasno definisanim pravima i obavezama u pogledu upravljanja Parkom i to Odlukom o osnivanju Agencije za razvoj i zaštitu Orjena- Herceg Novi društvo sa ograničenom odgovornošću („Službeni list CG- opštinski propisi“, broj 30/18.)

Nakon preuzimanja svih odgovornosti nad zaštićenim područjem propisanih važećim Zakonom o zaštiti prirode Cg. Agencija za razvoj i zaštitu Orjena Herceg Novi doo je prema nalogu nadležnog Ministarstva (MORT) pristupila izradi upravljačkih dokumenta koje su neophodne u organizaciji poslova zaštite, održavanja i unaprijeđenja zaštićenog prostora.

- Pravilnik o zaštiti, unutrašnjem redu i službi zaštite u Parku prirode Orjen
- Odluka o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje dobara Parka prirode Orjen (Odobrena od strane Vlade CG)
- Petogodišnji plan upravljanja za Park prirode Orjen-nacrt
- Studija revizije za Park prirode Orjen
- Plan mjera i aktivnosti za požarnu sezonu 2019-2020 god.
- ostali akti Društva

Naime, kako je Studija zaštite od strane kabineta Opštine Herceg Novi zatražena Agenciji za zaštitu životne sredine u momentu kada pravno postupak nije bio zaokružen upisom u centralni registar zaštićenih područja, dokument je trebalo nakon upisa i određivanja upravljača dopuniti pravnim aktima.

Agencija kao upravljač uvažila je sve predloge Agencije za zaštitu životne sredine u pogledu granica parka koje su predložene Studijom zaštite iz 2017. godine, i Studijom revizije uz zahtjev broj 6-3/19 od 15.03.2019. godine, za izuzeće određenih lokacija i usaglašavanje sa prostornim planovima PUP i GUP za prostor Opštine Herceg Novi.

Agencija za zaštitu životne sredine je saglasna da prilagodi granice III zone zaštite sa zahtjevima Agencije za razvoj i zaštitu Orjena i Opštine Herceg Novi. Karta parka sa izuzetim lokacijama je dostavljena nadležnom opštinskom sekretarijatu- Sekretarijat za komunalne djelatnosti, ekologiju i energetska efikasnost.

Napominjemo, da su preklapanja u planskim dokumentima Opštine Herceg Novi i Parka prirode Orjen u cijelosti u III zoni zaštite, gdje su dozvoljeni infrastrukturni projekti uz saglasnost upravljača, Agencije za zaštitu životne sredine i pozitivnih propisa.

Javnom raspravom kao završnim postupkom u koji se uključuju sve zainteresovane strane definišaće se granice Parka kao i stepen zaštite u okviru granica.

II Ostale aktivnosti u cilju zaštite i razvoja zaštićenog područja u 2020 godini.

1. Nakon upisa u centralni registar zaštićenih područja i određivanja upravljača Park prirode Orjen je postao punopravni član mreže zaštićenih područja regiona- Parkovi Dinarida.

2. U toku 2020. godine ostvarena je saradnja sa naučnim ustanovama uključenim u projekat Natura 2000 (Agencije za zaštitu životne sredine, Prirodnjački muzej Crne Gore, Nacionalni parkovi Crne Gore itd.).

3. U aprilu 2019. godine formirana je turistička ponuda PP Orjen u saradnji sa privrednicima iz zaštićenog područja.

4. Projekti zaštite, ruralnog razvoja i turističke valorizacije:

- U aprilu mjesecu 2019. godine Park prirode Orjen je ušao preko regionalne mreže u projekat INHERIT MED koji se odnosi na razvoj turističkih sadržaja u zaštićenom području- kontrolu priliva turista i odlaganje otpada.

Formirana je kardio staza i izrađena Studija staze kao i plan razvoja iste sa sadržajima za djecu i teretanom na otvorenom.

- -Sa regionalnom mrežom zaštićenih područja ostvaren je projekat- Ekosistemske usluge Odrađena je Studija slučaja planine Orjen – pilotiranje regionalnih uputstava (za zapadni Balkan) vrednovanje ekosistemskih usluga za dva kontaktna zaštićena područja-PP Orjen Herceg Novi-CG i PP Orjen- BIH

(12 mjeseci –april 2020. -februar 2021. godine)

S tim u vezi u decembru 2020. godine. pokrenut je projekat Ekovill Orjen koji podrazumjeva saradnju sa lokalnom zajednicom i formiranje klastera. Za finansiranje realizacije projekta aplicirano na pozivu Parkova Dinarida za dodjelu mini grantova maksimalna vrijednost 10.000€.

- Sa organizacijom ENV pro Podgorica ostvaren je projekat zaštite endemičnih, rijetih i ugroženih vrsta na Orjenu, koja je započeta pretprošle godine i uspješno se nastavlja februar 2019.- maj 2022. godine.

Mini grant u vrijednosti od 20.000\$ (projekat je produžen i ukupna vrijednost je 40.000\$) koji sadrži konkretne mjere zaštite i konzervacije određenih endemičnih vrsta kao i njihovo praćenje. Postignuća: Mapiranje ugroženih vrsta, izolovanje izdvojenih jedinki i lab.ispitivanje sa ciljem širenja areala edukacija zaposlenih o monitoring i izvještavanju.

- Upravljač je započeo u saradnji sa NVO koje su blisko povezane sa zaštitom prirode i ruralnim razvojem, niz projekata.
- U pripremi je i koncept NOTA za IPA projekat prekogranične saradnje CG-BiH, sa temom klimatske promjene, predviđeni partner je Park Prirode Orjen Trebinje.

3. Osim redovnih aktivnosti zaštitarske službe u koje spada kontrola zaštićenog područja u smislu neposrednog uvida u stanje zaštićenog područja i mogućih lako uočljivih promjena biodiverziteta, nekontrolisane gradnje, oštećenja ili uništenja staništa flore i faune, lovokrađe, obezbjeđenja migracionih puteva životinjskih vrsta koje žive u zaštićenom području, kao i neuznemiravanja istih u mjeri u kojoj je to moguće.

Formirana je „Staza zdravlja“ koja nakon markiranja (piktogrami i totemi) zahtjeva stalno održavanje i kontorlu stanja na samoj stazi i oko nje.

Određene pripremne radnje o strane upravljača započete su na prostoru buduće pijace, koja je dio već pomenutog projekta Agencije kao upravljača-Ekovill Orjen i eko kampa (III zona zaštite prema Studiji revizije) koje se sastoje od planiranja i čišćenja prostora za buduće građevinske radove.

Nakon dobijanja na korišćenje kuće-vikendice od strane SO Herceg Novi, na pomenutom objektu ova služba je preduzela aktivnosti kako bi se on priveo namjeni info-edu centru - uređen je prostor oko objekta, očišćena je cistijerna za vodu, objekat je ofarban, uvedena je voda, napravljeno je kupatilo s mokrim čvorom, ofarbana ograda itd.

Objekat sa dvorištem je nakon adaptacije korišćen u edukativne i promotivne svrhe zaleđa Herceg Novog i zaštićenog područja kako za stručnu javnost tako i za građane Herceg Novog.

Takođe, urađen je plan i program Info-edu centra sa: posebnim programom za djecu-Akademija za prirodu; niz manifestacija i edukativnih događaja sa ciljem socio- ekonomske revitalizacije sela i podizanja svijesti građana o očuvanju životne sredine (prirodne vrijednosti Orjena i kulturno istorijske vrijednosti područja Orjena).

Upravljač je sa svojom službom zaštitara organizovao protivpožarna dežurstva u ljetnjim mjesecima u skladu sa planom zaštite od požara Herceg Novi.

Od samog formiranja PP Orjen odnosno Agencije kao upravljača zaštićenog područja, zaposleni u društvu aktivno učestvuju u gašenju požara u parku i kontaktnom području, zajedno sa pripadnicima SZS HN.

III Uspostavljanje lokalne mreže planinskih staza na području opštine Herceg Novi

Po dobijenom tumačenju PSCG-načelnika Komisije za markacije, planinske staze, pješačke puteve i registar, Pavla Bandovića, za lokalne planinske staze nadležan je sekretarijat pod čijim okriljem se nalazi ekologija, što je u slučaju Opštine Herceg Novi Sekretarijat za komunalne djelatnosti, ekologiju i energetska efikasnost.

Lokalne planinske staze u Opštini Herceg Novi do sada su izgrađivali i održavali planinarski klubovi „Subra“ i „Niskogorci“ članovi PSCG i lokalno stanovništvo.

3.4. Komunalna oblast

Upravljanje otpadom

U oblasti upravljanja otpadom, tokom 2020. godine, sprovodile su se sljedeće aktivnosti:

- Početkom 2020. godine završena je sanacija neuređenog odlagališta „Komarača“ u opštini Plav.
- U toku su radovi na izgradnji transfer stanica u opštinama Mojkovac (završna faza) i Andrijevica.
- Završena je revizija Glavnog projekta za sanaciju privremenog odlagališta komunalnog otpada na lokaciji „Zakršnica“ na teritoriji opštine Mojkovac.
- Raskunut je ugovor sa ponuđačem za izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova za sanaciju neuređenog odlagališta „Čafe“ u opštini Bar, po modelu „projektuj i izgradi“. U vezi realizacije ovog projekta pripremljena je tenderska dokumentacija za objavljivanje novog javnog oglasa.
- Pokrenuta je procedura raskida ugovora sa ponuđačem za radove na izgradnji reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštini Berane.
- U toku su pripremne aktivnosti na realizaciji projekta (pripremljena tenderska dokumentacija) za opštine Pljevlja (reciklažno dvorište sa sortirnicom i transfer stanicom) i Kolašin (reciklažno dvorište).
- U završnoj fazi je izrada predstudije izvodljivosti (saradnja Ministarstva nadležnog za upravljanje otpadom i EBRD banke) za izgradnju regionalnog centra upravljanja otpadom u opštini Bijelo Polje koji će opsluživati opštine na sjeveru Crne Gore (Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Rožaje, Plav, Andrijevica, Petnjica, Gusinje, Mojkovac, Kolašin i Žabljak).

Tokom 2020. godine sprovodile su se aktivnosti na izradi novog Zakona o upravljanju otpadom koji se planira donijeti tokom 2021. godine.

Otpadne vode i vodosnabdijevanje

Investicione aktivnosti u 2020. godini u oblastima otpadnih voda i vodosnabdijevanja bile su svedene na nastavak aktivnosti koje su započete u prethodnom periodu i to:

- Nastavak aktivnosti po osnovu Ugovora za izgradnju kanalizacione mreže za naselja Kodra, Totoši, Bijela Gora, Donja Bratica u Ulcinju u dužini od 14,5 km u iznosu od 3,4 miliona €. dana, koji je potpisan 11 IX 2019.
- U 2020. godini, izvršena je prijava radova na izgradnji kolektora u dužini od 5,5 km u Podgorici u ukupnom iznosu od 6,64 miliona EUR; Vlada Crne Gore je na sjednici 24. januara 2019. godine, usvojila Informaciju o zaključenju Ugovora o prosljeđivanju kreditnih i grant sredstava za potrebe realizacije projekta „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici“, finansiranog iz kreditnog aranžmana, zaključenog, 22. septembra, između Njemačke banke za razvoj (KfW) i Vlade Crne Gore, u iznosu od 35 miliona eura. Ukupna vrijednost projekta (PPOV, kolektorski sistem i sistem za tretman mulja) iznosi oko 50,35 miliona eura i planirano je da se finansira iz tri izvora: grant sredstva u iznosu od 10,15 miliona eura obezbijeđenih od strane Investicionog okvira za zapadni Balkan- WBIF; Ugovora o zajmu sa KfW bankom u iznosu od 35 miliona eura; sopstvenih izvora Glavnog grada Podgorice u iznosu oko 5,2 miliona.
- Nastavak aktivnosti na Ugovoru o prosljeđivanju WBIF bespovratnih sredstava u iznosu od 4.6 miliona eura koji je potpisan 10. VI 2019 u okviru realizacije dugoročnih mjera u Tivtu, Kotoru, Herceg Novom, Perastu, Risnu u oblasti otpadnih voda u ukupnom iznosu od 30,8 miliona € (ostala sredstva za navedene mjere su obezbjeđena iz kredita KfW banke i internih sredstava).
- Nastavak aktivnosti na realizaciji projekta „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Bijelo Polje“- Vlada je 31. X 2019. usvojila Sporazum o grantu iz WBIF-a u iznosu od 2.993 miliona eura, dok je ostalo planirano iz kredita EIB-a. Projekat je procjenjen u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 5,63 miliona €.

- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje kanalizacione mreže i PPOV-a u Danilovgradu. U dijelu realizacije ovog projekta, građani su izrazili nezadovoljstvo sa odabranom lokacijom PPOV-a.
- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Andrijevici. Revidovan je glavni projekat i u završnoj fazi su građevinski radovi.
- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Petnjici; Revidovan je glavni projekat i u završnoj fazi su građevinski radovi.

Regionalni vodovod Crnogorsko primorje

U decembru 2019. godine je potpisan ugovor o prvoj tranši kredita između Regionalnog vodovoda i EBRD (Evropske banke za rekonstrukcije i razvoj). Aktivnostima planiranim iz I tranše ovih kreditnih sredstava poboljšaće se vodosnabdijevanje Herceg Novog, Kotora i Tivta, dok je iz II tranše sredstava planirana izgradnja kompletne hidrotehničke infrastrukture za naselja da u naseljima Dobra Voda, Veliki Pijesak, Utjeha u Baru i Kruče u Ulcinju, a koja obuhvata vodovodnu i kanalizacionu mrežu i sistem za sakupljanje i tretman otpadnih voda.

U okviru I tranše ovog kreditnog aranžmana sa EBRD u 2020. godini su pokrenute aktivnosti na realizaciji navedenih projekata vrijednosti oko 12 miliona eura, i to:

- započeta izgradnja cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem,
- objavljen tender za izgradnju novih 16 km cjevovoda RVS na dionici Budva - Tivat, pri čemu je tenderska procedura u završnoj fazi,
- pokrenuta izrada idejnog projekta za izgradnju lokalne hidrotehničku infrastrukturu za naselja Veliki pijesak, Dobre Vode i Utjeha u Baru i Kruče u Ulcinju.

Kada je u pitanju izgradnja čeličnog cjevovoda prečnika DN500mm i dužine 3050 m, za za priključenje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, sproveden je međunarodni tender po EBRD procedurama i shodno tome sklopljen ugovor o izgradnji sa ponudačem koji je podnio najpovoljniju ponudu. Sa radovima se započelo u aprilu 2020. godine, pri čemu je izvođenje bilo izuzetno otežano usljed mjera za prevenciju širenja virusa Covid 19 i dugotrajnih zabrana ulaska specijalizovanih ekipa za zavarivanje čeličnih cjevovoda prečnika od DN 500 mm.

Do kraja 2020. godine je izgrađeno je cca 3.000 m čeličnog cjevovoda prečnika 500mm što čini preko 98% dužine cjevovoda. Preostalo je da se urade još spojevi novoizgrađenog cjevovoda na postojeći cjevovod regionalnog vodovodnog sistema, šahte muljnih ispusta, ali i 35 m koje će se izgraditi nakon regulisanja statusa nepotpune eksproprijacije nad privatnim zemljištem. Naime, Uprava za nekretnine PJ Tivat je odbila zahtjev regionalnog vodovoda za ulazak u posjed, iako je već 2017. godine Rješenje o nepotpunoj eksproprijaciji postalo pravosnažno. Regionalni vodovod je preduzeo sve pravne radnje po ovom pitanju, ali Uprava za nekretnine PJ Tivat i Uprava za nekretnine CG još uvijek nisu sprovele aktivnosti za omogućavanje nastavka izgradnje. U tom smislu se ne može predvidjeti konačan završetak radova, iako bi se svi preostali radovi mogli završiti do kraja januara 2021. godine.

U okviru projekta izgradnju novih 16 km cjevovoda RVS na dionici Budva - Tivat (paralelno sa postojećim cjevovodom i sprovedena je tenderska procedura za izgradnju novih 16 km cjevovoda RVS na dionici Budva - Tivat. Ovaj cjevovod se gradi paralelno sa postojećim cjevovodom regionalnog vodovodnog sistema zbog povećanih potreba za vodom gradova Tivta, Kotora i Herceg Novog. Za potrebe efikasne realizacije, izgradnja predmetnog cjevovoda je podijeljena na dvije etape, čija se realizacije očekuje za period 2021-2023. godine. Naime, izgradnja cca 2,2 km cjevovoda na dionici Prijedor - Lastva Grbaljska će se realizovati zasebno, kako bi se u što kraćem roku djelimično povećao kapacitet dijela sistema od Budve do Tivta, dok će se ostatak cjevovoda, na dionici Lastva Grbaljska -

Tivat, izgraditi zajedno sa rekonstrukcijom magistralne saobraćajnice na istom potezu. Regionalni vodovod je za potrebe izgradnje cca 2,2 km cjevovoda na dionici Prijedor - Lastva Grbaljska sproveo međunarodnu tendersku proceduru shodno EBRD pravilima i 30.11.2020. godine, sklopio ugovor o izgradnji predmetnog cjevovoda sa ponudačem koji je dostavio najpovoljniju ponudu. Predmetne infrastruktura će se izgraditi u 2021. godini.

U okviru projekta izgradnja cjelokupne lokalne hidrotehničku infrastrukturu za naselja Veliki pijesak, Dobre Vode i Utjeha u Baru i Kruče u Ulcinju započete su aktivnosti na izradi idejnog projekta za cjelokupnu lokalnu hidrotehničku infrastrukturu za navedena naselja Veliki pijesak, Dobre Vode i Utjeha u Baru i Kruče u Ulcinju. U narednom period se planira nastavak započetih aktivnosti, nakon dobijanja smjernica za projektovanje od strane organa lokalnih samouprava u Baru i Ulcinju, s obzirom da projektno područje obuhvata i Područja za koja nisu još uvijek usvojeni detaljni planski dokumenti. Uz podršku Opštine Bar i Opštine Ulcinj stvaraju se uslovi za konačno rješenje višedecenijskog problema vodosnabdijevanja, odvođenja i tretmana otpadnih voda navedenih naselja.

Procon

Projekti realizovani u toku 2020. godine:

- Rekonstrukcija sistema za snabdijevanje vodom u opštini Andrijevica
- Izgradnja sistema za snabdijevanje vodom u Glavnom gradu Podgorica
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže i unapređenje sistema vodosnabdijevanja u opštini Berane
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Bijelo Polje
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Prijestonici Cetinje
- Unapređenje sistema vodosnabdijevanja u Prijestonici Cetinje
- Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Kolašin
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Plav
- Rekonstrukcija i proširenje postojeće vodovodne mreže u Plavu i Gusinju
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Pljevlja
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Rožaje
- Izgradnja kanalizacione mreže u naseljima Kodra, Totoši, Bijela Gora i Donja Bratica u opštini Ulcinj
- Izgradnja kanalizacione mreže u opštini Mojkovac
- Izgradnja sistema za tretman ocjednih voda na deponiji "Livade" u Glavnom gradu Podgorici.

Vodacom

Vodacom d.o.o. Tivat je tokom 2020. godine, preduzimao sve potrebne aktivnosti u implementaciji projekata, koji se finansiraju iz kreditnih sredstava KfW banke, odnosno projekata koji se tiču izgradnje i rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione infrastrukture, kao i koordinisanje sa Opštinama Crnogorskog primorja osim Budve, u procesu upravljanja već izgrađenim objektima i infrastrukturom.

U nastavku su Informacije o najvažnijim projektima:

1. Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda (Kotor-Tivat), Faza IV

Zajedničko postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za opštine Kotor i Tivat kapaciteta 72.000 PE. Vrijednost ugovora je 10,443 miliona eura. Radovi su završeni u avgustu 2016. godine.

Potvrda o dobro izvršenom poslu (Performance certificate) je izdata 16.09.2019. godine.

Dana 01.07.2020. istekao je ugovor sa Izvođačem kao i Konsultantom i upravljanje postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda Kotor-Tivat. Postrojenje je preuzelo Društvo za odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda za Opštine Kotor i Tivat.

4. Implementacija kratkoročnih (hitnih) mjera izgradnje/rehabilitacije vodovodne i kanalizacione mjere za opštine Kotor i Tivat, Faza V1

Vrijednost ugovora (potpisan 16. oktobra 2017.) za radove u Tivtu iznosi 2.758.049,57 eura, a za radove u Kotoru 887.521,50 eura. Izvođač radova je kompanija Jedinstvo. Konsultant i Rukovodilac izgradnje (Nadzorni inženjer) je kompanija Fichtner.

Kotor – Radovi su završeni i izdat je sertifikat o preuzimanju radova (Taking-Over certificate, 17.04.2019. godine), dok je Rok za prijavu nedostataka za ove radove trajao do 17.04.2020. godine.

Tivat – Radovi su završeni i izdat je sertifikat o preuzimanju radova (Taking-Over certificate 15.12.2020. godine) i rok za prijavu nedostataka traje do 15.12.2021. godine.

5. Status projekata u Opštini Bar

Crvena knjiga – BR-RB-01-2010, Izgradnja i rehabilitacija kanalizacione i vodovodne mreže, Faza III

3.1. Osnovni ugovor: Izgradnja i rehabilitacija kanalizacione i vodovodne mreže

Vrijednost osnovnog Ugovora 8,513 miliona eura. Izvođač radova je Jedinstvo (Srbija), a Konsultant i Rukovodilac izgradnje Dahlem (Njemačka).

Izvedeni su projektom predviđeni radovi i Rukovodilac izgradnje je izdao Potvrdu o preuzimanju radova (Taking Over Certificate) (sa listom manjih nedostataka). Istekao je RPN period (Rok za prijavu nedostataka).

3.2. Dodatne mjere ("Novi koncept projekta u Baru") – Izgradnja kičme sistema za vodosnabdijevanje za naselja Polje, Zaljevo, Sveti Ivan i Mala Volujica (sa rezervoarom Zaljevo), kao i izgradnja kanalizacione pumpne stanice Volujica sa opcionim potisnim cjevovodom (ugovoreno Aneksom 4 i Aneksom 6)

Procijenjena vrijednost projekta iznosi 2,8 miliona eura.

Radovi podjeljeni na sekcije.

-Sekcija 1; Vodovod od rezervoara Zaljevo do naselja Sveti Ivan - Radovi su preuzeti od strane Investitora i završen RPN. Rukovodilac izgradnje je izdao Potvrdu o dobrom izvršenju posla i ovjerio Okončanu situaciju Izvođača.

-Sekciji 2.2.; Vodovodni sistem u naselju Zaljevo - Radovi preuzeti, završen RPN. Rukovodilac izgradnje je izdao Potvrdu o dobrom izvršenju posla i ovjerio Okončanu situaciju Izvođača.

-Sekcija 2.1.; Pumpna stanica Volujica - Dinamika značajno zaostaje u odnosu na planiranu. Naime Rok za završetak je istekao 05.06.2020. godine i trenutni procijenjeni datum završetka je 08.01.2021. Stoga je procijenjeno kašnjenje 217 dana.

3.3. Izgradnja PPOV- Prema izvještaju Studije za izbor lokacije PPOV Bar, decentralizovan sistem se pokazao kao najisplativija opcija i predviđala se izgradnja pet PPOV-ova:

1.PPOV Bar, 52.000 ES, cca 10.8 mil €;

2.PPOV Sutomore, 21.000 ES, cca 6.55 mil €;

3. PPOV Veliki Pijesak, 7.000 ES, cca 3.5 mil €;

4. PPOV Čanj, 3.500 ES, cca 2.3 mil €;

5. PPOV Bušat 3.000 ES, cca 2 mil €.

Opština Bar ni nakon urađene Studije nije donijela odluku o prioritetima u vezi mjera investicionog ulaganja predviđenim za sprovođenje Fazom V, niti je Predsjednik Opštine potpisao sporazum o kreditiranju sa Ministarstvom finansija. Usljed navedenog, u pripremi je preraspodjela sredstava rezervisanih za opštinu Bar, iz Faze V (10 miliona eura) i Faze V2 (2 miliona eura).

4. Status projekta u Herceg Novom Vodospabdijevanje i odvođenje otpadnih voda, Faza III

4.1. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda kapaciteta 65.300 ES

Vrijednost Ugovora po tzv. žutoj Fidic knjizi-YB iznosi 9,020 miliona eura. Ugovor su u junu 2012. godine, potpisali Izvođač radova - JV MassGintas (Turska) i Investitor "Društvo za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastukture u opštini Herceg Novi", a Rukovodilac izgradnje (Nadzorni inženjer) na ugovoru je bila kompanija Dahlem (Njemačka).

17. novembra 2017. godine, raskinut je ugovor sa JV Mass Gintas i aktivirana je garancija u iznosu od 1.767.561,97 eura. Postrojenjem trenutno upravlja operater ViK.

Da bi se riješili određeni urgentni problemi u funkcionisanju PPOV-a, završena su dva ugovora: sa CMC grupom (GB1, za pumpe i duvaljke) i Biogest Internationalom (GB3, za zamjenu crijeva za dekanterseke sisteme), direktnom dodjelom, po uslovima Fidic zelene knjige. Završen je i predlog tenderske dokumentacije za preostale radove po uslovima roze Fidic knjige (PB sa elementima žute knjige), kao i tenderska dokumentacija po zelenoj knjizi Fidica za SCADA sistem (GB4).

Opština Herceg Novi nije prihvatila da se raspišu tenderi po pripremljenoj tenderskoj dokumentaciji (GB4 i PB), već je odlučila da počne pregovore sa kompanijom Mass. U ovom trenutku se može konstatovati da nema značajnijeg napretka u pregovorima sa kompanijom Mass, u vezi definisanja aktivnosti na završetku radova na PPOV-u.

4.2. Ugovor po Crvenoj knjizi FIDICa - Izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže sa podmorskim ispuhom

Vrijednost Ugovora koji je sa Izvođačem Celtikcioglu-om (Turska) potpisan u avgustu 2012. godine, iznosi 18,522 miliona eura. Konsultant i Rukovodilac izgradnje (nadzorni inženjer) na ugovoru je Dahlem (Njemačka). Završena su testiranja na završetku radova (Testing on Completion) i izdata Potvrda o preuzimanju radova (Taking Over Certificate) (sa listom nedostataka). U junu 2020. godine je istekao tzv. RPN period (Rok za prijavu nedostataka), ali Izvođač nije završio Radove niti otklanjanje nedostataka, pa Rukovodilac izgradnje nije izdao potvrdu o dobro izvršenom poslu. Očekuje se da će otklanjanje nedostataka, tj. dodatne popravke biti završene početkom 2021. godine.

5. Status projekta u Ulcinju

Investicioni projekat Faza V

Planirano je da se projekat odvija u 3 faze. Prva i druga faza u trajanju od približno 18 mjeseci podrazumjevaju izradu Glavnih projekata rekonstrukcije i proširenja vodovodne i kanalizacione infrastrukture i sprovođenje tenderske procedure za angažovanje Izvođača radova. Treća faza se odnosi na izvođenju radova u trajanju od 2 godine.

Ukupna vrijednost projekta, za sve tri faze je cca 20 miliona eura.

Završena je projektna dokumentacija i za jedan dio (projektne mjere koje su rađene po Odlukama o izgradnji lokalnih objekata) izvršena je i revizija. Za preostali dio projektne dokumentacije, koja je rađena u skladu sa UT uslovima revident je u postupku pribavljanja mišljenja i saglasnosti od

organa za tehničke uslove. Završena je Evaluacija ponuda po Tenderu za Izbor izvođača i izvršeno je rangiranje ponuđača.

U oktobru 2020. godine, Vlada je obezbijedila sredstva za eksproprijaciju (cca. 373.000,00 eura) i krajem godine započet je postupak eksproprijacije nepokretnosti koja se nalazi u privatnom vlasništvu, a na kojoj je planirana izgradnja vodovodne i infrastrukture za otpadne vode. Početak izvođenja radova se očekuje u drugom kvartalu 2021. godine.

6. Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Crnogorskom primorju, Faza V2 Dugoročne mjere - Tivat, Kotor i Herceg Novi

Nakon sprovedenog tenderskog postupka, Ugovor o pružanju konsultantskih usluga za projekat "Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Crnogorskom primorju, Faza V, Komponenta 2- Opštine Tivat, Kotor i Herceg Novi" je potpisan između Vodacom i konsultantske kompanije Dorsch International Consultants GmbH iz Njemačke, sa svojim partnerom u zajedničkom ulaganju (Joint Venture) konsultantskom kompanijom PRO-ING d.o.o iz Srbije, dana 28.07.2020. godine. Konsultant za implementaciju Faze V-2 je zadužen za izradu glavnih projekata, tenderskog dokumenta za izbor izvođača radova i sprovođenje međunarodne tenderske procedure (po FIDIC Rozoj knjizi) i stručni nadzor nad izvođenjem radova.

Uprkos nepovoljnoj situaciji izazvanoj pandemijom virusa COVID-19, dogovoren je početak pružanja konsultantskih usluga.

U drugoj polovini 2020. godine, Konsultant je započeo sa Pripremnom Fazom u okviru projekta Faze V2, u cilju obilaska terena svih projektnih mjera i dobijanja dodatnih informacija o određenim projektnim mjerama od strane Investitora. Tokom 2021. godine, se očekuju aktivnosti na izradi projektne i tenderske dokumentacije za projektne mjere kandidovane kroz projekat Faze V2 - Dugoročne mjere od strane odabranog Konsultanta.

Opština Kotor je, u saradnji sa Vodacomom, Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Njemačkom razvojnom KfW bankom nominovala mjeru izgradnje kanalizacione mreže za naselja Risan i Perast (projektne mjere KO3 i KO4 u projektnom zadatku Faze V-2, uključujući tranzitni kanalizacioni sistem prema naselju Muo) za donatorska sredstva iz Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). Projekat je dobio pozitivno mišljenje u postupku odabira projekata (screening), koji je izvršila Evropska komisija i odlučeno je da će iznosom od 8,96 miliona eura bespovratnih sredstava biti finansirana izgradnja kanalizacione mreže u Risnu i Perastu (uključujući i tranzitni kanalizacioni sistem prema naselju Muo) i priključenje ovih naselja na centralni kanalizacioni sistem Opštine Kotor, čime će biti riješeno prioritetno pitanje prikupljanja otpadnih voda u ovim primorskim mjestima.

Priprema projektne dokumentacije za projekat Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali – Bokokotorski zaliv (projektne mjere KO2-faza II; KO3; KO4; KO5 u projektnom zadatku Faze V-2) je izdvojena iz projektnog zadatka za Konsultanta za implementaciju Faze V2 - Dugoročne mjere. To iz razloga kako bi se za ovaj projekat započelo sa tenderskom procedurom i izborom Izvođača, prije nego što je to određeno projektnim zadatkom Faze V-2. Na samom početku izrade predmetnog projekta, Investitor je odlučio da se projektna dokumentacija razdvoji na 8 projektnih paketa (Glavnih Projekata), kako bi se u narednom periodu omogućilo fazno finansiranje i izvođenje predmetnog Projekta.

Tokom 2020. godine, Vodacom je zajedno sa Investitorom (ViK Kotor), Konsultantom (Fichtner) i Revidentom (Sun Invest) radio na usaglašavanju finalnih projektnih knjiga (glavnih projekata) i Elaborata koji su neophodni za dobijanje pozitivnog revidentskog izvještaja na predmetne glavne projekte.

U prvom kvartalu 2021. godine, se očekuje da će biti završena revizija tehničkog dijela projektne dokumentacije, tako da se nakon toga očekuje priprema tenderske dokumentacije za izbor Izvođača za implementaciju predmetne projektne mjere.

Odlaganje i zbrinjavanje kanizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor

U cilju definisanja narednih aktivnosti po pitanju strategije za odlaganje kanalizacionog mulja, projektna mjera Rekultivacija/sanacija neuređenog odlagališta Sinjarevo (na teritoriji Opština Kotor i Tivat) i zatvorene sanitarne deponije Lovanja (teritorija Opštine Kotor) upotrebom kanalizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor je uključena kao opciona stavka u okviru Projektnog zadatka za Konsultanta za implementaciju Faze V2 - Dugoročne mjere.

Nakon detaljnog sagledavanja svih relevantnih činjenica, predstavnici Opštine Kotor i Tivat su se usaglasili da se projektne mjere Rekultivacija/sanacija odlagališta otpada (lokacija neuređenog odlagališta Sinjarevo i zatvorene sanitarne deponije Lovanja) i Izgradnja postrojenja za solarno isušivanje mulja (PSIM) ne razmatraju kao rješenje za odlaganje i zbrinjavanje kanalizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor.

Smatraju da je neophodno pronaći alternativna dugoročna rješenja, koja bi bila ekološki prihvatljiva i finansijski isplativa za obje Opštine. Shodno tome, implementaciju predmetnih projektnih mjera je neophodno isključiti iz projekta Faze V-2. Predstavnici Opština Kotor i Tivat su uputili dopis prema Ministarstvu održivog razvoja i turizma (MORiT), u kome su saopštili konačan stav u vezi implementacije predmetnih projektnih mjera.

5.1. Klimatske promjene i mediteranski poslovi

U okviru tekućeg projekta „Primjena ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje namjene morskog područja“ – projekat GEF Adriatic, koji implementira Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u saradnji s Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, u 2020. godini pripremljen je niz dokumenata u kontekstu uvođenja ekosistemskog pristupa u nacionalni sistem praćenja i ocjene stanja morske sredine, odnosno stepena postizanja dobrog stanja morske sredine. Takođe su organizovani brojni sastanci, prikupljeni podaci i urađene analize stanja i konflikata u prostoru, u kontekstu sprovođenja druge komponente koja će doprinijeti izradi Plana područja mora odnosno Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije. Za te potrebe organizovane su brojne nacionalne konsultacije za oblast zaštite prirodnih vrijednosti u moru, distribucije otpada u moru, ribarstva, pomorstva i pomorskih puteva, nautičkog i stacionarnog turizma, upravljanja i planiranja luka i lučica, marina, sidrišta, privezišta i pristaništa, ribarskih posti, mjesta prvog iskrcaja ribe, marikulture, itd.

Treba napomenuti da je bila planirana direktna saradnja s timovima za izradu Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije kako bi se izbjeglo dupliranje analitičkih podloga te kako bi svi predlozi napravljeni u sklopu Plana područja mora bili u skladu s potrebama i ciljevima Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije. Međutim, imajući u vidu da je dinamika izrade navedenih planova promijenjena, harmonizacija procesa nije bila moguća. Ipak, u kontekstu projekta GEF Adriatic, a s ciljem budućeg doprinosa izradi prostornih planova, uspostavlja se analitička osnova koja uključuje:

Analizu prirodne osnove, stanja i pritisaka na morsku sredinu, uključujući:

- procjenu vrijednosti i ugroženosti morskih staništa (uključujući izradu mape rasprostranjenosti morskih staništa - prilog 1),
- procjena stanja, vrijednosti i ugroženosti pelagičnih i demerzalnih morskih resursa (prilog 2),
- procjena vrijednosti morskih i obalnih predjela (prilog 3),
- analiza fizičkih promjena obale uslijed izgrađenih struktura, korišćenjem analiza izgrađenosti pojasa 100 metara iz 2012. godine, i analize izgrađenosti obalne linije iz 2021. godine, (prilog 4),
- procjena rasprostranjenosti odnosno pritisaka otpada u moru (prilog 5)
- procjena pritisaka usljed zagađenja morske sredine, uključujući izradu prostornih prikaza komunalnih ispusta (prilog 6), analiza rasprostranjenosti i procjena uticaja eutrofikacije na životnu sredinu.

Analitička osnova je pripremljena u GIS-u te može biti dostupna za prostorne analize u kontekstu izrade stanja u prostoru i prostornih planova.

Analizu stanja, planirane potražnje i privlačnosti prostora za razvoj pojedinih aktivnosti na morskom području, uključujući:

- stanje i potencijale za razvoj plave ekonomije,
- procjenu sigurnosti pomorske plovidbe (s naglaskom na Bokokotorski zaliv) s predlogom zoniranja područja mora u funkciji pomorskog saobraćaja (prilog 7),
- prostorna analiza postojećeg (i planiranog) korišćenja mora (prilog 8)
- analiza odabranih lokacija potencijalnih nekompatibilnosti korišćenja mora,
- procjena interakcija kopna i mora (prilog 9).

Kroz navedene analize stvara se baza prostornih podataka u GIS programskom paketu, koji se mogu koristiti za analize pogodnosti djelova područja mora za pojedine aktivnosti kao i bilansiranje površina i kapaciteta po aktivnostima za različite prostorne cjeline.

Treba naglasiti da je nepostojanje adekvatnih prostornih podataka bio i najveći izazov ovih analiza te se naglašava važnost budućeg korišćenja GIS programskih alata za sve prostorne analize i izrade prostornih planova.

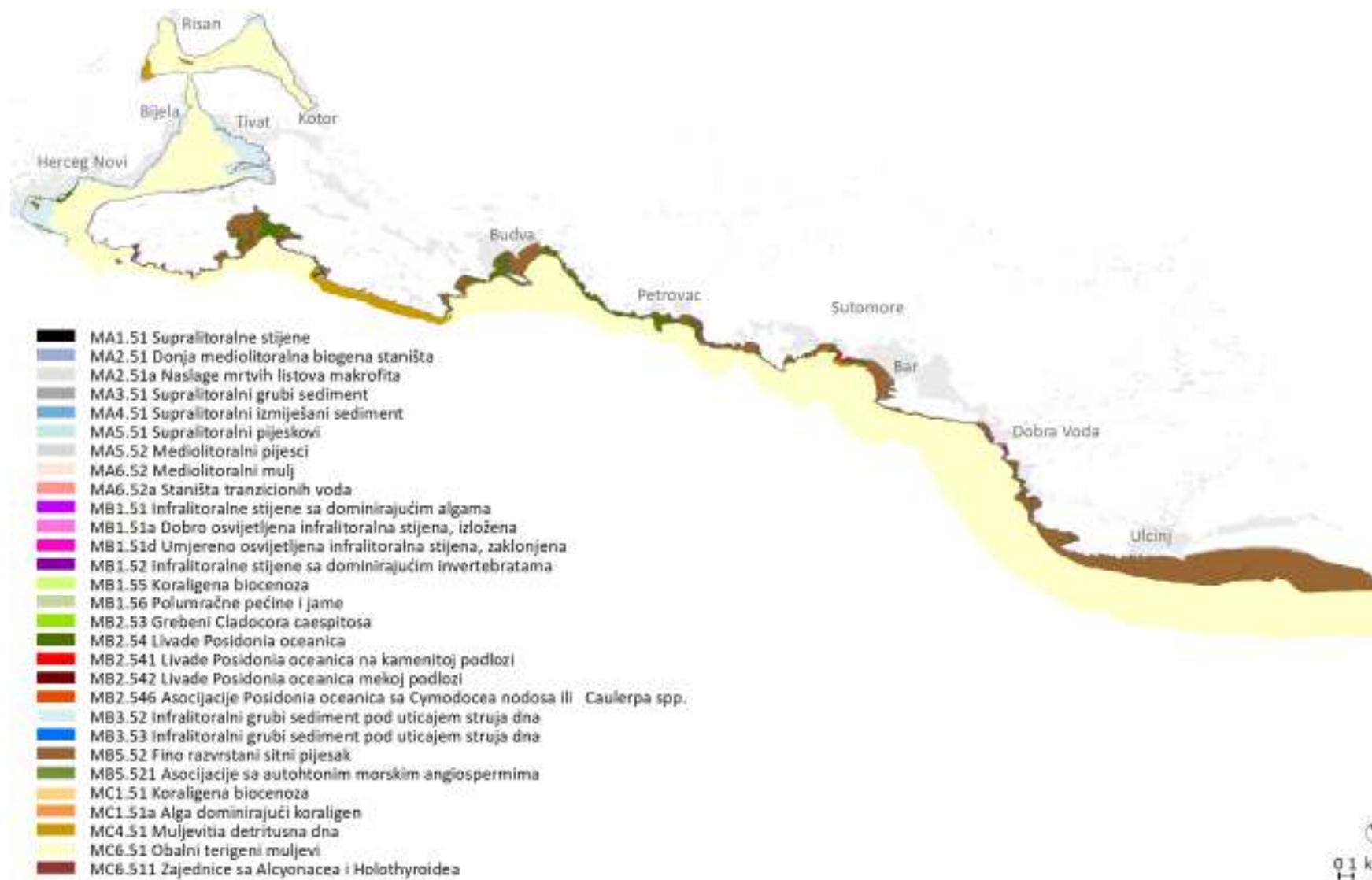
Na temelju gore navedenih analiza u pripremi je predlog planskih opcija za razvoj morskog područja, koji može biti korišćen kao ulazna informacija za Prostorni Plan Crne Gore (kroz izradu predloga koncepta strateškog planiranja za cijelo morsko područje) kao i za Plan generalne regulacije Crne Gore (kroz predlog mogućih planskih opcija za Bokokotorski zaliv i priobalno more).

Podsjećamo, model za pripremu prostornog plana morske sredine je obaveza u okviru pristupanja Crne Gore u EU u dijelu transpozicije Direktive o planiranju prostora morskog područja.

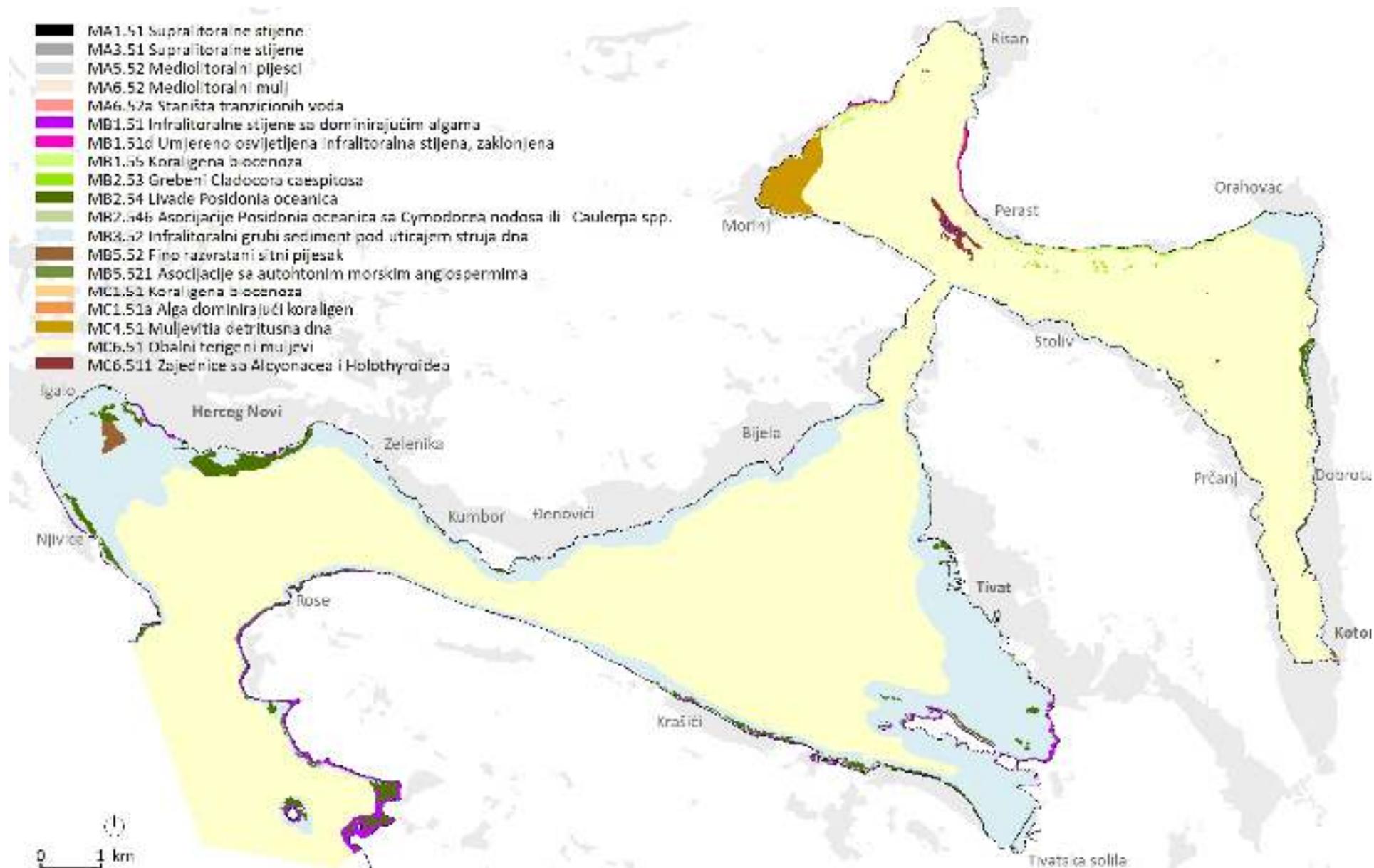
Projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ realizuje se od novembra 2018. do kraja 2021. godine u saradnji Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma sa Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu - Kancelarijom iz Beča, a finansira se iz sredstava Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF). Projekat podržava uspostavljanje prvih zaštićenih područja prirode u moru u Crnoj Gori i to za sljedeće lokacije: Platamuni, Katič i Stari Ulcinj, ukupne planirane površine oko 4900 hektara. Pripremi dokumentacije za proglašenje tih morskih zaštićenih područja prethodila je inventarizaciju i mapiranje kopnenih i morskih staništa i vrsta značajnih za zaštitu, u skladu sa NATURA zahtjevima. Uspostavljanjem tih prvih morskih zaštićenih područja počće da se razvija podsistem integrisanih morskih i obalnih zaštićenih područja. Inventarizaciji morskih staništa i vrsta prethodila su hidrografska snimanja šireg morskog područja Starog Ulcinja (1335ha) i Katiča (2517ha) kao i inventarizacija kopnenih vrsta i staništa. Krajem 2020. godine je završena izrada Studije zaštite za područje Platamuna i sprovedena Javna rasprava. Prilikom zoniranja, definisanja mjere zaštite i ograničenja u zoni koja je izdvojena za Park prirode „Platamuni“, vodilo se računa o njihovoj usaglašenosti sa skoro usvojenim PUP Kotor. Izrada druge dvije studije zaštite, za područja Katič i Stari Ulcinj, nalazio se u finalnoj fazi. U prvom kvartalu 2021. godine, se očekuje formalno uspostavljanje novog zaštićenog područja Park prirode „Platamuni“, dok se za druga dva područja (Katič i Stari Ulcinj) u istom periodu očekuje raspisivanje javne rasprave. Verifikovani podaci koji su prikupljeni i sistematizovani tokom 2019. godine, i 2020. godine, u okviru ovog projekta mogu se koristiti i za dalju nadogradnju nacionalne NATURA baze podataka.

PRILOG 1: VRIJEDNOSTI I UGROŽENOSTI MORSKIH STANIŠTA

Karta 1.1: Karta rasprostranjenja tipova staništa (do završetka pojasa cirkalitorala)

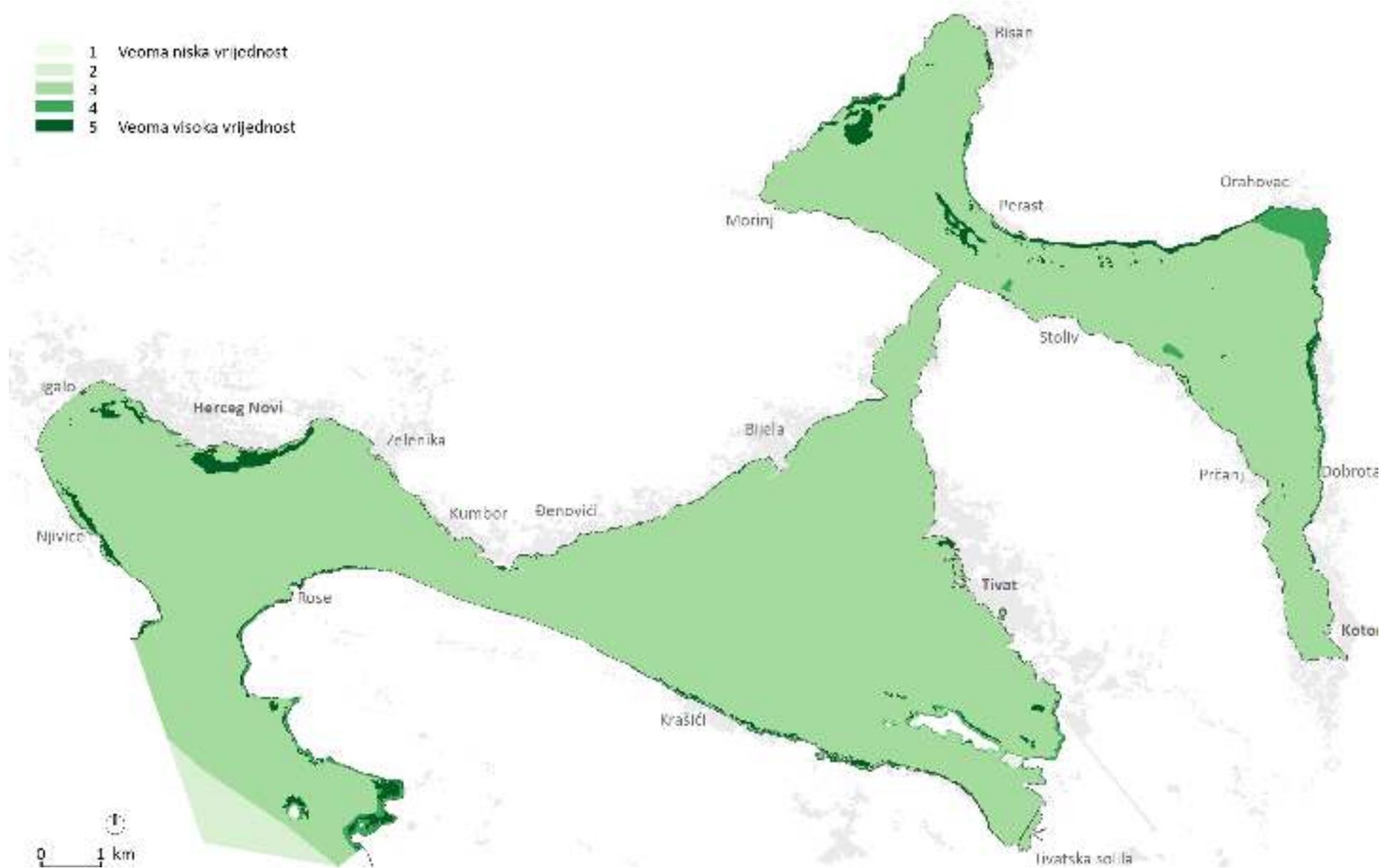
Karta 1.2: Karta rasprostranjenja tipova staništa u Bokokotorskom zalivu

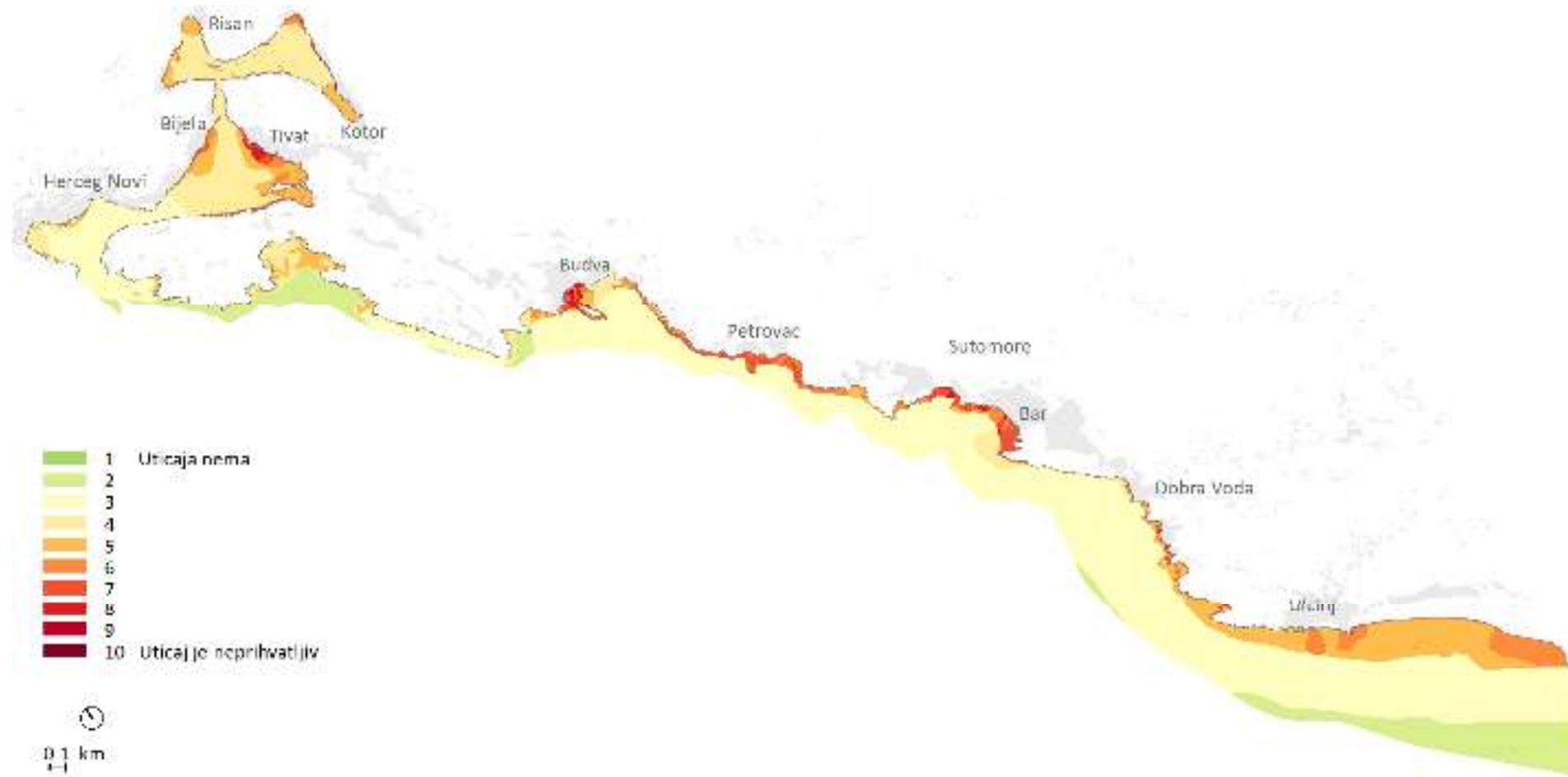
Karta 1.3: Ocjena vrijednosti staništa (do vanjske zone cirkalitorala)

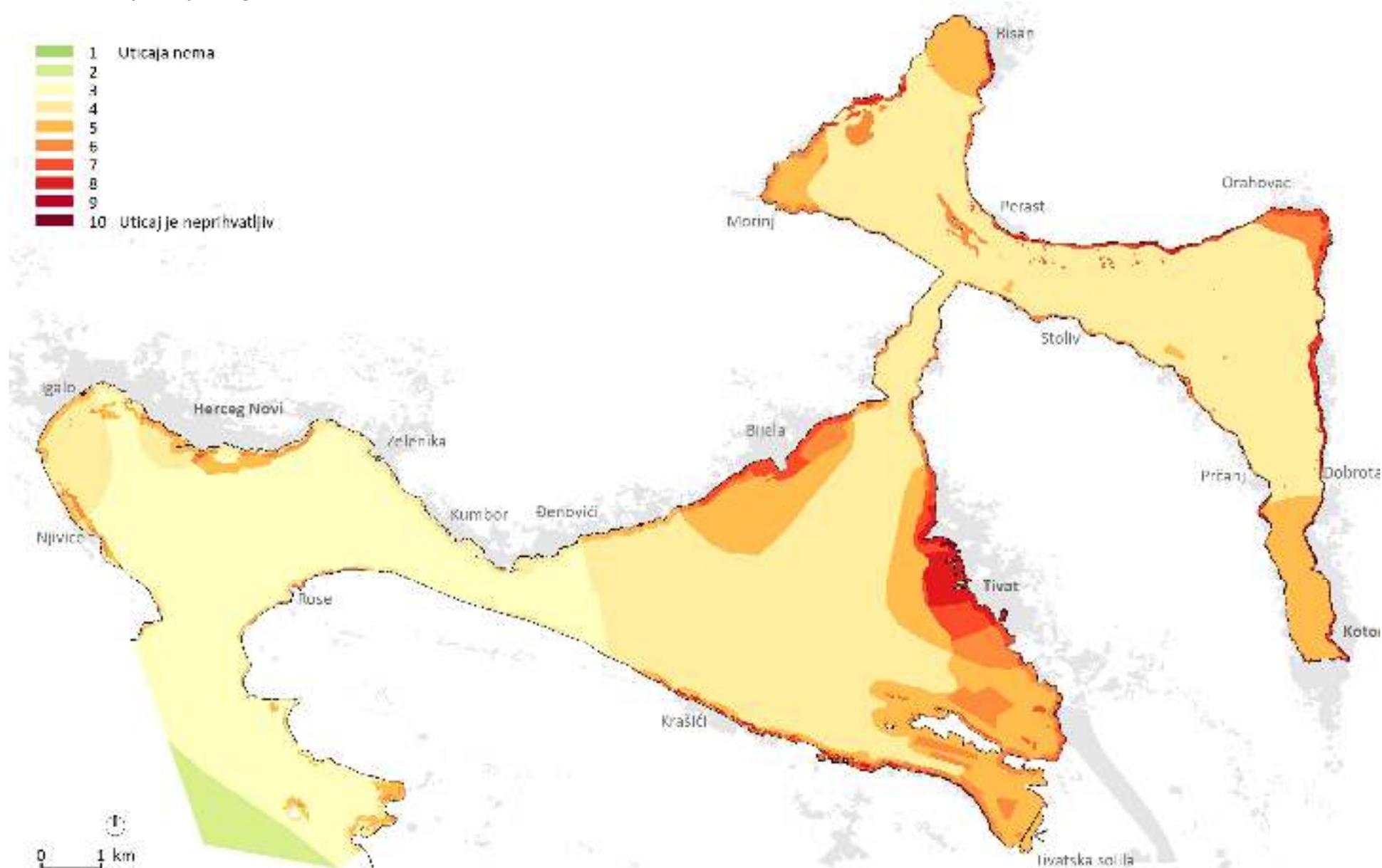
Karta 1.4: Ocjena vrijednosti staništa u Bokokotorskom zalivu

Karta 1.5: Ukupna ocjena ugroženosti staništa (do vanje granice cirkalitorala)

Karta 1.6: Ukupna ocjena ugroženosti staništa u Bokokotorskom zalivu

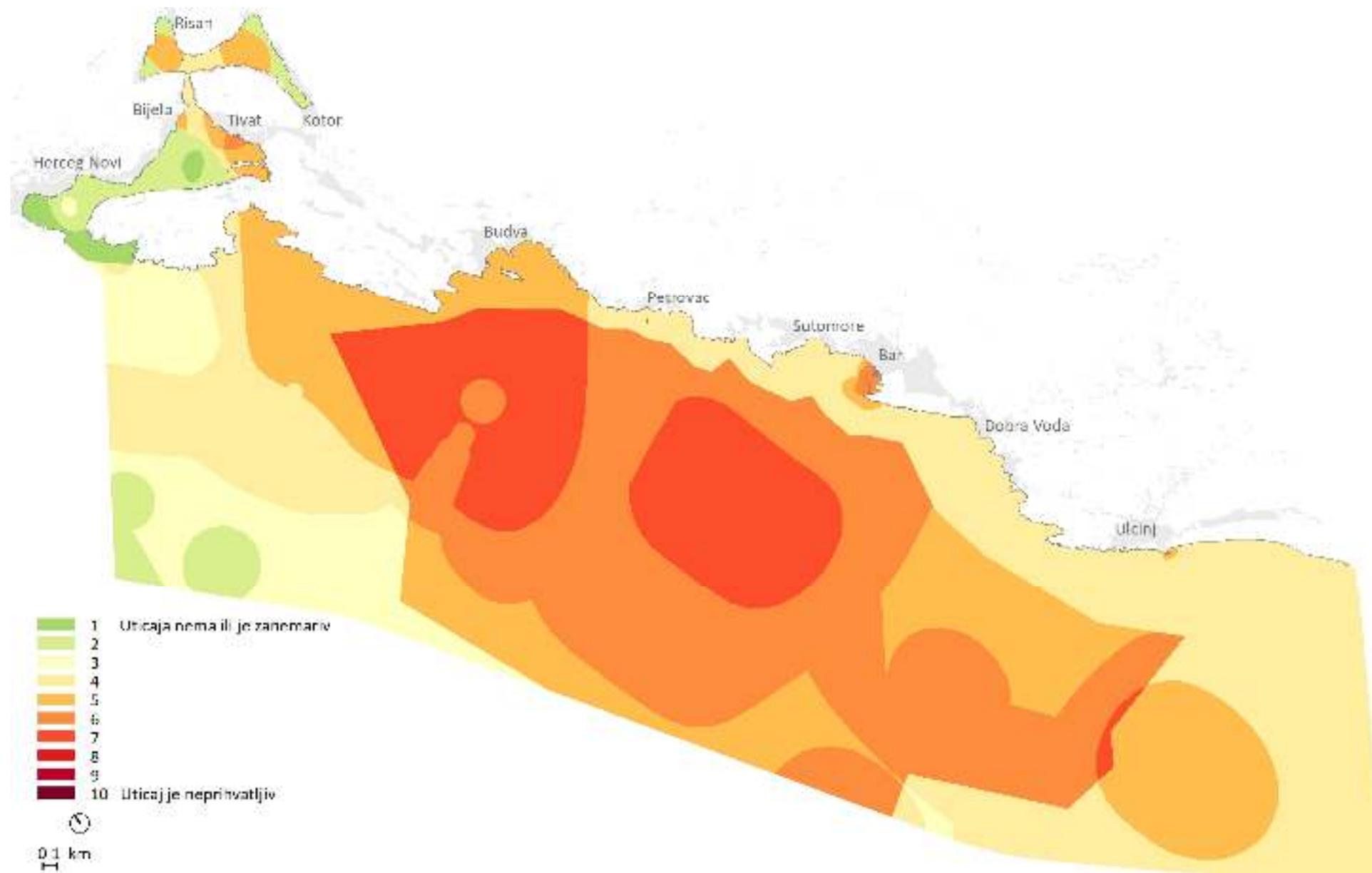

PRILOG 2: PELAGIČNI I DEMERZALNI RESURSI

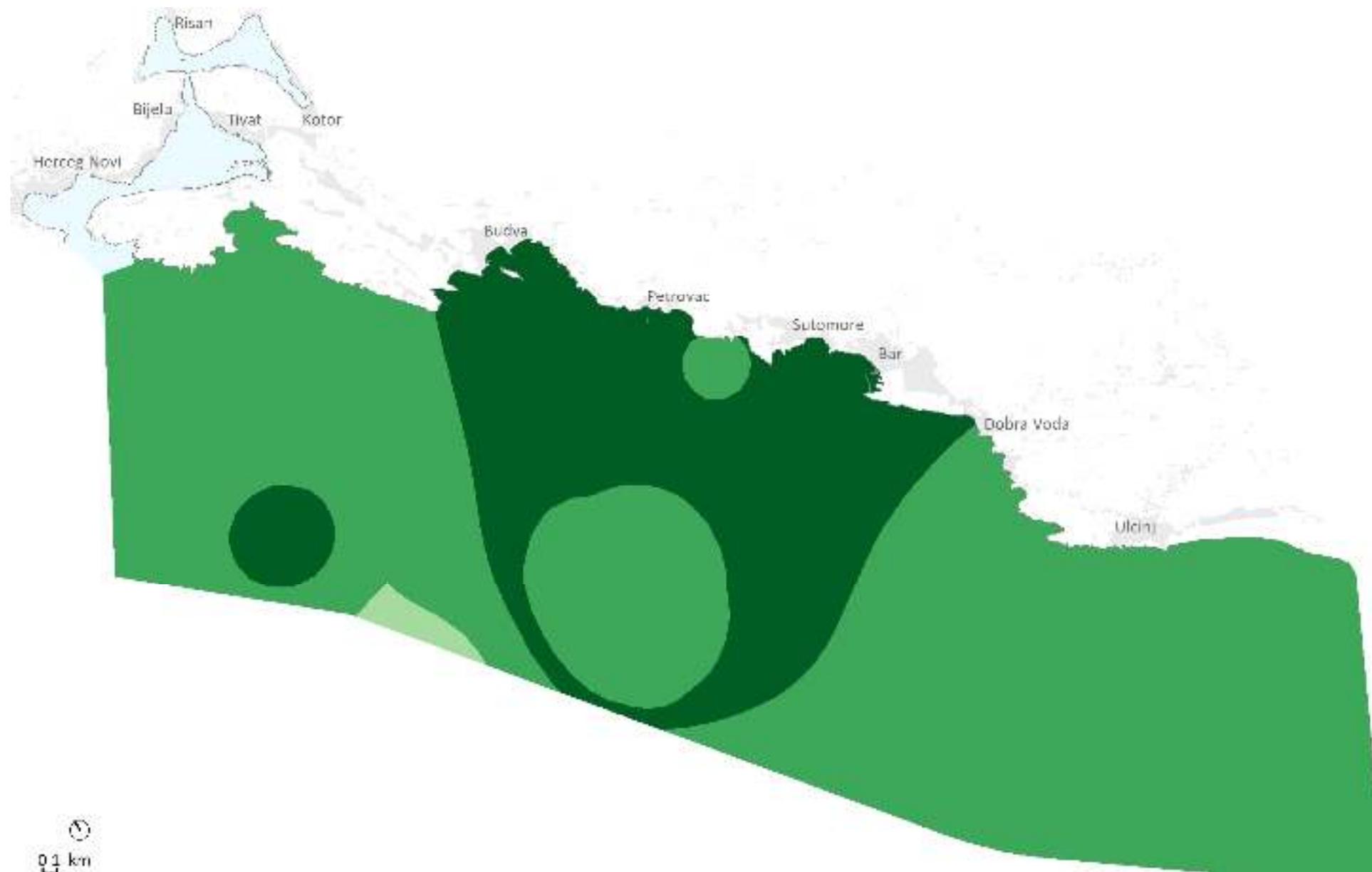
Karta 2.5: Ukupna ocjena vrijednosti (značajnih područja) pelagičnih resursa

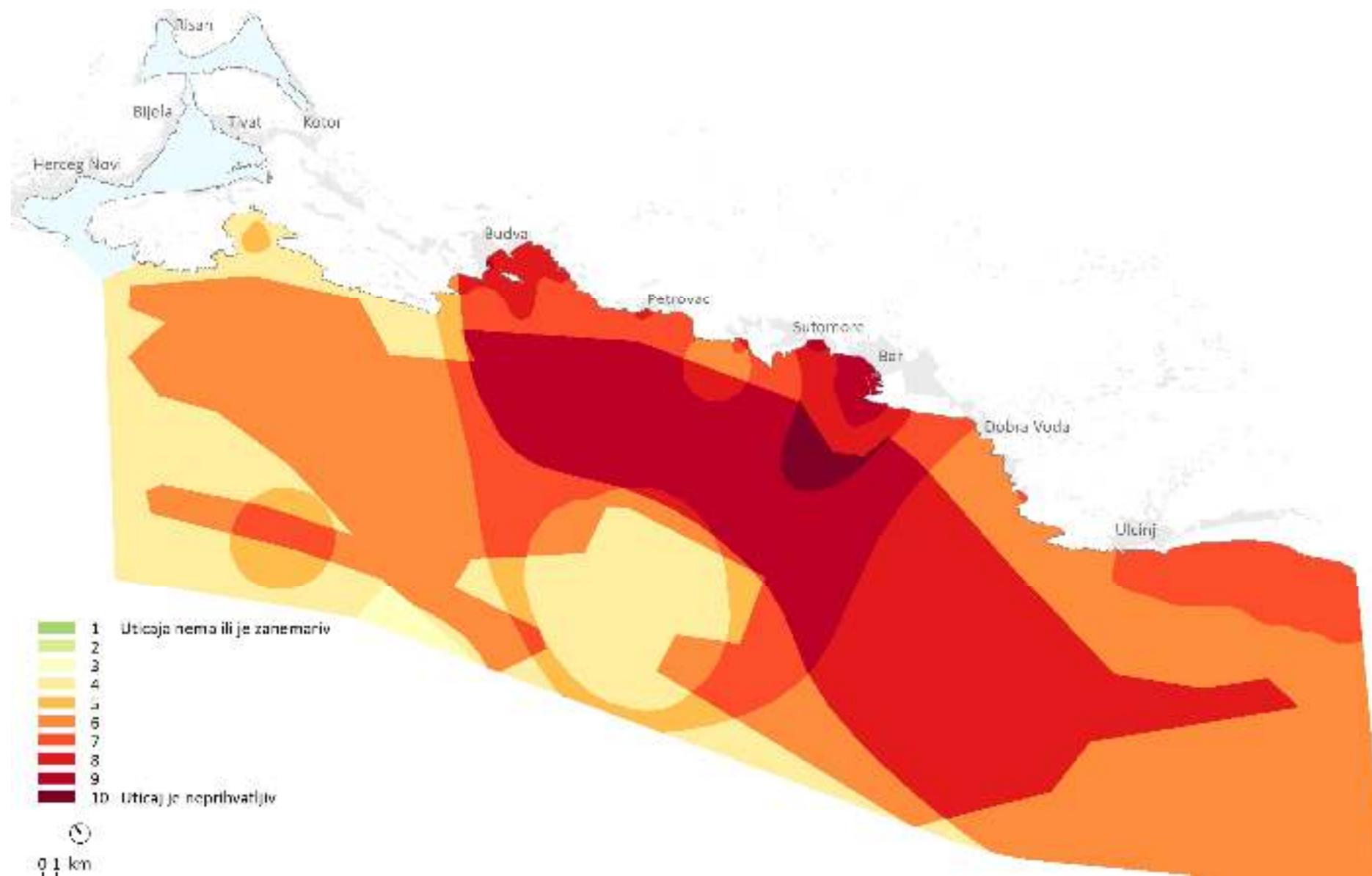
Karta 2.2: Ukupna ocjena ugroženosti pelagičnih resursa

Karta 2.3: Vrednovanje distribucije demerzalnih resursa

Karta 2.4: Ukupna ocjena ugroženosti demerzalnih resursa

PRILOG 3: PREDIO

Karta 3.1: Ocjena vrijednosti morskih i obalnih predjela

PRILOG 4: FIZIČKE PROMJENE OBALE

Karta 4.6: Fizičke promjene obale uslijed uticaja stvorenih struktura

Karta 4.7: Fizičke promjene obale uslijed uticaja stvorenih struktura u Bokotorskom zaljevu

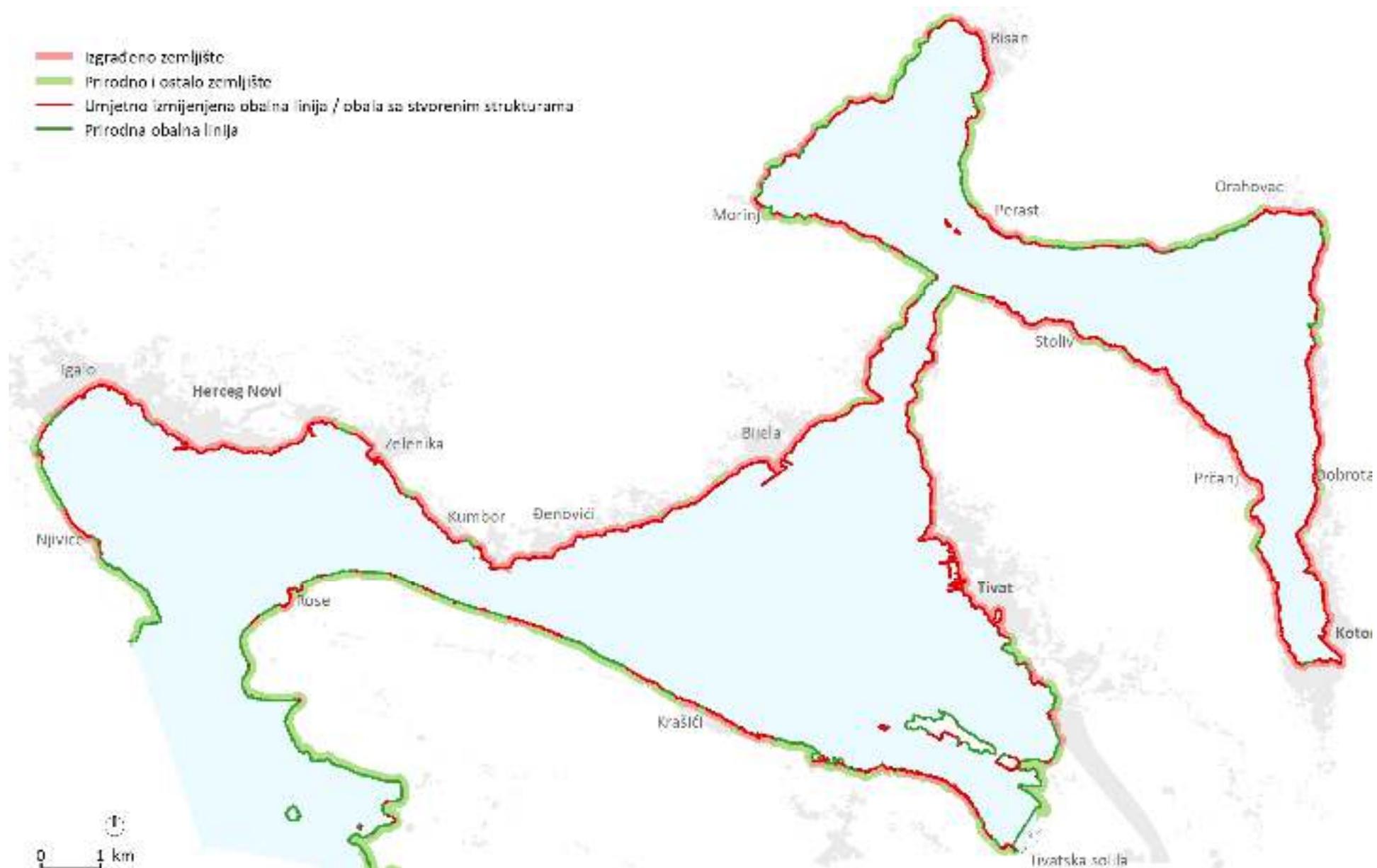

Tabela 4.1: Dužina i opseg fizičkih promjena obale uslijed uticaja stvorenih struktura

Tip obale	Dužina ⁴ generalizirane obalne linije (m)	Površina ¹ područja u pojasu 100 m od obale (ha)	Tip obalne linije	Dužina obalne linije (m)
Bokokotorski zaljev (do Mamule)			Bokokotorski zaljev (do Mamule)	
izgrađeno zemljište	55.369,77	467,99	umjetno izmijenjena obalna linija / obala sa stvorenim strukturama ⁵	86.016,15
prirodno i ostalo zemljište ⁶	45.862,57	567,09	prirodna obalna linija	37.876,36
ukupno	101.232,34	1.035,08	ukupno	123.892,51
udio izgrađene obale	54,70 %	45,21 %	udio umjetno izmijenjene obalne linije	69,43 %
Potez od Mamule do Bojane			Potez od Mamule do Bojane	
izgrađeno zemljište	25.173,03	269,49	umjetno izmijenjena obalna linija / obala sa stvorenim strukturama	24.407,55
prirodno i ostalo zemljište	125.867,09	1.283,80	prirodna obalna linija	173.760,43
ukupno	151.040,12	1.553,28	ukupno	198.167,98
udio izgrađene obale	16,67 %	17,35 %	udio umjetno izmijenjene obalne linije	12,32 %
Potez od rt Trašte do rta Platamuni			Potez od rt Trašte do rta Platamuni	
izgrađeno zemljište	28,24	0,65	umjetno izmijenjena obalna linija / obala sa stvorenim strukturama	141,15
prirodno i ostalo zemljište	16.473,57	168,27	prirodna obalna linija	18.844,11
ukupno	16.501,81	168,92	ukupno	18.985,26
udio izgrađene obale	0,17 %	0,39 %	udio umjetno izmijenjene obalne linije	0,74 %
Potez od Dobre vode do Utjehe			Potez od Dobre vode do Utjehe	
izgrađeno zemljište	4.681,76	46,22	umjetno izmijenjena obalna linija / obala sa stvorenim strukturama	3.881,55
prirodno i ostalo zemljište	5.136,60	55,36	prirodna obalna linija	10.462,70
ukupno	9.818,36	101,59	ukupno	14.344,25
udio izgrađene obale	47,68 %	45,50 %	udio umjetno izmijenjene obalne linije	27,06 %
Ukupno			Ukupno	
izgrađeno zemljište	80.542,80	737,47	umjetno izmijenjena obalna linija / obala sa stvorenim strukturama	110.423,70
prirodno i ostalo zemljište	171.729,66	1.850,88	prirodna obalna linija	211.636,79
ukupno	252.272,46	2.588,36	ukupno	322.060,49
udio izgrađene obale	31,93 %	28,49 %	udio umjetno izmijenjene obalne linije	34,29 %

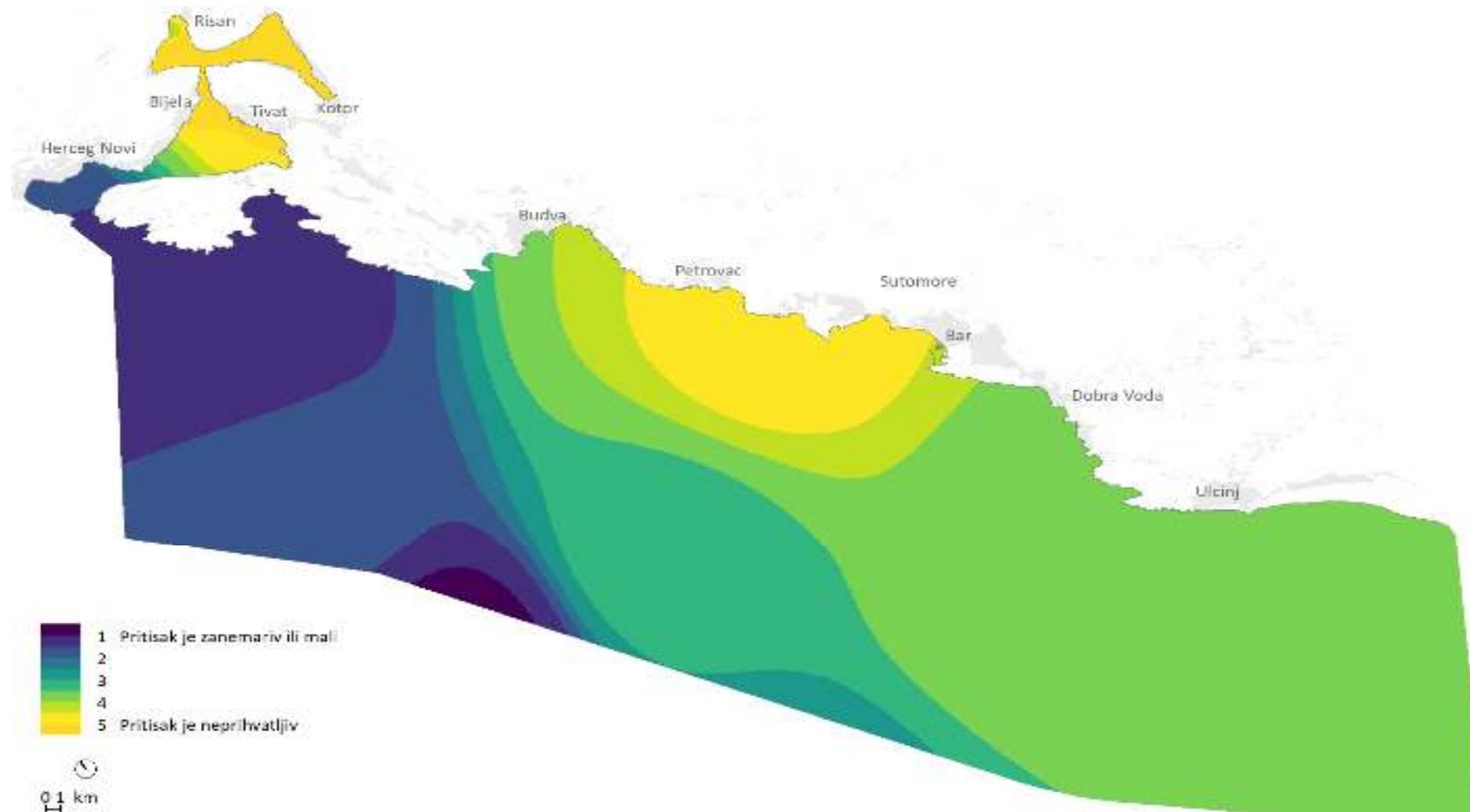
⁴ Bez otoka.

⁵ Valobrani, obalni zidovi, betonske terase, objekti, rive, šetnice, obalna cesta, luke i marine.

⁶ Šuma, makija, kamenjar, poljoprivredna zemljišta, plaže.

PRILOG 5: OTPAD U MORU

Karta 5.1: Procjena nivoa pritisaka otpada u moru u Crnoj Gori

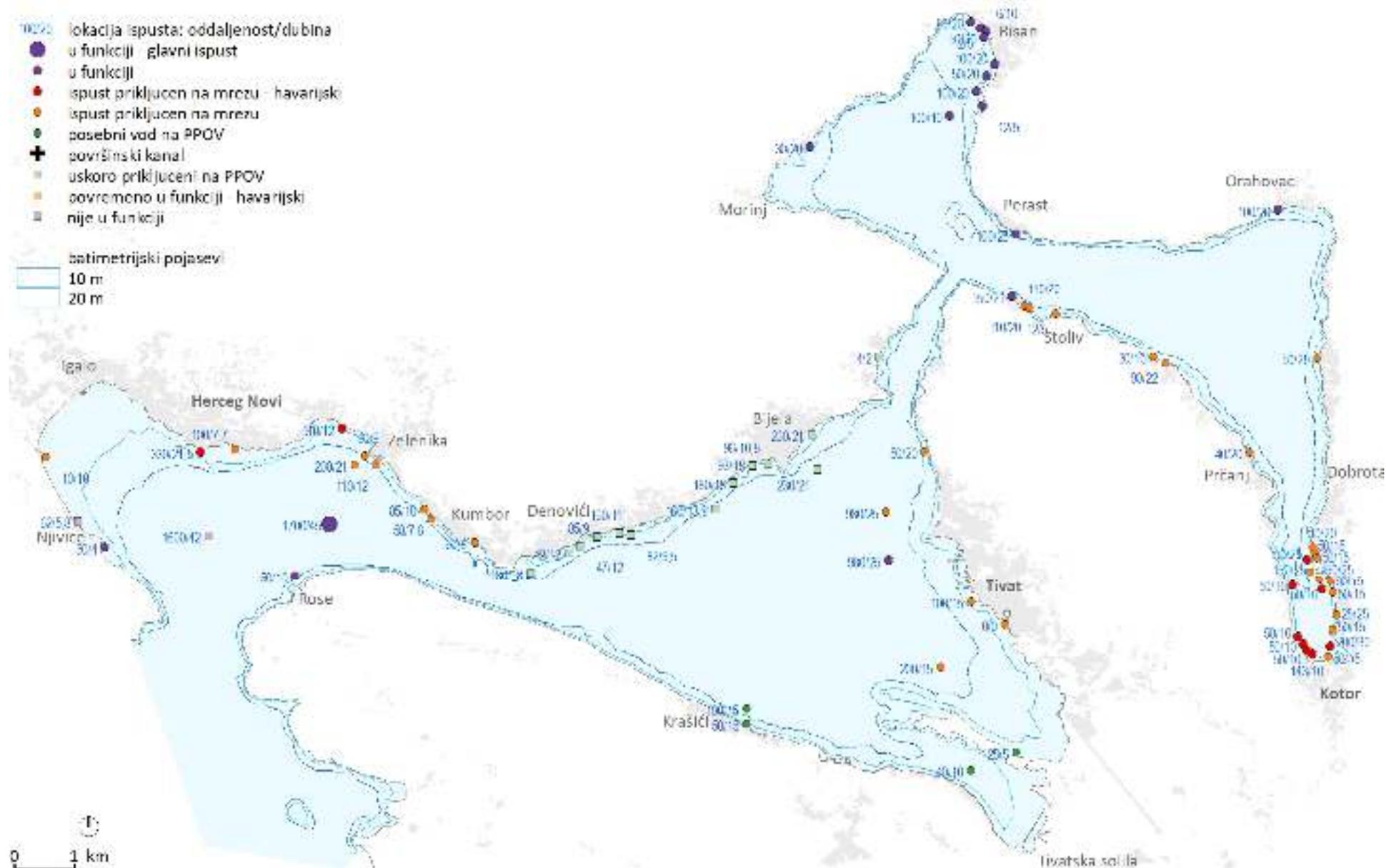

PRILOG 6: ZAGAĐENJE MORA

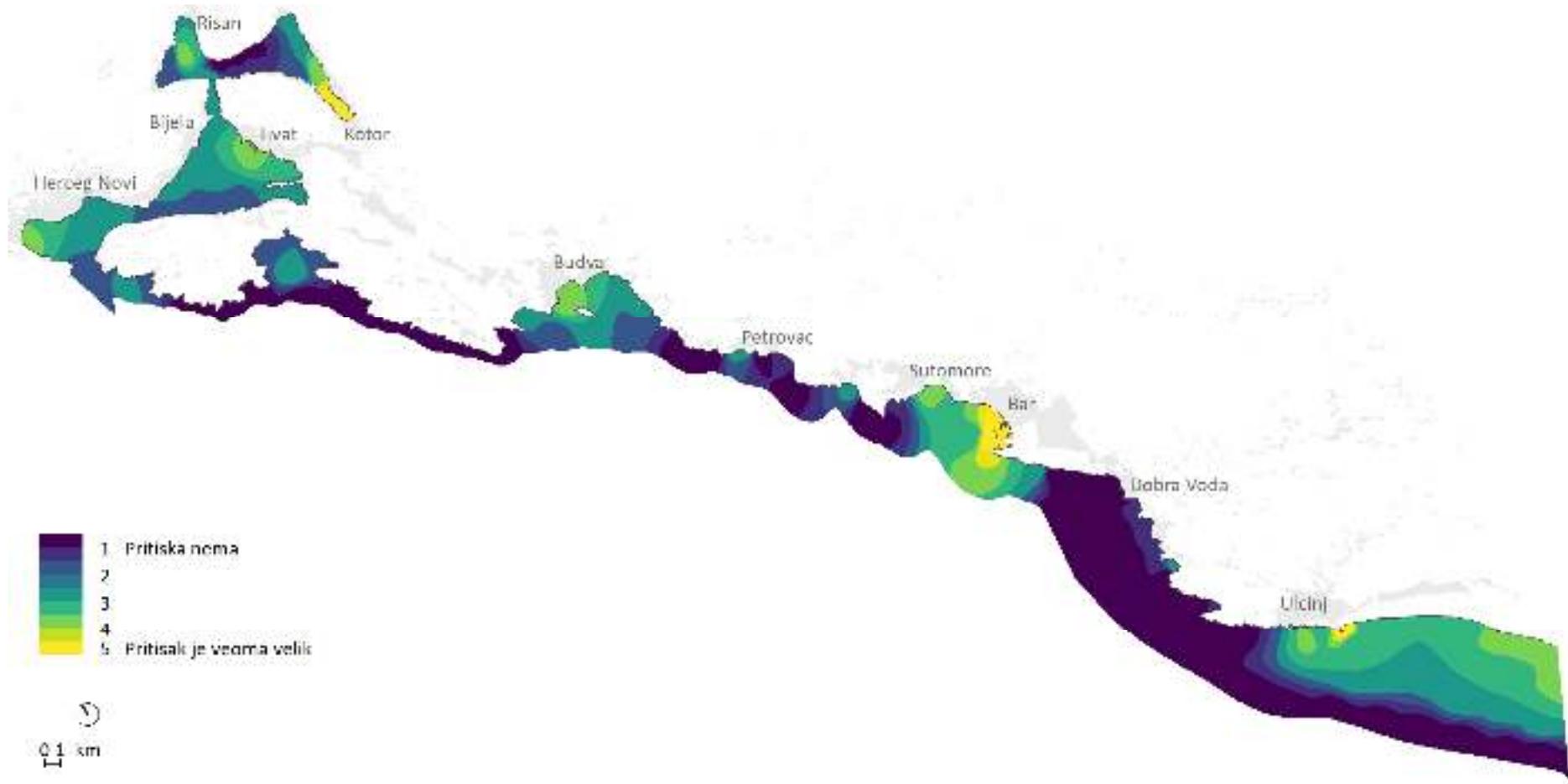
Karta 6.8: Komunalni ispusti

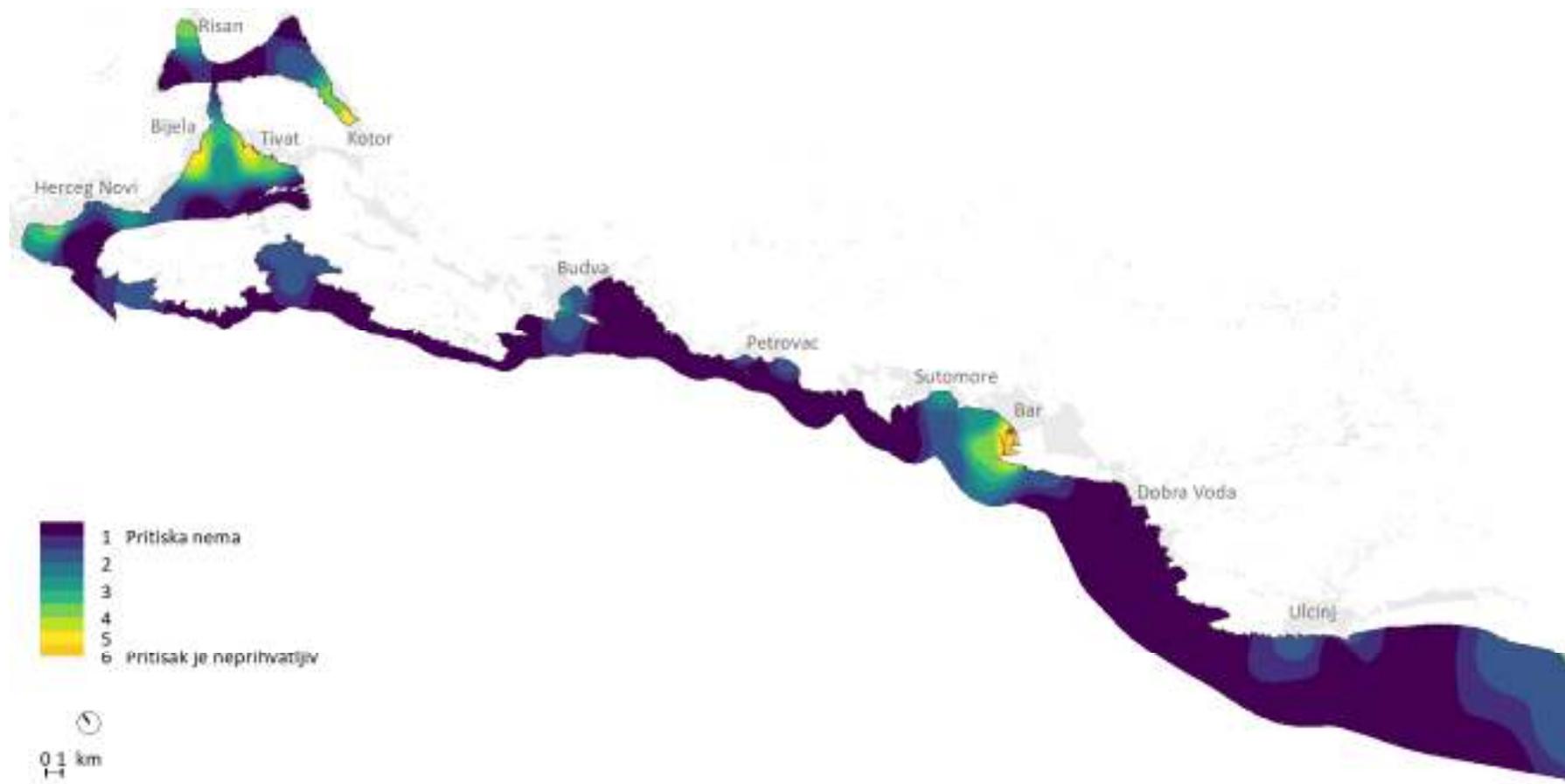
Karta 6.9: Ispusti u Boki Kotorskoj

Karta 6.3: Procjena nivoa uticaja vezanih uz trofičnost morske sredine Crne Gore

Karta 6.4: Procjena nivoa pritiska zagađujućih materija na morsku sredinu za period 2016-2019 godina

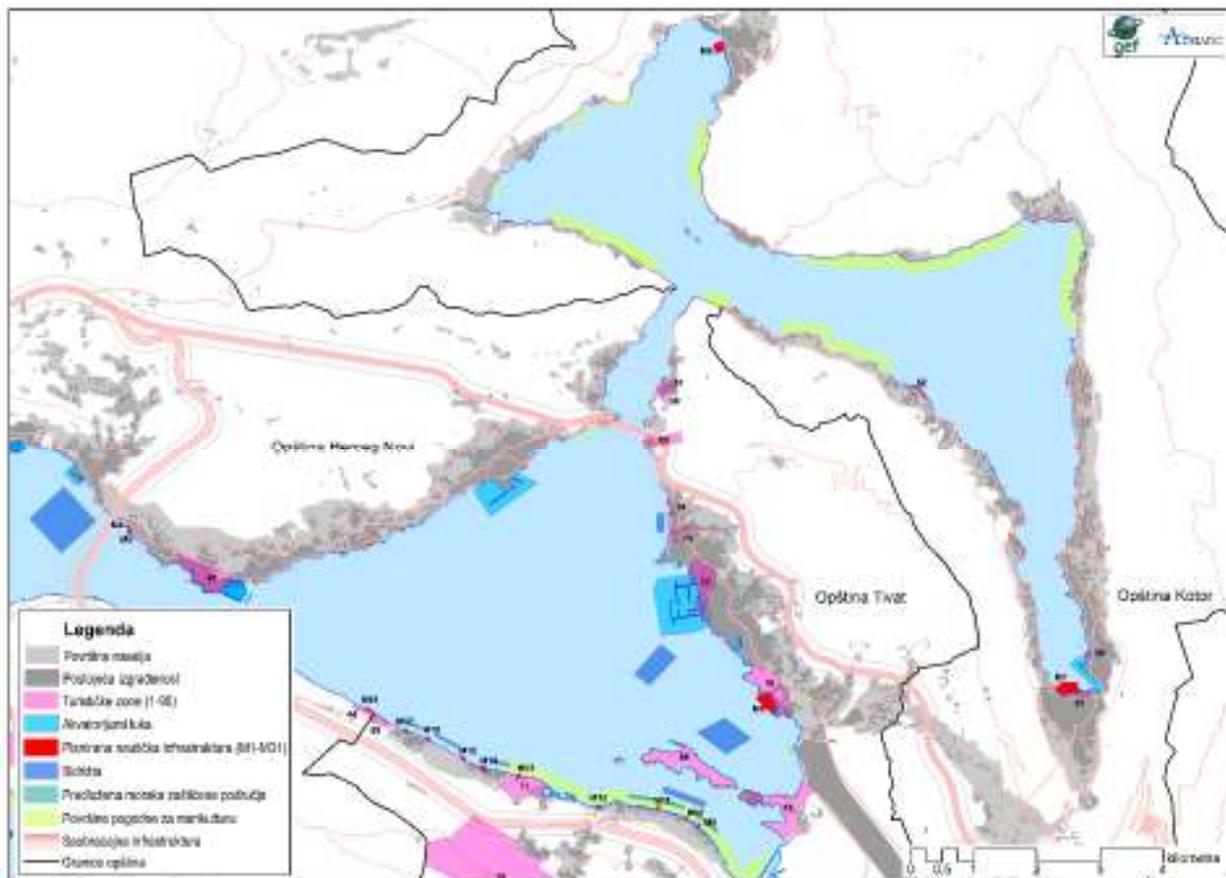
PRILOG 7: POMORSKA PLOVIDBA

Karta 7.1: Opcija zoniranja područja mora Crne Gore primarno u funkciji lučkog sistema i pomorske plovidbe

PRILOG 8: POSTOJEĆE I PLANIRANO KORIŠĆENJE MORA

Karta 8.1: Izvadak iz baze podataka preliminarnih lokacija postojećeg i planiranog korišćenja

5.2. Stambena oblast

Ova oblast uređena je Zakonom o socijalnom stanovanju ("Službeni list CG", broj 35/13), kojim se propisuju se uslovi i način ostvarivanja prava na socijalno stanovanje, koje se definiše kao stanovanje odgovarajućeg standarda koje se obezbjeđuje pojedincima ili domaćinstvima koja iz socijalnih, ekonomskih i drugih razloga ne mogu da riješe pitanje stanovanja.

Stoga je pri izradi planskih dokumenata neophodno percipirati ovu okolnost odnosno sagledati mogućnost određivanja odgovarajućih lokaliteta za izgradnju objekata socijalnog stanovanja. Vlada Crne Gore usvojila je i implementirala Program socijalnog stanovanja 2014-2016 godina. U septembru 2017. godine usvojen je i Program socijalnog stanovanja za period 2017-2020 godine, te su započete aktivnosti na izradi Programa socijalnog stanovanja za period 2021-2024.

Shodno podacima prilikom izrade izvještaja o implementaciji Programa socijalnog stanovanja za period 2017-2020. godine, uočljiv je značajan pomak, kao prvo pri preciziranju broja raspoloživih stanova za socijalno stanovanje. Prema raspoloživim podacima jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori raspolažu sa nešto manje od 2000 stanova za socijalno stanovanje. S tim u vezi, neophodno je uvesti princip održivosti stambenog fonda koji pretpostavlja uvođenje troškovnog pristupa pri određivanju visine zakupnine, u cilju obezbjeđenja materijalne osnova za rješavanje stambenih pitanja narednih generacija. Preporuka državnog programa socijalnog stanovanja je razvoj projekata na sjeveru Crne Gore, u cilju smanjivanja migracije iz sjevernih opština u južni i središnji region Crne Gore.

Shodno Zakonu, lokalni program socijalnog stanovanja donose jedinice lokalne samouprave na period od godinu dana, uz prethodnu saglasnosti Ministarstva. Cilj donošenja lokalnih programa jeste razrada politika kroz konkretne projekte inicirane i podržane od strane države i jedinica lokalne samouprave. Program identifikuje projekte koji će se implementirati u narednom periodu i za koje su djelimično ili u potpunosti obezbijeđena sredstva.

Da bi se pristupilo implementaciji utvrđenih zakonskih obaveza, neophodno je da jedinice lokalne samouprave pristupe utvrđivanju vlasničke strukture i broja stambenih objekata za socijalno stanovanje kojima raspolaže svaka jedinica lokalne samouprave. Nakon toga se može pristupiti izradi procjene i analize stambenih potreba na teritoriji opštine, sa posebnim osvrtom na stambene potrebe proritnih ciljnih grupa, ali i drugih ciljnih grupa koje svaka pojedina opština targetira imajući u vidu potrebe lokalnog stanovništva.

Stambeno pitanje nije samo pitanje izgradnje stambenih objekata, već takođe obuhvata društvenu infrastrukturu (kulturni centri, biblioteke, stadioni, itd.), što je važan element u socijalnom uključivanju i u rješavanju otuđenosti, koje je posebno rasprostranjeno u velikim urbanim sredinama. S tim u vezi, neophodno je uključiti socijalno stanovanje u sistem prostornog planiranja.

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima – Projekat 1000+ IV faza

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat 1000plus“ predstavlja projekat socijalnog stanovanja za građane sa srednjim i nižim primanjima koja na tržištu ne mogu riješiti stambenu potrebu. Projekat se sprovodi na državnom nivou i rezultat je saradnje Vlade Crne Gore i Banke za razvoj Savjeta Evrope – CEB.

U izvještajnom periodu završena je realizacija III faze Projekta i započeta IV faza ovog projekta.

Ovo je projekat kontinuiteta, koji se realizuje po fazama od 2010. godine, u saradnji i kroz kreditni aranžman sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope - CEB. Od 2010. godine uspješno su implementirane tri faze: I faza u periodu 2010-2011 godine i II faza u periodu 2015-2016. godine i III faza u periodu 2018-2020.

U prvoj fazi(2010-2011) kredit je odobren za 433 porodična domaćinstva, a stambeno pitanje je riješilo 1239 građana Crne Gore koji su navedeni kao članovi tih domaćinstava, u drugoj fazi 2(2015-2016), kredit je odobren za 376 porodična domaćinstva, a stambeno pitanje je riješilo 910 građana Crne Gore, dok je u trećoj fazi odobreno 377 kredita odnosno 906 građana riješilo stambeno pitanje.

Znači ukupno 1186 lica odnosno 3055 građana Crne Gore je riješilo stambeno pitanje kroz realizaciju ovog projekta.

IV faza Projekta 1000+

U cilju pripreme realizacije IV faze Projekta 1000+, u saradnji sa predstavnicima CEB-a, usaglašeno je da se sredstva od 10 miliona predviđena za realizaciju ove faze obezbijede kroz aneks Okvirnog ugovora o zajmu potpisanog 2017. godine, te je u periodu oktobar-novembar 2019. godine pripremljena aplikacija i ista formulisana na način da se zahtjev odnosi na dodatna sredstva u okviru predmetnog zajma (Programme Loan LD 1949 (2017) Housing for low and middle income households in Montenegro-3).

Administrativni savjet CEB-a je odobrio podnijetu aplikaciju na sjednicu održanoj 22. novembra 2019. godine, na kojoj je data saglasnost na Aneks ugovora koji je prihvaćen i potpisan od strane Vlade Crne Gore. u decembru 2019. godine.

U julu 2020. godine Vlada Crne Gore je, usvojila Informaciju o početku realizacije četvrte faze „Projekta rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat 1000plus“, koji se realizuje kroz kreditni aranžman sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope (CEB), te prihvatila Ugovor o pružanju usluga između Ministarstva održivog razvoja i turizma i PROCON doo Nacionalne jedinica za implementaciju projekata iz oblasti komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine. Konstituisanje Jedinice za implementaciju Projekta je obaveza predviđena Ugovorom sa CEB-om, te je Ugovor sa Jedinicom za implementaciju Projekta je potpisan u avgustu tekuće godine.

U IV fazi realizacije projekta, Vlada Crne Gore je kroz kreditni aranžman sa CEB-om obezbijedila 10 miliona EUR, a ukupna vrijednost projekta iznosi 20 miliona EUR. Udio kredita kod CEB-a 50%, komercijalnih banaka 50%, i kao i prethodno realizovanoj fazi, učešće građana nije obavezno. Dugoročni krediti će se dodjeljivati uz subvencioniranu fiksnu kamatnu stopu od 2,99% na godišnjem nivou, na period do 20 godina.

U svim fazama Projekta, pai u ovoj, uspostavljena je efikasna organizaciona struktura, koja uključuje koordinaciju nadležnih institucija: Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Jedinice za implementaciju Projekta-Procon doo, i Projektnog odbora.

Javni poziv za učešće komercijalnih banaka i Javni poziv za investitore i fizička i pravna lica – ponuđače stambenih objekata objavljeni su 28. avgusta 2020. godine.

Shodno rezultatima objavljenih javnih poziva, u projektu učestvuje 5 komercijalne banke: NLB banka, Crnogorska komercijalna banka, Podgorička banka-Članica Otp grupe (u decembru 2020. godine je sprovedeno spajanje CKB i Podgoričke banke), Lovćen banka i Erste banka. Nadalje, 11 investitora je ispunilo uslove te je ponuđeno 409 stambenih jedinica u izgradnji, dok je Javni poziv za ponuđače izgrađenih stambenih objekata otvoren do kraja realizacije Projekta, te će se lista ponuđenih stambenih objekata kontinuirano ažurirati.

Javni poziv za građane za učešće u Projektu rješavanja stambenih pitanja građana po povoljnim uslovima – Projekat „1000plus“ IV faza, objavljen je 16. novembra, a predaja dokumentacije trajala je od 19. novembra do 3. decembra 2020. godine.

U navedenom periodu komercijalnih bankama koje učestvuju u ovom projektu, građani su predali ukupno 772 aplikacija i to po bankama: Podgorička 120, NLB 245, Lovćen 55, CKB 225 i Erste banka 127.

U toku je pregled aplikacija podnijetih za učešće u Projektu od strane Projektnog odbora za upravljanje projektom rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat „1000plus“ IV faza, kao i pribavljenje podataka od Uprave za nekretnine Crne Gore. Nakon utvrđivanja liste dobitnika vaučera pristupiće se organizovanju dodjela vaučera, prvo za prioritetne grupe lica, a nakon toga za ostale ciljne grupe, do potrošnje sredstava.

6. AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

6.1. Zavod za hidrologiju i seizmologiju

Tokom 2020. godine u Zavodu za hidrometeorologiju i seizmologiju, obrađeni i dostavljeni klimatološki podaci za potrebe raznih korisnika u oblasti uređenja prostora:

Aktivnosti Odsjeka za klimatologiju u predmetnoj oblasti:

- Opština Tuzi — Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj za potrebe pripreme i donošenja razvojnih i akcionih planova Opštine koji se tiču poljoprivrede, ruralnog razvoja, zaštite životne sredine
- Opština Tivat — Služba zaštite i spašavanja za potrebe ažuriranja Plana zaštite i spasavanja opštine Tivat od požara,
- Ministarstvo pravde — Direktorat za izvršenje krivičnih sankcija - Direkcija za kontrolu izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti za potrebe realizacije projekta "Izgradnja zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u Opštini Mojkovac"
- Safety&Consulting Agency - za potrebe izrade Plana zaštite Fabrike izvorske vode Suza Kolašin, Fabrike prirodne mineralne vode Rada Bijelo Polje,
- DOO BRSKOVO MINE - za potrebe izrade Studije uticaja projekta na životnu sredinu Projekat otvaranja rudnika u Mojkovcu,
- Opština Plav - za potrebe Izrade plana za zaštitu od poplava,
- Konzorcijum Stucky LTD, Stucky Balkans, Jaroslav Černi i BETA Studio - Projekat upravljanja slivom reke Drine na Zapadnom Balkanu (WBDRBMP) - Studija vodnih resursa sliva rijeke Drine (DRB) i hidrološko i hidraulički modeli sliva rijeke Drine sa upravljanjem akumulacijama
- Ministarstvo odbrane — Direktorat za materijalne resurse Direkcija za materijalno zbrinjavanje i razvoj logistike za potrebe planiranja instalacije radarskog sistema , Cinetics mobility construction doo — za potrebe planiranja izgradnje autoputa M2
- Gradjevinarstvo i savjetovanje doo — za potrebe kontrole i planiranja izvođenja radova na sanaciji ležišta mostova

Ministarstvo održivog razvoja i turizma - za izradu

- Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana i Urbanističkog projekta „Istorijsko jezgro” Cetinje,
- Prostornog plana Crne Gore,
- Izrada Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A” u Glavnom gradu Podgorica,
- Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Topolica III” opština Bar,
- Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio Sektora 22 i Sektora 23” opština Tivat,
- Izrada Detaljnog urbanističkog plana „Drač-putnički terminal” Glavni grad Podgorica,
- Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „ Zlatica B” Podgorica,
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Direktorat za vodoprivredu za potrebe izrade Glavnog projekta rekonstrukcije sistema nasipa na rijeci Bojani kao dio projekta "Integralno upravljanje rizicima od poplava u slivu rijeke Drim”,

Aktivnosti Sektora za hidrografiju i okeonografiju u u predmetnoj oblasti:

- Hidrografski premjer i izrada nautičkih planova na 14 lokacija u opštini Budva (Ostrvo Sv.Nikola, istočni kraj Slovenske plaže, Drobni pijesak), Kotor (Morinj, Lipci, Perast dvije

lokacije, Žukovica), Tivat (Župa Belane, Kukoljina, Solila) i Herceg Novi (Milašinovića plaža, ispred hotela Centar, ispred hotela Plaža) — februar- jul

- Hidrografski premjer i geofizičko snimanje reljefa morskog dna u akvatorijumu Maljevika, Katiča i Skočidevojke koji je definisan u okviru projekta "Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore" koji je finansiran od strane Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS) —jun- decembar
- Batimetrijski premjer akvatorijuma ulcinjske Velike plaže do granice sa Albanijom u okviru "Studije očuvanja i revitalizacije plaže na Adi Bojani" —avgust- oktobar. Nova edicija papirne karte Boke, nova edicija ENC ćelije ME4BOKOI, kreiranje nove ENC ćelije Barskog sidrišta ME4BARAN, kao i ažuriranje i održavanje postojećih ćelija (19) —Kontinuirano
- Hidrografski premjer i izrada nautičkog plana Marine Bar — april- maj
- Kontrolni hidrografski premjer operativnog dijela obale Luke Kotor sa marinskim dijelom i izrada nautičkog plana — jun- jul
- Batimetrijski premjer HercegNovskog zaliva u okviru projekta "Support to implementation and monitoring of water management" koji je finansiran iz fondova EU — oktobar- novembar

Aktivnosti Sektora za seizmologiju u predmetnoj oblasti:

- Dostavljanje raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade prostornog Plana Crne Gore,
- Dostavljanje raspoloživih podataka i smjernica za potrebe izrade Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Istorijsko jezgro" Cetinje,
- Dostavljanje raspoloživih podataka i smjernica za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A" u Glavnom gradu Podgorica,
- Mišljenje na dostavljeni tekst i grafičke priloge Nacrta Izmjena i dopuna Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje,
- Zahtjev za dostavljanje raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade Izmjena i dopuna Detaljnog- urbanističkog plana "Topolica IV", opština Bar,
- Dostavljanje raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Dio Sektora 22 i Sektor 23", opština Tivat,
- Dostavljanje raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Zlatica B" u Glavnom gradu Podgorica,
- Dostavljanje raspoloživih raspoloživih podataka, predloga i smjernica za potrebe izrade Detaljnog urbanističkog plana „Drač — putnički terminal" u Glavnom gradu Podgorica,
- Mišljenje na Nacrt Izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice,
- Mišljenje na tekst Nacrta Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Rt Đeran – Port Milena", opština Ulcinj

Takodje, i prema zahtjevima za:

- Ministarstva vojske - Dostavljanje podataka za mikrolokaciju Zekova Glava za potrebe pripreme projekta izrade radarskog pločaja i instalacije budućeg radarskog sistema i proračun konstrukcije budućeg objekta, i
- Ministrarsvu saobraćaja - Dostavljanje raspoloživih podataka, predloga za potrebe rekonstrukcije mosta na Durdevića Tari.

Aktivnosti Sektora za hidrologiju u predmetnoj oblasti:

- Za potrebe izrade operativnog plana zaštite od štetnog dejstva voda za 2021 .god., Upravi za vode dostavljeni podaci za hidrološke stanice : kota "nule" vodomjera i max. zabilježeni vodostaj. (20.1 1.2)(2).god.
- Doo Hurihuri- Podgorica, dati osnovni podaci , kao i Hmin, Hmax i Hsr za HS Podgorica, na vodotoku Morača, za potrebe izrade Idejnog projekta uredjenja korita Morače. (27.1 1.2020.)

- Za potrebe Izrade elaborate o uticaju na životnu sredinu firmi "Optimum mne" Podgorica dati srednji mjesečni proticaji Štitarice u profile) 935mm. (09.09.2020.god.)
- Ministarstvu poljoprivrede- Direktoratu za vodoprivredu dati podaci karakteristične hidrološke podatke za HS Ckla, HS Reč i HS Fraskanjel. Podaci su traženi za Regionalni projekat integralnog upravljanja režima od poplava u slivu rijeke Drim. (15.06.2020.god.)
- Za Implementaciju Direktive o upravljanju rizicima od poplava dati su podaci karakteristične vodostaje i proticaje za sve hidrološke stanice u Crnoj Gori. (jul 2020.god.)
- Za potrebe izrade Studije vodnih resursa sliva rijeke Drine i hidrološko-hidrauličkog modela sliva rijeke Drine sa upravljanjem akumulacijama, dati svi hidrološki podaci sa HS iz sliva rijeke Drine. (mart- april 2020. god.)
- Doo Europroject dati osnovni podaci , kao i Hmin, Hmax i Hsr za HS Podgorica, na vodotoku Morača, za potrebe izrade Glavnog projekta mosta na Morači. (27.04.2020. god.)
- Firmi Fictner Water& Transportation GmbH dati podaci o dnevnim proticajima za period kao i karakteristični proticaji za period 1948-2016,2018,2019. Podaci su dati za potrebe projektovanja novog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda grada Podgorice. (20.01.2020. god.)
- U okviru Projekta "3Watchout" koji sprovodi Direktorat za vanredne situacije a ZHMS CG je korisnik uspostavljena je hidrološka stanica — OVI* (uređaj za bezkontaktno mjerenje proticaja i vodostaja) na desnom rukavcu rijeke Bojane na konstrukciji mosta.

6.2. Saobraćaj

Državni putevi

Autoput i Brza saobraćajnica

Autoput Bar - Boljare je kao SEETO putni pravac 4 je od 2015. godine dio indikativnog proširenja Trans-evropske transportne mreže (koridora Bliski Istok - Istočni Mediteran) na prostor Zapadnog Balkana, i kao takav je uključen u Jedinstvenu listu prioriternih infrastrukturnih projekata koju je Vlada Crne Gore prvi put usvojila još 2015. godine i koja je kasnije ažurirana u nekoliko iteracija.

Detaljnim prostornim planom autoputa Bar-Boljare (2008.) definisana je etapna realizacija Projekta:

- I faza: Smokovac-Mateševo,
- II faza: Mateševo-Andrijevića i Smokovac – Tološi – Farmaci (obilaznica oko Podgorice),
- III faza: Andrijevića – Boljare,
- IV faza: Podgorica – Đurmani.

Nakon što su ispunjeni odgovarajući zakonski i ugovorni preduslovi kao Datum početka radova na prioritetnoj dionici Smokovac-Uvač-Mateševo autoputa Bar-Boljare određen je 11. maj 2015. godine, od kada je počeo da teče Ugovorom definisani rok od 48 mjeseci za realizaciju Projekta, a nakon što su krajem aprila 2019. godine zaključena 3 priloga Ugovora o projektovanju i izgradnji dionice Smokovac-Mateševo autoputa Bar-Boljare ukupne vrijednosti 49.490.000,00 € koji se odnose na naknadne radove (izgradnja I faze petlje Smokovac, izgradnja sistema za vodosnabdijevanje i postavljanje kablovske kanalizacije za potrebe napajanja električnom energijom na otvorenoj trasi i mostu Moračica) rok završetka je produžen do 30. septembra 2020. godine, u kome takođe Projekat nije završen, već su pokrenute relevantne ugovorne procedure za definisanje novog opravdanog roka realizacije, a samim tim i pravo Investitora na naplatu penala za period koji se utvrdi da je neopravdano kašnjenje u realizaciji razlozima na strani Izvođača radova. Ukupan procenat izvedenih radova na izgradnji prioritetne dionice autoputa Smokovac-Mateševo u do kraja 2020. godine je oko 92%.

Uporedo sa radovima na prioritetnoj dionici, inteziviraju se radovi i na stvaranju pretpostavki za početak realizacije sljedeće dvije dionice (Mateševo - Andrijevića i Smokovac - Tološi - Farmaci) za koje su u toku 2017. godine, od strane Investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework - WBIF) obezbijedena bespovratna sredstva u ukupnom iznosu od 5.490.000 eura za pripremu idejnih projekata i pratećih elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i društvo, i realizacija ovih sredstava je u toku, sa očekivanim završetkom krajem 2021. godine. Takođe, u pripremi je i novo idejno rješenje za dionicu Andrijevića – Boljare, čija izrada je finansirana od strane kompanije „Monte put“ d.o.o. Podgorica, sa očekivanim završetkom u toku 2021. godine.

Brza saobraćajnica duž crnogorskog primorja u zoni Jadransko-jonskog koridora je od 2015. godine dio indikativnog proširenja Trans-evropske transportne mreže (Mediterranski koridor) na prostor Zapadnog Balkana, i kao takva je uključena u Jedinstvenu listu prioriternih infrastrukturnih projekata koju je Vlada Crne Gore prvi put usvojila još 2015. godine i koja je kasnije ažurirana u nekoliko iteracija.

Brza saobraćajnica duž crnogorskog primorja se sastoji od niza obilaznica oko primorskih gradova, a u pripremi se najdalje otišlo sa pripremom projektne dokumentacije za obilaznicu oko Budve za koju je u toku izrada idejnog projekta i elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i društvo za čitavu obilaznicu oko Budve u dužini od oko 30 km, sa očekivanim završetkom do kraja 2021. godine, i za što su obezbijedena bespovratna sredstva od strane Investicionog okvira za Zapadni Balkan, u ukupnom iznosu od 2.500.000 eura

Magistralni i regionalni putevi

Kapitalni budžet Crne Gore (Uprava za saobraćaj) koji se odnosi na projektovanje, izgradnju i održavanje mreže magistralnih i regionalnih puteva realizovao se kroz pet programa i to:

1. Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori,
2. Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima,
3. Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore,
4. Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva,
5. Investiciono održavanje magistralnih i regionalnih puteva, projektovanje, nadzor eksproprijacija, revizije.

Iz tekućeg budžeta Crne Gore (Uprava za saobraćaj) obezbjeđuju se sredstva koja se odnose na:

1. Redovno održavanje i zaštita magistralnih i regionalnih puteva.

U toku 2020. godine u mrežu magistralnih i regionalnih puteva uloženo je ukupno 69,9 miliona eura, kako je i prikazano u tabeli 1:

Tabela 1: Pregled realizovanih sredstava

R. br.	OPIS	IZNOS (€)
1.	KAPITALNI BUDŽET (OPŠTI PRIHODI)	
a.	Planirano	37.040.000,00 €
b.	Realizovano	36.812.971,09 €
	Procenat realizacije	99,39%

2.	TEKUĆI BUDŽET	
a.	Planirano	9.953.000,00 €
b.	Realizovano	9.737.196,92 €
	Procenat realizacije	97,83%
3.	KREDIT	
a.	Realizovano po osnovu kredita EBRD-a	18.368.327,30 €
b.	Realizovano po osnovu kredita EIB-a	993.006,35 €
UKUPNO (1.b + 2.b + 3.a + 3.b)		65.911.501,66 €

Željeznička infrastruktura Crne Gore

Sistem prostornog planiranja u Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore AD – Podgorica je definisan u Prostornom planu Crne Gore do 2020. godine (usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore u martu 2008. godine) kroz posebno poglavlje 3.7.1.2 željeznički saobraćaj.

Planiran nivo razvoja sistema željezničkog saobraćaja, čija je uloga da obezbijedi prostorni razvoj kroz bolje međunarodno, regionalno i lokalno povezivanje se bazira na strateškim ciljevima modernizacije i rekonstrukcije željezničke infrastrukture kroz smanjenje troškova eksploatacije pruge i povećanje nivoa sigurnosti i bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja.

Realizacijom projekata remonta popravljaju se stanje željezničke mreže u Crnoj Gori. Sredstva utrošena za realizaciju su obezbijeđena iz više izvora finansiranja: kroz kreditne aranžmane Evropske investicione banke (EIB), Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), bespovratnim sredstvima - donacijama EU (IPA fondovi), kao i mehanizam WBIF (investicioni okvir za zemlje zapadnog Balkana).

- Izvještaj o stanju uređenja prostora u 2020. godini se uglavnom odnosio na obnavljanje 11 betonskih mostova, na pruži Vrbnica –Bar,** koji uključuju aktivnosti na sledećim pozicijama: radovi na ojačanju stubova i temelja, zamjeni hidroizolacije, dilatacije i slivničkih vertikalala, radovi na rekonstrukciji pješačkih staza, radovi na sanaciji i zaštiti betonskih površina radi povećanja trajnosti objekata, radovi na gornjem stroju. Zbog definisanih prioriteta za investiciono održavanje i obimnosti radova, potpisana su dva ugovora, i to za:
 - **Investiciono održavanje 5 prednapregnutih betonskih mostova** (prva grupa prioriteta) - Projekat se finansira iz sredstava dobijenih iz kreditnog aranžmana 20+20 (50% kredit EIB + 50% donacija WBIF). Izvođač radova je kompanija GP PLANUM AD, Beograd. Nadzor nad radovima vrši IRD Engineering iz Italije. Radovi su započeti u 2018. godini sa rokom završetka radova od godinu dana.
 - **Investiciono održavanje 6 betonskih mostova** (LOT#1-druga grupa prioritea) - Projekat se finansira iz sredstava dobijenih iz kreditnog aranžmana 20+20 (50% kredit EIB + 50% donacija WBIF). Izvođač radova je kompanija IGP FIDIJA doo, Podgorica. Nadzor nad radovima vrši kompanija Institut za građevinarstvo doo, Podgorica. Ugovor za izvođenje radova je potpisan 04.09.2019. godine sa rokom završetka radova od 20 mjeseci. Predviđeni su radovi na gornjem stroju i radovi na kolosjeku (most i zona mosta). Vrijednost radova je 3.137.907,99 €, a usluga vršenja Nadzora 492.292,00 €.

Tokom prethodne godine, završeni su Glavni projekti za stabilizaciju prioritetnih kosina na pruzi Nikšić – Podgorica, raspisan tender, izabran Izvođač i potpisan Ugovora za radove na stabilizaciji prioritetnih 5 sekcija, ukupne dužine od 730 m. Vrijednost ugovorenih radova je 1,2 miliona EUR, a rok završetka 12 mjeseci. Nakon stabilizacije 5 lokaliteta, pruga će na predmetnim dionicama biti zaštićena od odrona.

Isto tako, tokom prethodne godine završene su aktivnosti na tenderskoj dokumentaciji, izboru Projektanta i potpisivanju ugovora za projekat rekonstrukcije i adaptacije željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe zajedničke granične stanice, vrijednosti 0,2 miliona EUR. Projekat implementira Uprava javnih radova.

Po pitanju ispunjavanja zahtjeva definisanih nacionalnim zakonodavstvom, ŽICG je u prethodnoj godini imala intenzivnu komunikaciju sa nadležnim institucijama u Crnoj Gori, i to:

1. Agencijom za zaštitu prirode i životne sredine, koja, shodo zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu izdaje rješenja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu (tokom izvještajnog perioda sprovedeno je ukupno 9 procedura o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja).
Obzirom da se u blizini trase pruge nalaze i dva Nacionalna parka (Skadarsko jezero i Biogradska gora), ŽICG saraduje sa Agencijom za zaštitu prirode i životne sredine i JP Nacionalni parkovi kako bi se, realizacijom navedenih projekata, očuvala prirodna sredina.
2. Ministarstvom održivog razvoja i turizma, koje, shodno zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, izdaje urbanističko tehničke uslove i rješenje o potrebi pribavljanja građevinske dozvole za objekte od opšteg interesa;
3. Upravom za inspekcijske poslove, shodo zakonu o zaštiti i zdravlju na radu.

Pored značajnih investicionih projekata, ŽICG sprovodi i redovne aktivnosti finansirane iz Budžeta koje su predviđene Programom tekućeg održavanja građevinske infrastrukture a odnose se na uređenje i održavanje željezničke infrastrukture u cilju bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja, zaštite željezničke infrastrukture, zaštite imovine ŽICG i uređenja pružnog pojasa.

Iz sredstava opredijeljenih Budžetom, tokom čitave prethodne godine izvodili su se radovi prvog prioriteta :

- zamjena i ugradnja novih pragova - na prugama ŽICG ugrađeno je ukupno 1190 novih i 1955 polovnih pragova.
- nabavka, prevoz i istovar tucanika za redovnu godišnju dopunu na prugama ŽICG u dužini od 87.424,00 m³- 3280 m³
- mašinsko planiranje i uređenje zastorne prizme 140,324 km
- mašinsko regulisanje kolosjeka u dužini od 50.181 m³ i 16 kom skretničkih postrojenja
- zamjena skretničke građe 1347m³
- čišćenje odvodnih kanala u dužini od 37.714,00m³
- uklanjanje odronjenog materijala sa kosina (355 m³)
- čišćenje propusta (132,80 m³).

Pored toga, vršene su redovne aktivnosti na uređenju pruge u širini pružnog pojasa: sječa visokog drveća pored pruge, sječi rastinja u pojasu eksproprijacije, redovna sječa trave i drugog rastinja duž pruge, spoljašnje uređenje staničnog prostora.

Osim navedenih redovnih i investicionih radova koje izvodi, mjera zaštite željezničkog zemljišta i drugih aktivnosti u skladu sa obavezama Društva, Željeznička Infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica suočena je i sa velikim problemima neodgovornog ponašanja građana kao što su:

- neovlašćeno i neodobreno izvođenje radova u zaštitnom pojasu pruge;
- deponovanje otpadnog materijala pored pruge u naseljenim i nenaseljenim mjestima

Za navedeno, redovno se podnose prijave nadležnim Institucijama, u cilju zaštite željezničke infrastrukture, zaštite imovine ŽICG i uređenja pružnog pojasa pruge.

U izvještajnom periodu, ŽICG AD-Podgorica uputila je nadležnim Institucijama (Ministarstvu saobraćaja i pomorstva - Inspektoratu za željeznički saobraćaj, nadležnim Sekretarijatima, Komunalnoj policiji određenih Opština) 14 prijava uzurpacija željezničkog zemljišta.

U obavljanju navedenih aktivnosti, ŽICG nastoji da shodno članu 10 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 52/16) obezbijedi racionalno korišćenje prirodnih resursa, uračunavanje troškova zaštite životne sredine u okviru investicionih i proizvodnih troškova, primjenu propisa, odnosno preduzimanje mjera zaštite životne sredine u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

U izvještajnom periodu, sprovedene su sljedeće aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine:

- Shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list CG“, broj 75/18) i Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG“, broj 20/07 i „Službeni list CG“ br. 47/13, 53/14 i 37/18) sprovedeni su postupci procjene uticaja planiranih projekata na životnu sredinu.

Tokom 2020. godine sprovedeno je ukupno 9 procedura o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu:

- za projekat "Rehabilitacije prioritetnih tunela br. (TUNELI LOT 1 – br: 150, 153,155 i 168 i LOT 2- 210,211,242 i 247), sprovedeno je 8 procedura, za svaki tunel pojedinačno, na osnovu kojih su donijeta rješenja da nije potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja.
- za projekat „Zaštite prioritetnih kosina na pruzi Nikšić-Podgorica (dionica Ostrog-Danilovgrad) na osnovu kojeg je donijeto rješenje da nije potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja.

U cilju unapređenja stanja životne sredine i očuvanja kako prostora koje je u vlasništvu ŽICG, tako i okolnog prostora van granica pružnog prostora i pojasa eksproprijacije, Željeznička infrastruktura Crne Gore je shodno članu 26 Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", br. 64/11 i 39/16) izradila Plan upravljanja građevinskim otpadom i Plan upravljanja otpadom u ŽICG i dobila saglasnost na isti od strane Agencije za period od tri godine.

U prethodnoj godini u Željezničkoj infrastrukturi izvršeno je adekvatno sakupljanje i konačno odlaganje električno-elektronskog otpada i kabastog otpada, u skladu sa važećim zakonskim propisima iz oblasti upravljanja otpadom. Naime, septembra 2020. godine kompletan rashodovan elektronsko-električni otpad (odbačena IT oprema koja više nije za upotrebu) kao i kabasti otpad (stara kancelarijska oprema) sakupljen je i predat ovlaštenom sakupljaču date vrste otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica će u narednom periodu pružiti puni doprinos i posvećeno raditi na unapređenju mjera i podizanju standarda koji se odnose na uređenje prostora i time podizati i zainteresovanost drugih subjekata za korišćenje naših kapaciteta. Ovo i sa razloga što ulaganje u navedeno utiče i na bezbjednost odvijanja željezničkog saobraćaja. Dakle, kada je u pitanju predmetna mateija, Društvo će pratiti planirani nivo razvoja sistema željezničkog saobraćaja, što će se kvalitetno odraziti na bolje međunarodno, regionalno i lokalno povezivanje i uvezivanje u sistem koji će pružiti što kvalitetnije usluge našim korisnicima i obezbijediti bolji prostorni razvoj.

Navedeno podrazumijeva finansijska ulaganja, pa očekujemo da će šira društvena zajednica prepoznati značaj i obavezu uređenja stanja prostora, podizanje kvaliteta ekoloških prilika, težeći standardima razvijenih sredina u navedenom smislu, te izgradnji, održavanju i revitalizaciji objekata koji utiču na bezbjednost i pomoć, imajući u vidu da ovo Društvo posluje pod veoma otežanim finansijskim uslovima.

Pomorski saobraćaj

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva krajem 2018. godine u saradnji sa Razvojnim fondom Republike Albanije pripremlilo aplikaciju Tematski projekat saobraćaja IPA CBC MNE-IT-AL.

Od oktobra 2018. godine do maja 2019. godine Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je radilo na projektnoj dokumentaciji. Projekat ALMONIT–MTC je zvanično počeo u maju 2019. godine.

Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Ckla (Crna Gora) za međunarodni drumski, jezerski i putnički saobraćaj potpisan je u Skadru 03. jula 2018. godine. Jedna od aktivnosti u prethodnom periodu bilo je i potpisivanje Memoranduma o razumijevanju koji se odnosi na saradnju u okviru pomenutog projekta.

Finansijska sredstva za izgradnju luke Virpazar obezbijedena su kroz projekat ALMONIT-MTC, u iznosu od 2,44 miliona eura, od čega će 85% biti kofinansirano kroz IPA II projekat, dok će 15% sredstava predstavljati kontribuciji kroz državni Budžet. Tokom 2020 godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji obaveza shodno zahtjevima projekta. Krajnji rok za izgradnju luke Virpazar je jun 2022. godine.

Uprava za saobraćaj

Uprava za saobraćaj u toku 2020. godine je izvršila izvođenje građevinskih radova na izgradnji ili rekonstrukciji sljedećih državnih puteva:

a) Radovi završeni tokom 2020. godine

- Rekonstrukcija magistralnog puta Trubjela - Vilusi dužine 18 km.
- Rekonstrukcija magistralnog puta Ribarevine – Bijelo Polje dužine 3,5 km.
- Rekonstrukcija regionalnog puta Kuk – Ivanova Korita dužine 4,2km.
- Rekonstrukcija regionalnog puta Podgorica - Danilovgrad, dionica Rogami - Spuž dužine 5 km.
- Izgradnja bulevara Podgorica – Tuzi, I faza dužine 1,6 km.
- Rekonstrukcija magistralnog puta Debeli Brijeg – Herceg Novi dužine 2.5 km.
- Sanacija klizišta "Markovići" III faza.
- Sanacija klizišta "Gnjili potok".
- Rekonstrukcija regionalnog puta Resna - Grahovo..
- Granični prelaz "Vraćenovići".

b) Radovi izvođeni tokom 2020. godine i nastavljaju se 2021. godine

- Rekonstrukcija puta Pljevlja – Metaljka I faza dužine 19 km.
- Izgradnja puta Vrulja – Mijakovići dužine 7.5 km.
- Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka dužine 17,3 km.
- Rekonstrukcija regionalnog puta Berane–Trpezi–Kalače, dionica Berane–Podvade dužine 12,5km.
- Rekonstrukcija puta Mojkovac–Vragodo dužine 8km.
- Izgradnja magistralnog puta Cetinje – Čevo dužine 23 km.
- Obilaznica Rožaje II faza dužine 2,2 km.
- Rekonstrukcija puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine dužine 15 km.
- Rekonstrukcija magistralnog puta Rožaje – Špiljani dužine 20 km.
- Izgradnja bulevara Danilovgrad - Podgorica dužine 15 km.
- Rekonstrukcija magistralnog puta Pljevlja – Mihajlovica dužine 12 km.

Monteput

«Monteput» d.o.o. Podgorica je nastavio i u 2020. godine., realizaciju svojih obaveza iz oblasti uređenja prostora Crne Gore:

Na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, Monteput vrši stručni nadzor nad izgradnjom sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac – Mateševo.

Realizacija projekta trajnog napajanja električnom energijom prve dionice autoputa Smokovac – Mateševo – obuhvata izgradnju TS 110/20 kV Mateševo i Mrke i 26 TS 20/0.4 kV duž autoputa Smokovac – Mateševo.

Na osnovu člana 17 stav 5 Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću "Monteput" d.o.o. Podgorica ("Službeni list RCG", broj 76/05 i "Službeni list CG", br. 68/09 i 33/14), Vlada Crne Gore, 7. avgusta 2014. godine, donijela je Odluku o osnivanju Poslovne jedinice za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, u okviru Društva sa ograničenom odgovornošću "Monteput" Podgorica.

Na osnovu Odluke, Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, se bavi realizacijom sledećih aktivnosti:

1. Upravljanje projektom izgradnje prioritetne dionice autoputa Smokovac-Mateševo, u skladu sa Ugovorom o projektovanju i izgradnji, zaključenim sa izvođačem radova CRBC iz NR Kine

2. Tehnička priprema za izgradnju ostalih dionica autoputa Bar- Boljare (izrada projektne dokumentacije)

2.1 Mateševo-Andrijevica

Za ovu dionicu, orijentacione dužine oko 21 km, se radi Idejni projekat. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **II etapa** realizacije.

Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova.

Očekivano vrijeme za završetak projekta je do kraja 2021. godine.

2.2 Farmaci-Smokovac

Za ovu dionicu, orijentacione dužine oko 18 km, se radi Idejni projekat. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **II etapa** realizacije.

Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova.

Očekivano vrijeme za završetak projekta je do kraja 2021. godine.

2.3 Andrijevica – Berane - Boljare

Za ovu dionicu u toku je izrada idejnog rješenja na podlogama razmjere R 1:5000. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **III etapa** realizacije. Idejno rješenje se radi zbog potrebe usaglašavanja trase na dijelu od Andrijevice do Berana, saglasno postavkama i smjericama iz Detaljnog prostornog plana. Finansijska sredstva su predviđena planom Poslovne jedinice.

U narednih nekoliko mjeseci se očekuje završetak idejnog rješenja.

Donošenje Prostornog plana posebne namjene obalnog područja, otvara mogućnost da se pokrene postupak izrade Glavnog projekta dionice (14,5km.) od tunela «Sozina» do Bara (raskrsnica Stari Bar), kao i Idejnog projekta za kompletnu brzu saobraćajnicu duž Crnogorskog primorja, čime bi se omogućilo realizovanje programskih obaveza «Monteput» d.o.o., iz programa uređenja prostora Crne Gore za naredne godine.

6.3. Uprava za nekretnine

U toku 2020. godine, Uprava za nekretnine je u cilju obezbjeđivanja prostornih podataka, značajnih za oblast uređenja prostora obavljala sljedeće poslove:

Nastavak realizacije Projekata osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore

Osnivanjem evidencije katastra nepokretnosti na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore, obezbjeđuju se podaci o nepokretnostima i pravima na njima, koji predstavljaju osnovu za veliki broj djelatnosti iz javnog i privatnog sektora.

Projekti osnivanja katastra nepokretnosti se realizuju u dužem vremenskom periodu i obuhvataju više faza posla koje se odnose na terenski i kancelarijski rad: izrada projekata geodetske osnove, aerofotogrametrijsko snimanje, izradu fotomaterijala i izradu digitalnog zapisa snimaka, terensku dešifraciju i prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaočima prava, katastarsko klasiranje, obradu prikupljenih podataka i izradu digitalnog katastarskog plana i baze podataka, poslove pripreme dokumentacije za potrebe komisije i stranaka, izlaganje podataka na javni uvid i potvrđivanje baze katastra nepokretnosti.

Svaka faza posla je izuzetno bitna, ali neophodno je istaći proces Izlaganja podataka na javni uvid elaborata premjera (u daljem tekstu izlaganje podataka), koje predstavlja utvrđivanje prava na nepokretnostima u okviru kojeg se vodi upravni postupak.

Sve faze posla zahtijevaju velika ulaganja, rad i odgovornost, kao i vrijeme za realizaciju istih.

U toku 2020. godine u okviru prethodno započetih projekata rađeni su poslovi koji se odnose na pripremu podataka za izlaganje na javni uvid podataka premjera, nastavak postupka izlaganja, kao i početak izlaganja za katastarske opštine (u daljem tekstu KO) sa teritorije Glavnog grada Podgorice i Opština: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Nikšić, Petnjica, Plav, Pljevlja, Rožaje i Šavnik.

Nakon završenog postupka izlaganja podataka premjera na javni uvid i izvršene kontrole potvrđena je baza podataka katastra nepokretnosti za: 2 katastarske opštine na teritoriji Glavnog grada Podgorica, 1 KO sa teritorije opštine Andrijevica, 1 KO sa teritorije opštine Berane, 2 KO sa teritorije opštine Bijelo Polje, 1 KO sa teritorije opštine Gusinje, 1 KO sa teritorije opštine Nikšić, 1 KO sa teritorije opštine Pljevlja, 1 KO sa teritorije opštine Rožaje i 1 KO sa teritorije opštine Šavnik u ukupnoj površini od cca 40.330 ha. Izlaganje podataka na javni uvid u toku 2020. godine započelo je za: 1 KO sa teritorije opštine Gusinje, 3 KO sa teritorije opštine Nikšić, 3 KO sa teritorije opštine Plav i 2 KO sa teritorije opštine Rožaje u ukupnoj površini od cca 20.044 ha.

Tabelarni prikaz realizacije:

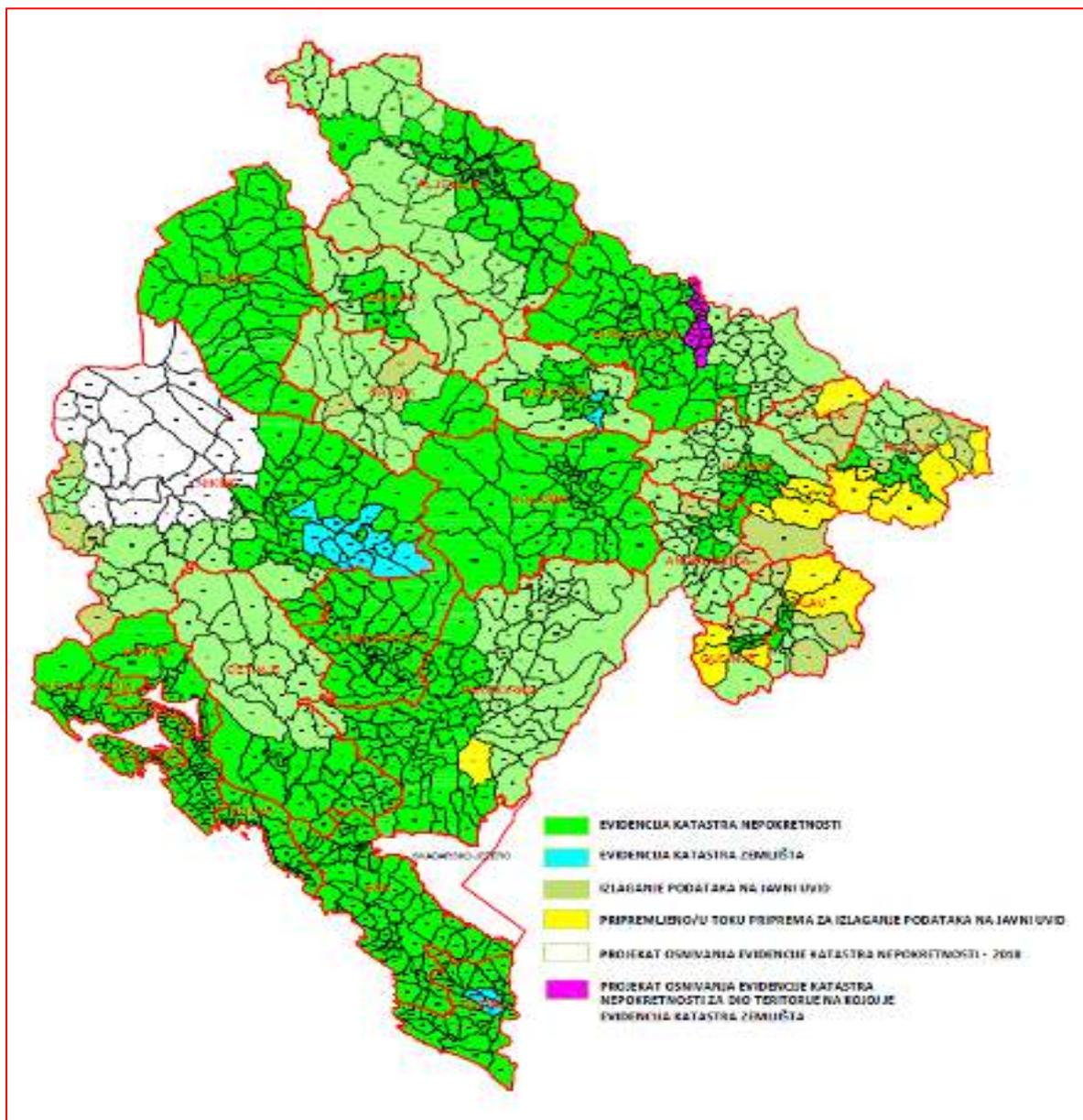
Opština	Nastavak izlaganja podataka na javni uvid	Započeto izlaganje podataka na javni uvid	Potvrđena baza podataka katastra nepokretnosti
Podgorica			2
Andrijevica	3		1
Berane	1		1
Bijelo Polje			2
Gusinje	1	1	1
Nikšić	1	3	1
Petnjica	2		
Plav	2	3	
Pljevlja			1
Rožaje	2	2	1
Šavnik	3		1
Ukupno	15	9	11

- Realizacije Projekta osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na dijelu teritorije Opštine Bijelo Polje na kojoj je u upotrebi evidencija katastra zemljišta

Projekat osnivanja evidencije katastra nepokretnosti na dijelu teritorije Opštine Bijelo Polje na kojoj je u upotrebi evidencija katastra zemljišta odnosi se na 10 katastarskih opština ukupne površine cca 4.000 ha.

Aktivnosti vezane za realizaciju ovog Projekta u toku 2020. godine odnosile su se na na sljedeće poslove: dešifrovanja, katastarskog klasiranja, prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaoocima prava.

Pregled katastarskih evidencija na teritoriji Crne Gore na datum 31.12.2020. godine

U toku 2020. godine, pripremljeno je web aplikativno rješenje za Adresni registar Crne Gore, čija implementacija i unos podataka iz nadležnosti Lokalnih samouprava je planirana za prvi i drugi kvartal 2021. godine.

Kao i u prethodnom periodu na internet stranici Uprave za nekretnine dostupni su:

- Katastarski podaci - omogućeno je da javni i privatni sektor, saglasno zakonskoj regulativi, na brz i efikasan način koristi e-servise, odnosno uvid u on-line podatke u realnom vremenu, koji se odnose na uvid u:
- vlasničku strukturu, saglasno zakonskoj regulativi po id; br LN/PL ili broju katastarske parcele;
- aktivne zahtjeve sa ciljem onemogućavanja zloupotrebe transakcije iste nepokretnosti više puta;
- praćenje statusa rješavanja zahtjeva, na osnovu dobijenog koda prilikom predaje zahtjeva.

Web servisi su omogućili dostupnost različitog sadržaja podataka, za različite vrste korisnika, što je pružilo mogućnost zajedničkog djelovanja u dijelu kako poboljšanja kvaliteta podataka, brzine rješavanja zahtjeva, tako i većeg zadovoljstva svih korisnika.

Saglasno zakonskoj regulativi i dostavljenim zahtjevima, u kontinuitetu su obezbijeđivani korisnički nalozi za pristup trenutno ažurnim podacima katastarskih evidencija i preuzimanje elektronskih dokumenata uz korišćenje „kvalifikovanog sertifikata za kvalifikovani elektronski potpis izdat na kriptografskom tokenu“.

Geoportal Uprave za nekretnine omogućava pristup servisima pretraživanja i pregledanja za određeni broj metapodataka, setova prostornih podataka i servisa putem Interneta za profesionalne korisnike, kao i za široku javnost.

Podaci koji su trenutno dostupni su: ortofoto snimci za cijelu teritoriju Crne Gore (iz perioda snimanja: 2011. godine; 2017. i 2018. godine), ortofoto iz različitog perioda snimanja za različite lokacije, karta razmjere 1:25.000, izvod iz digitalnog plana za katastarske opštine evidencije katastra nepokretnosti.

U toku 2020. godine Uprava je shodno zahtjevima radila na realizaciji eksproprijacija i izradi potrebne dokumentacije sa ciljem implementacije kapitalnih projekata značajnih za Crnu Goru, kako u dijelu terenskih radova, tako i u dijelu vođenja upravnih postupaka.

Za potrebe državnih organa i organa lokalne samouprave, Uprava je vršila procjenu vrijednosti nepokretnosti saglasno podnešenim zahtjevima.

Podaci su prikazani sumarno i po opštinama.

Opština	Tip evidentiranog tereta										
	Gradjenj e na tudjem zemljištu	Nema dozvolu	Objekat nema upotrebnu dozvolu	Prekoračenj e dozvole	Za objekat izdata privreme	Zabiljež ba objekta ili	Zabilježba objekta izgradjenog bez	Zabilježba objekta izgradjeno g na	Zabilježba objekta koji nije izgradjen u skladu sa	Zabilježba objekta zapocetog bez	Zabrana građenj a
ANDRIJEVICA	86	55	18								
BAR	65	4536	9	77	2	1	101	18	2385	1	1
BERANE	1	655	4	46	9	2	396	3		16	
BIJELO POLJE	61	2008	131	72	49						
BUDVA	1	1278	256	186	65	2	28	1			
CETINJE	37	1634	42	31			37				
DANILOVGRA	367	1081	12	66							
GUSINJE	66	360		15			61	15	28	1	
HERCEG NOV	1	2706	78	190	4	5	119	28		2	6
KOLAŠIN	5	462	118	13	11	3	285	178			
KOTOR	171	1049	197	100		1	329	77			2
MOJKOVAC	148	274	8	3	41	3	87	1			
NIKSŠIĆ	11	363	12	2	6						
PETNJICA		5					8	3	1		
PLAV	37	634	1	42			119	10	42	1	
PLJEVLJA	116	1396	7	434	52						6
PLUŽINE	27	52	2		4						
PODGORICA	1208	17734	62	1306	1		3				
ROŽAJE	132	671		86	1	9	121	3		1	
ŠAVNIK	21	19									
TIVAT	3	2428	165	214	11	4	1	4			
ULCINJ	26	4733	2	72		1	228	3			23
ŽABLJAK	126	298	5	13	2	12	579			5	
UKUPNO CR	2716	44431	1129	2968	258	43	2502	344	2456	27	38

6.4. Uprava javnih radova

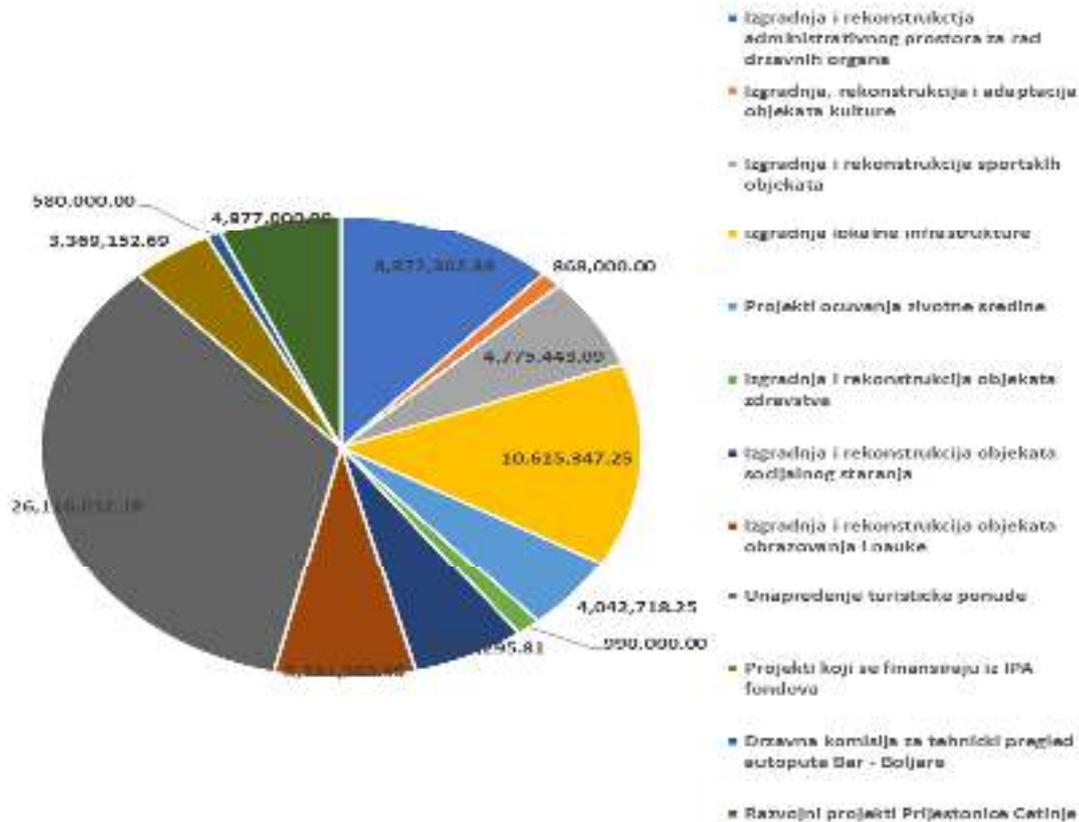
Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2020.godinu Upravi javnih radova kroz kapitalni budžet opredijeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 75.519.895,60€, od čega je 33.776.851,93€ iz opštih izvora, 40.860.474,69€ iz kreditnih izvora, 3.300,00€ donacija i 879.268,98€ IPA sredstva.

Ukupna realizacija budžeta na 31.12.2020. godine, je 73.776.032,37€, što iznosi 97,69% budžeta.

Budžetom je obuhvaćena realizacija 171 projekta u okviru kojih se realizuju brojni podprojekti.

U skladu sa tim svi projekti Kapitalnog budžeta, kao što je definisano Zakonom izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu, grupisani su prema oblastima za koje su kandidovani i u skladu sa takvom klasifikacijom opredijeljena su sredstva na sledeći način:

SREDSTVA OBEZBIJEĐENA ZAKONOM O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BUDŽETU ZA 2020.GODINU

6.5. Ministarstvo ekonomskog razvoja

U skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata Sektor za turizam dostavlja mišljenje na nacрте lokalnih/državnih planskih dokumenata, kao i planove razvoja u fazi izradi planskog dokumenta, Ministarstvu nadležnom za poslove planiranja prostora, u zakonom definisanom roku. U postupku davanja mišljenja na nacrt državnog/lokalnog planskog dokumenta vrši se provjera opravdanosti planskog rješenja, kao i ocjena usaglašenosti sa planskim dokumentom širih teritorijalnih cjelina i usklađenosti sa Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu i drugim strateškim dokumentima iz oblasti turizma.

Tokom 2020. godine, Sektor za turizam dao je 37 mišljenja, kako na nacрте prostorno planskih dokumenata tako i u formi dostavljanja raspoloživih podataka, predloga i smjernica za izradu planskog dokumenta, od čega 4 mišljenja na državna planska dokumenta i 33 mišljenja na lokalna planska dokumenta. Mišljenja su data u skladu sa relevantnim zakonskim propisima, Strategijom razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine i drugim strateškim dokumentima iz oblasti turizma. Pored navedenog, Sektor turizma dao je i 6 mišljenja na planske dokumente u formi Nacrta urbanističko– tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacija za izgradnju turističkih objekata.

U okviru Direkcije za upravni postupak po osnovu Zakona o turizmu i ugostiteljstvu („Službeni list CG“, br. 02/18, 04/18, 13/18, 25/19 i 76/20), odlučuje se u prvostepenom upravnom postupku po zahtjevima stranaka za izdavanje odobrenja za rad ugostiteljskih objekata vrste hotel, motel, pansion, turističko naselje, etno selo, seosko domaćinstvo, nacionalni restoran, deset i više

turističkih apartmana (turistički apartmanski blok), kampovi....; odobrenja za rad i licenci turističkih agencija vrste organizator putovanja i posrednik; odobrenja za rad turističkih vodiča; po osnovu Zakona o skijalištima („Službeni list RCG“, broj 13/07 i „Službeni list CG“, broj 21/14), izdavanje odobrenja za rad skijališta, a po osnovu Zakona o raftingu („Službeni list CG“, br. 53/11, 53/16 i 57/16) odobrenja za pružanje usluga raftinga; po osnovu Zakona o turističkim organizacijama („Službeni list CG“, br. 11/04, 46/07, 73/10, 40/11, 45/14 i 42/17) rješenja o upisu turističkih organizacija u Centralni turistički registar i po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list CG“, br. 44/12 i 30/17) rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama.

Takođe, u okviru ove Direkcije je po osnovu Zakona o inspekcijском nadzoru („Službeni list RCG“, broj 39/03 i „Službeni list CG“, br. 76/09, 57/11, 18/14, 11/15 i 52/16), odlučuje se i u drugostepenom upravnom postupku, tj. postupanje po žalbama izjavljenim na rješenja Uprave za inspekcijske poslove – Odsjeka za inspekciju turizma.

U Direkciji za upravni postupak u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine podnijeto je ukupno 526 zahtjeva za postupanje u prvostepenom upravnom postupku. Odlučeno je po osnovu 524 zahtjeva, a po osnovu 2 zahtjeva postupak odlučivanja je u toku.

Donijeto je:

- 282 rješenja o odobrenjima za rad ugostiteljskih objekata vrste: hotel, motel, pansion, turističko naselje, etno selo, seosko domaćinstvo, nacionalni restoran, deset i više turističkih apartmana (turistički apartmanski blok), kampovi...
- 71 rješenja o odobrenjima za rad turističkih agencija – organizator putovanja i posrednik i 71 licenca
- 2 licence po osnovu zahtjeva za izdavanje licenci za rad turističkih agencija, a shodno novom Pravilniku o obrascu licence za obavljanje turističke djelatnosti - turistička agencija („Službeni list CG“, broj 22/18)
- 57 rješenja o prestanku rada ugostiteljskih objekata i turističkih agencija, turističkih vodiča...
- 27 rješenja o odobrenjima za obavljanje djelatnosti turističkih vodiča + 27 legitimacija
- 4 legitimacije za obavljanje djelatnosti turističkog vodiča po osnovu zahtjeva stranaka za izdavanje duplikata legitimacije
- 5 rješenja o odobrenju za rad skijališta
- 15 rješenja kojima se zahtjevi stranaka odbijaju
- 12 rješenja o obustavljanju postupka
- 37 rješenja kojima se ukidaju rješenja o odobrenjima za obavljanje djelatnosti turističkih agencija i oduzimaju licence
- 3 zahtjeva su ustupljena nadležnom organu na postupanje
- 1 rješenje po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama
- 7 uvjerenje

U izvještajnom periodu po osnovu rješenja donijetih u prvostepenom upravnom postupku nisu pokretani tužbom upravni sporovi kod Upravnog Suda Crne Gore. U drugostepenom upravnom postupku u izvještajnom periodu podnešena je 1 žalba na rješenje Uprave za inspekcijske poslove – Odsjeka za inspekciju turizma po osnovu kojih je odlučeno u zakonski propisanom roku (donijeto je 1 rješenje kojim se poništava rješenje prvostepenog upravnog organa). Po osnovu donijetog rješenja u drugostepenom upravnom postupku nije pokrenut upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore. U 2020. godini podnijeta je 1 tužba Upravnom Sudu Crne Gore navodno zbog nepostupanja po žalbi izjavljenoj na zapisnik Uprave za inspekcijske poslove. Odgovor na tužbu je dostavljen Upravnom Sudu Crne Gore u kom je navedeno da žalba nije dostavljana ovom organu. Inače, žalba na zapisnik nije dozvoljena. Odlučivanje po predmetnoj tužbi je u toku pred Upravnim Sudom Crne Gore.

6.6. Ministarstvo unutrašnjih poslova

Ministarstvo unutrašnjih poslova tokom 2020. godine donijelo je:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija – Predlog označenog zakona se nalazio u radu Skupštine Crne Gore i bio razmatran na sjednicama nadležnih radnih tijela Skupštine, ali nije razmatran na plenumu Skupštine,
- Pravilnik o bližem načinu organizovanja i sprovođenja provjere znanja i vještina pripadnika jedinice civilne zaštite, specijalističkih i dobrovoljnih jedinica i obrascu uvjerenja o njihovom osposobljavanju i usavršavanju u oblasti zaštite i spašavanja ("Službeni list CG", broj 81/20),
- Pravilnik o osposobljavanju članova Koordinacionog i opštinskog tima za zaštitu i spašavanje ("Službeni list CG", broj 81/20),
- Naredba o zabrani prodaje i upotrebe pirotehničkih sredstava razreda II – petardi ("Službeni list CG", broj 79/20),
- Izvještaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori u 2019. godini.

Izrađeni su Nacionalni plan za zaštitu i spašavanje od klizišta i odrona i Nacionalni plan zaštite i spašavanja od hemijskih i bioloških rizika, koji su dostavljeni nadležnim državnim organima uprave i drugim institucijama na mišljenje.

Započeta je realizacija projekta Nacionalna procjena rizika od katastrofa Crne Gore koju će koordinirati Ministarstvo unutrašnjih poslova, a realizovaće se uz saradnju sa drugim ministarstvima i organima uprave. Projekat je započeo 15.decembra 2020. godine i trajat će do 15. decembra 2021. godine. Tokom projekta izvršiće se procjena rizika među kojima su poplave, tehničko tehnološke nesreće, klizišta i odroni, kritična infrastruktura i dr.

Takođe u cilju unapređenja kapaciteta za efikasnije upravljanje tehničko tehnološkim rizicima vršeno je prikupljanje podataka i mapiranje u GIS-u: stanica za snadbijevanje gorivom vazduhoplova – avio servisi, benzinskih pumpi za snadbijevanje gorivom vozila u drumskom saobraćaju, stanica za snadbijevanje gorivom plovni objekata, skladišta – punionica – stanica za TNG. Započete su i aktivnosti na mapiranju skladišta eksplozivnih materija i privrednih subjekata na teritoriji Crne Gore.

U okviru mjera i aktivnosti a po osnovu zahtjeva u okviru tehničke dokumentacije izdato je:

- 589 protivpožarnih saglasnosti na revidovanu tehničku dokumentaciju,
- 1 mišljenje na plansku dokumentaciju
- 15 mišljenja na nacrt urbanističko – tehničkih uslova

6.7. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

U izvještajnom periodu Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je na osnovu zahtjeva izvršilo prodaju 3 ha 4766 m² (34 766m²) zemlje u državnom vlasništvu, dok je na površini od 1733 m² ustanovljeno pravo službenosti.

Tabelarni prikaz prodate zemlje po opštinama

R.BR.	POVRŠINA	KATASTARSKI OPERAT	NAZIV OPŠTINE
1	714 m ²	KO Kraljske Bare	Opština Kolašin
2	315 m ²	KO Smrčje	Opština Kolašin
3	500 m ²	KO Voljavac	Opština Bijelo Polje
4	3061 m ²	KO Crnča – Laholo	Opština Bijelo Polje

5	429 m ²	KO Goranjsko	Opština Plužine
6	897 m ²	KO Rožaje	Opština Rožaje
7	776 m ²	KO Gornja Lovnica	Opština Rožaje
8	698 m ²	KO Konak	Prijestonica Cetinje
9	125 m ²	KO Njeguši	Prijestonica Cetinje
10	653 m ²	KO Brajići	Opština Budva
11	69 m ²	KO Krimovice	Opština Kotor
12	167 m ²	KO Lješevići	Opština Kotor
13	2435 m ²	KO Bandići	Opština Danilovgrad
14	4240 m ²	KO Gostilje	Opština Danilovgrad
15	73 m ²	KO Mojkovac	Opština Mojkovac
16	97 m ²	KO Šavnik	Opština Šavnik
17	2104 m ²	KO Vladimir	Opština Ulcinj
18	4096 m ²	KO Nikovići	Opština Tivat
19	5657 m ²	KO Majstorovina	Opština Bijelo Polje
20	2000 m ²	KO Kuta I	Opština Nikšić
21	6 m ²	KO Brijeg	Opština Plužine
22	506 m ²	KO Mišići	Opština Bar
23	858 m ²	KO Padež	Opština Kolašin
24	199 m ²	KO Zagora	Opština Budva
25	770 m ²	KO Prijedor	Opština Budva
26	3321 m ²	KO Donji Štoj	Opština Ulcinj

UKUPNO 34766 m² = 3ha 4766 m²

Tabelarni prikaz državnog zemljišta gdje je ustanovljeno parvo službenosti

R.B.	POVRŠINA	KATASTARSKI OPERAT	NAZIV OPŠTINE
1	214 m ²	KO Kutli	Opština Ulcinj
2	272 m ²	KO Polica	Opština Berane
3	1124 m ²	KO Gornja Bukovica	Opština Šavnik
4	97 m ²	KO Pečurice	Opština Bar
5	26 m ²	KO Pašina Voda II	Opština Žabljak

UKUPNO 1733 m²

7. AKTIVNOSTI NA VRŠENJU PRENIJETIH I POVJERENIH POSLOVA

7.1. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

U smislu konstatovanja stanja uređenja prostora i potreba u toj oblasti, tokom 2020. godine. u zahvatu morskog dobra Crne Gore dogodile su se sledeće aktivnosti i promjene fizičke strukture koje su od značaja za Izveštaj o stanju uređenja prostora:

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u cilju blagovremene pripreme turističke sezone donijelo Atlas crnogorskih plaža i kupališta (broj: 0203-388/5-1 od 28.01.2019. godine; 0203-638/13-1 od 27.02.2019. godine; 0203-1627/7-2 od 16.04.2019. godine) za period od 2019. do 2023. godine, kao i Program objekata obalne infrastrukture (broj:0206-17/5-1 od 08.01.2019. godine) koji su usvojeni od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća. Atlasom su definisana kupališta, kao i privremeni/ugostiteljski objekti (u dimenzijama na osnovu veličine i položaja kupališta), a sve na osnovu smjernica Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra za period od od 2019. do

2023. godine koji je donijelo Ministarstva održivog razvoja i turizma, dok su Programom objekata obalne infrastrukture definisane lokacije za čvrsta pristaništa i privežišta.

Od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća donijete su i Odluke o raspisivanju javnih/ponovljenih poziva za davanje na korišćenje slobodnih djelova morskog dobra, na koje je saglasnost dala Vlada Crne Gore, a na osnovu člana 5 i 7 Zakona o morskome dobru ("Službeni list RCG", br. 14/92, 27/94, 51/08 i 21/09), člana 36 i 39 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 21/09) i člana 34 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 44/10).

Javno preduzeće je, tokom 2020. godine, objavilo i uspješno realizovalo ukupno 37 javnih poziva za zakup djelova morskog dobra, od toga 12 javnih poziva za nadmetanje (sve postupci aukcije) za zakup privremenih lokacija (privremeni objekti i terase ugostiteljskih objekata), 12 javna poziva (postupak podnošenja zatvorenih ponuda) za zakup javnih kupališta, 3 javna poziva za zakup hotelskih kupališta, 9 za izgradnju novih kupališta, 1 javni poziv za podnošenje ponuda za zakup privremenih objekata na Adi Bojani.

Po svim okončanim javnim pozivima za davanje na korišćenje djelova morskog dobra za uređenje postojećih i izgradnju novih kupališta, kao i ostalih djelova morskog dobra (privremene lokacije i terase ugostiteljskih objekata) u svim primorskim opštinama, zaključeni su Ugovori o korišćenju morskog dobra sa izabranim ponuđačima, a na osnovu donesenih rješenja / Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača od strane tenderskih komisija Javnog preduzeća.

AKTIVNOSTI TOKOM TURISTIČKE SEZONE 2020. GODINE

Ugovori (anexi ugovora) koje je služba za ustupanje zaključila tokom 2020. godine su:

- 382 ugovora za ustupanje plaža i kupališta,
- 216 ugovora za ustupanje privremenih objekata i terasa,
- 467 ugovora za ustupanje privremenih objekata na Adi Bojani,
- 25 ugovora za ustupanje na korišćenje ostalih djelova morskog dobra.

Slijedi prikaz najznačajnijih investicionih aktivnosti po opštinama :

OPŠTINA HERCEG NOVI:

Rekonstrukcija postojeće i dotrajale ograde uz šetalište "Pet Danica" u dužini cca 450m,	63.534,36 €
Predsezonsko nasipanje pijeska na plazama /ukupno 470 m3/	15.354,90 €
Hitne sanacije obale posle nevremena: -Sanirana oštećenje na "Novosadskoj" plaži (kod objekta "Salatić") -Sanirana oštećenja na vrhu pristaništa "Škver" (otpali obalni kameni komadi) -Sanirane dvije rupe/kaverne u kamenom obalnom zidu na lokaciji "Vojničke banje" -Sanirano oštećenja obalnog platoa istočno od hotela "Plaza" -Sanirana oštećenja na plaži "Golden Bay" -Sanirana rupe u kamenom obalnom zidu ispod bivše meteorološke stanice na Savini -Sanacija odlomljenog parapetnog zida na plaži "Galija" na Savini -Sanirana rupa/kaverna u kamenom obalnom zidu ispod bivše "vojne bolnice Meljine"	Ugovoreno: 11.493,19 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	290.000 €

OPŠTINA KOTOR:

Izvođenje radova na završetku parapetnog zida i postavljanju poklopnih ploča na lokaciji „Žuta plaža“, 144m i „Sopot“ u Risnu, 35m	16.718,43 €
Zuta plaža	
Sopot	
Predsezonsko nasipanje pijeska na plazama /ukupno 230 m3/	7.235,80 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	151.914,00 €

OPŠTINA TIVAT:

Predsezonsko nasipanje pijeska na plazama /ukupno 215m3/	6.763,90 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	134.331,00 €

OPŠTINA BUDVA:

Uređenje šetaliste/pješačke staze na plaži Jaz u dužini 375m - I faza	148.027,60 €
Rekonstrukcija javne rasvjete duž pjesacke staze Jaz u dužini 375m	11.979,48 €
Sanacija sa hortikulturnim i parternim uređenjem terena između ulice „Slovenska obala“ i mora, u površini cca 8.000 m2 - I i II faza radova	94.243,15 € <u>+ 198.350,79 €</u> ukupno: 292.593,94 €
Sanacija metalne ograde uz pješačku stazu ka plaži Mogren u užini cca 150m	13.331,25 €
Radovi na bezbjedonosnoj sanaciji stijena i zaštiti kupališta na istočnom kraju plaže Jaz u dužini cca 41m	31.402,53 €
Hitne sanacije obale posle nevremena: -Sanirana metalne kapije na početku staze prema plaži Mogren 1 -Sanirana otvora/rupe u blizini plaže “Pizana” kod Starog grada -Izrađene i postavljene nedostajuće poklopne kamene ploče na rigolima na Slov. plaži -Izvršeno privremeno (zimsko) zatvaranje prolaza uz stazu na Slovenskoj plaži -Izvršeno ponovno postavljanje kamenih poklopnih ploča d=8cm, na obalnom zidu u Petrovcu -Sanirano oštećenje obalnog zida ispod hotela “Palas” (obalni zid plaže)	Ugovoreno: 13.565,31 €

Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	235.988,00 €
---	--------------

OPŠTINA BAR:

Uređenje trga i šetališta u Sutomoru - I faza /radovi u toku/	450.000 € Učešće JPMD
Hitna sanacija mosta preko "Rijeke Željeznice"	29.987,64 €
Izvođenje radova na sanacija urušenog zida u Sutomoru	12.000,00 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	245.000,00€

OPŠTINA ULCINJ:

Izvođenje radova na izgradnji navoza kod mandrača na Maloj plaži	54.867,82 €
Izvođenje radova na nastavku izgradnje parapetnog zida na lokaciji Borova šuma ispod bivšeg Hotela „Galeb“ u dužini od 230 m1, II faza /radovi u toku/	120.792,69 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	243.000,00 €

Krajem 2020.god- raspisani su Javni pozivi (u toku) za izvođenje sledećih radova:

1. HERCEG NOVI - TROTOAR BIJELA-KAMENARI Faza I

Dužina trotoara cca 450m, Površina cca 1000m2 Javno preduzeće za upravljanje Morskim dobrom obezbijedilo 150.000,00 €

2. BUDVA -PJEŠAČKA STAZA JAZ FAZA II

Dužina staze cca 225m, Površina cca 1050 m2. Vrijednost investicije 240.000,00 €.

3. BUDVA - ŠETALIŠTE PRŽNO U toku tender za odabir izvođača

Vrijednost investicije 350.000,00 € Dužina šetališta cca 270m, Površina cca 1420m2

4. BUDVA -PARK ISPOD POŠTE - FAZA III - popločavanje pješačkih staza P= 1500m2 vrijednosti 75.000,00 €

5. ULCINJ - VELIKA SKELA

Površina 4600m2 Vrijednost investicije cca 970.000,00 €

6. ULCINJ – Administrativni objekat za potrebe JPMD i državnih organa (inspekcije, policija TO Ulcinj, NVO...) U toku tender za odabir izvođača

Površina objekta 110m2 Vrijednost investicije 170.000,00 €

U završnim fazama je izrada sljedeće tehničke dokumentacije:

1. HERCEG NOVI - NOVOSADSKA PLAŽA- urađen prijedlog Idejnog rešenja

Dužina kupališta cca 230m, Površina cca 2500m2

2.TIVAT - CENTAR ZA POSJETIOCE SOLILA Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je za izradu tehničke dokumentacije uložilo 5.000,00 €. Projekat se finansira kroz projekat Interreg IPA CBC ePATH - Program prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru

Površina objekta cca 100m², vrijednost objekta 140.000 eura .

3. TIVAT - LUNGO MARE SV.ROKO-LEPETANI

Dužina staze cca 2300m, Površina cca 5000m² Vrijednost investicije cca 1.500.000,00 €

4. TIVAT - LUNGO MARE PONTA SELJANOVO Planirana dorada-usklađivanje tehničke dokumentacije za 2021. Godinu, Dužina projektovanja cca 500m Vrijednost investicije cca 1.500.000,00 €

5. BAR - LUNGO MARE RT RATAČ-ŽUKOTRLICA Planirana dorada-usklađivanje tehničke dokumentacije za 2021. godinu

Dužina šetališta cca 2000m , Površina cca 7000m² Vrijednost investicije cca 1.800.000,00 €

IZRAĐENA TEHNIČKA DOKUMENTACIJA

1. BUDVA - ŠETALIŠTE RAFAILOVIĆI , Vrijednost investicije 1.900.000,00 € Dužina šetališta cca 600m², Površina cca 8500m²

2. BAR - ŠETALIŠTE ČANJ Za 2021. godinu planirano izvođenje (centralne) I Faze vrijednosti 550.000,00 €, Dužina staze cca 1015m Površina cca 9800m² Vrijednost investicije 1.800.000,00 € U 2020.god ukupno je izdato 206 Urbanističko-tehničkih uslova, od kojih za privremen objekte iz PROGRAMA PRIVREMENIH OBJEKATA U ZONI MORSKOG DOBRA ZA PERIOD 2019 - 2023. GODINE - 105 a za kupališta i privremene objekte iz ATLASA CRNOGORSKIH PLAŽA I KUPALIŠTA - 101.

Slijedi prikaz investicionih projekata (kroz privatno javno partnerstvo) na izgradnji novih plaža za koje su radovi u cjelini završeni u 2020-oj godini sa prikazom vrijednosti investicija i novostvorenim plaznim površinama:

Broj ugovora	Lokacija	Ukupno uloženo sredstava	Novostvorena plažna površina
0210-2578/5 01.09.2016. god.	Đenovići, k.p. 661/1 i 661/2 KO Đenovići	176.370,34€	980m ²
0210-194/2 24.01.2018. god	Bar, istočno od plaže Veliki pijesak, k.p. 3575/1 KO Pečurice	356.290,47€	1855m ²
0210-488/2 31.01.2018. god.	Bar, istočno od plaže Veliki pijesak, k.p. 3575/1 KO Pečurice	156.216,68€	700m ²
Ukupno	/	688.877,49€	3.535m²

Slijedi prikaz investicionih projekata (kroz privatno javno partnerstvo) na izgradnji novih plaža - Ugovori koji su potpisani u 2020-oj godini i za koje je u toku izrada tehničke dokumentacije za početak izvođenja radova:

Broj ugovora	Lokacija	Predračunska vrijednost investicije	Planirana novostvorena plažna površina
0210-2855/3 10.11.2020. god	Luštica, Dobra Luka, k.p. 1533 i 1536/1 KO Brguli	594.000€	1.100m ²
0210-2805/3 16.11.2020. god	Luštica, Vučja vala, k.p. 3235 KO Radovanići	251.000€	1.250m ²
0210-2425/3	Bijela, k.p. 382 i 383 KO Jošica	120.000€	370m ²

01.09.2020. god			
0210-2800/3 15.10.2020. god	Kumbor, k.p. 416 i 405 KO Kumbor	862.400€	3.500m ²
0210-2760/4 13.10.2020. god	Rt Zavala, k.p. 2920, 3062 i 3063 KO Budva	657.250€	1.990m ²
0210-2747/4 03.11.2020. god	Rt Zavala, k.p. 2920 KO Budva	356.000€	930m ²
0210-2022/3 04.11.2020. god	Reževići, k.p. 2705 i 2850/2 KO Reževići	713.000€	2.900m ²
0210-2823/3 04.11.2020. god	Reževići, 1796 i 2705 KO Reževići I	713.000€	2.900m ²
0210-2306/3 01.09.2020. god	Reževići, k.p. 1 KO Reževići i k.p. 1891, 1890 KO Sveti Stefan	789.827€	1.900m ²
0210-2637/5 11.11.2020. god	Reževići, k.p. 929 KO Reževići I	299.350€	700m ²
0210-2816/3 23.10.2020. god	Reževići, k.p. 929 KO Reževići I	344.000€	1.000m ²
0210-2188/2 01.08.2020. god	Bar, Utjeha, k.p. 4085 i 2876 KO Kunje	382.000€	1.323m ²
0210-2778/3 13.10.2020. god	Bar, Črvanj, 3447/1 KO Novi Bar	172.000€	950m ²
Ukupno	/	6.253.827€	20.813m²

Zaštita i revitalizacija pješčanih dina u opštini Ulcinj 2020g. realizovanih kroz međunarodni projekat "WELCOME"

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom nastavilo je projekat zaštite pješčanih dina na Velikoj plaži I to kroz međunarodni projekat "WELCOME" i ovoga puta po prvi put izvršilo rehabilitaciju oštećene dina kod lokacije -kupališta Evropa beach.

Ovim radovima izvršeno je postavljanje drvene ograde u dzini 550m čime se spriječiće dalje ugrožavanje dine na tom prostoru, urađena je drvena pasarela u dužini 20 m kako bi se trasirala staza za korisnike kupališta I na taj način dao pozitivan primjer korišćenja prostora. Po prvi put kroz ove radove je izvršena rehabilitacija dine I to mašinskim nabacaje pijesaka I sadnjom vegetacije koja je karakteristična za proctor dine. Za ovaj posao angazovani su prestavnici Biološkog fakulteta iz Podgorice.

Za potrebe izvođenja radova na zaštiti i rehabilitaciji pješčanih dina Agencija za zaštitu prirode i životne sredine izdala je dozvolu i uslove zaštite prirode na osnovu kojih je pripremljen ovaj predmjer i predračun, a za realizaciju ovoga posla korišćeni su pozitivni primjeri i iskustva iz inostranstva (Italija) kao primjeri zaštite pješčanih dina na plažama
Vrijednost ovih radova iznose 18.997.00eur.

Nabavka postavljanje tabli klupa i kanti kroz međunarodni projekat "WELCOME"

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je izvršilo nabavku i postavljanje 20 tabli, 2 klupe I 10 kanti za otpadke na Velikoj plaži u Ulcinju kroz međunarodni projekat "WELCOME". Na tablama se nalaze osnovne vrste informacijama o načinu formiranja dina njihovom značaju, vaznosti u geomorfološkom smislu za održavanje stabilnosti plaže kao I flori I specifičnom eko sistemu koji se održava na njihovom prostoru.
Vrijednost ove neabavke iznosu 8.200 eur.

Radovi na uređenju i održavanju Rezervata prirode "Tivatska solila"
Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je i u 2020. godini je nastavilo sa sanacijom i uređenjem infrastrukture na području Rezervata prirode Solila u opštini Tivat.

U ovoj godini izvršena je sanacija svih metalnih i drvenih tabli u rezervatu, uklanjanje korovske vegetacije duž nasipa (2km), sanacija 9 drvenih mostova koje je obuhvatilo postavljanje novih dasaka, njihova zaštita i farbanje, tamponiranje staze u dužini 600m i širini 7m, sanacija zemljanog nasipa u dužini 40m, postavljanje panelne ograde u dužini 50m, uređenje same zapornice postavljanjem kamenih ploča.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je 2020 godine sprovelo Monitoring hidroloških režima vodotoka na području specijalnog rezervata Tivatska solila.

Za analizu stanja hidrološkog režima na predmetnoj lokaciji, definisano je 8 profila, od koji 6 (plava boja) gdje su se vršila hidrometrijska mjerenja a 2 profila (crvena boja) gdje se vršila samo analiza vodostaja (podaci od Naručioća).

Slika 1. Lokacije profila (GoogleEarth)

Kontrola hidrološkog režima, neophodna radi održavanja optimalnog stanja za opstanak i razvoj biljnih i životinjskih vrsta, što podrazumjeva optimalna rješenja i mjere za kontrolisani protok slatke i slane vode.

U cilju određivanja vodnog režima vodotoka na području specijalnog rezervata prirode Tivatska solila, potrebno je izvršiti određena hidrometrijska mjerenja, kao i analizu postojećih mareografskih podataka, sa ciljem definisanja vertikalnog položaja visokih i niskih voda, na kopnenom dijelu rezervata.

Vrijednost hidrološkog monitoringa je 1900 eur

Tokom 2020. godine izvršena je nabavka i postavljanje letvi za mjerenje vodostaja u rezervatu u cilju sakupljanja podataka o kolebanju nivoa vode koji su značajni za regulaciju vodnog režima u rezervatu.

Prije postavljanja ovih hidrografskih letvi neophodno je odrediti apsolutnu „O“ koja je od izuzetne važnosti za precizno mjerenje nivoa vodostaja u kanalima.

Istraživanje koralnih zajednica u Bokotorskom zalivu

Projekat „Istraživanje i promocija koralnih zajednica u Bokotorskom zalivu“ koji se fokusira na zaštitu Zlatnog koral (lat. *Savalia savaglia*) realizovali su Institut za biologiju mora i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom.

U okviru ovog projekta, realizovano je čišćenje dvije podvodne bašte koralnih zajednica Zlatnog koral (lat. *Savalia savaglia*) na ovim lokacijama, koje su sproveli stručni saradnici Instituta za biologiju mora jer je bilo potrebno da se otpad pažljivo sakupi, a da pri tom ne dođe do ugrožavanja i oštećenja koral. Nakon toga, na lokacijama su postavljene informativne table sa

informacijama o podvodnim baštama ovog korala, kao i o zabrani ribanja i sidrenja plovnih objekata na ograđenim lokacijama.

Na osnovu saglasnosti Uprave za pomorsku sigurnost i Ministarstva saobraćaja i pomorstva, ova dva lokaliteta ograđena su bovama na moru, koje imaju za cilj da fizički onemoguće prolaz i sidrenje plovila, a sve u cilju zaštite staništa Zlatnog korala (lat. *Savalia savaglia*).

Kupališta

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u cilju blagovremene pripreme turističke sezone 2020. godine, u oktobru mjesecu 2019. godine razmatralo zahtjeve koji su dostavljeni od strane zakupaca kupališta za izmjene i dopune Atlasa crnogorskih plaža i kupališta za period od 2019. do 2023. godine. Upravni odbor Javnog preduzeća je u 2019. godini donio Odluku o izmjenama i dopunama Atlasa (broj: 0203-3817/5 od 30.10.2019. godine). Tokom 2020. godine, Upravni odbor je donio i Odluke (broj: 0203-1091/14 od 09.04.2020.godine, broj:0203-1292/21 od 03.06.2020.godine, broj:0203-2283/4 od 28.07.2020.godine, broj:0203-2701/11 od 18.09.2020.godine, broj:0203-2809/8 od 14.10.2020.godine i broj:0203-2990/14 od 19.11.2020.godine). Atlasom su definisana kupališta, kao i privremeni/ ugostiteljski objekti (u dimenzijama na osnovu veličine i položaja kupališta), a sve na osnovu smjernica Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra za period od od 2019. do 2023. godine koji je donijelo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Atlasom su kupališta podijeljena na hotelska, javna i kupališta specijalne (posebne) namjene, pri čemu su javna kupališta podijeljena na novih 8 vrsta, i to: porodična, kupališta za aktivan odmor koja se dijele na 3 podvrste (sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, kupališta za ronioce i kupališta za kite/wind surfing), party kupališta, romantična kupališta, kupališta bez plažnog mobilijara, kupališta za kućne ljubimce (pse), kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i izletnička, dok su pod kupalištima specijalne (posebne) namjene definisane 2 vrste kupališta, i to: nudistička kupališta i kupališta namijenjena dječijim odmaralištima.

Atlasom crnogorskih plaža i kupališta definisano je ukupno 535 kupališta od toga 62 hotelskih, 10 specijalnih, 1 bazensko, 432 javnih kupališta (343 porodičnih, 20 kupališta za aktivan odmor (5 sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, 4 kupališta za ronioce i 11 kupališta za kite/wind surfing), 6 party kupališta, 9 romantičnih kupališta, 25 kupališta bez plažnog mobilijara, 7 kupališta za kućne ljubimce (pse), 2 kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i 20 izletničkih), kao i 30 investicionih.

Kao sastavni dio novih Urbanističko tehničkih uslova i zaključenih Ugovora o korišćenju morskog dobra za 2020. godinu izdati su Uslovi za organizaciju kupališta shodno novom Pravilniku o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru. Ukupno je izdato 52 uslova. Za kupališta kojima je trajanje Ugovora o korišćenju morskog dobra produženo za tekuću godinu važeći su uslovi koji su izdati 2019. godine, budući da su ostali isti. Uz navedene uslove izdaju se i skice za opremanje kupališta po vrstama sa primjerima izgleda propisanih tabli.

Pojavljivanjem novog korona virusa - COVID 19 na samom početku pripreme za turističku sezonu 2020. godine, korisnici kupališta su pored propisanih Uslova za organizaciju kupališta, bili u obavezi da poštuju Naredbu za preduzimanje privremenih mjera za sprečavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog korona virusa, koja je donesena od strane Ministarstva zdravlja, a na predlog Instituta za javno zdravlje u maju 2020. godine. Dodatne obaveze korisnika kupališta su: na ulazu/izlazu na kupalište/plažu na vidnom mjestu istaknuto obavještenje o privremenim mjerama prevencije i suzbijanja novog korona virusa (raspored plažnog mobilijara, dezinfekcija i sl), obezbjeđivanje rastojanja između kompleta plažnog mobilijara od najmanje 2 metra, na dijelu javnog kupališta na kojem se ne postavlja plažni mobilijar obezbijediti fizičku distancu od najmanje 2 metra, osim za članove zajedničkog porodičnog domaćinstva, redovno održavanje higijene i dezinfekciju plažnog mobilijara i opreme, postavljanje sredstava za dezinfekciju kod tuševa, česmi i u toaletima, i sl.

Za vrijeme sprovođenja mjera zaštite od novog korona virusa u cilju obezbjeđivanja socijalne distance i uslova za bezbjedno funkcionisanje uređenih kupališta u 2020. godini, a u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Nacionalnim koordinacionim tijelom za zarazne bolesti izvršeno je usklađivanje standarda propisanih Pravilnikom o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru koji se odnosi na plažni mobilijar čime se ne bi ugrozilo prethodno propisan broj plažnog mobilijara, koji su donijeti 18.06.2020.godine.

Kada su se stvorili uslovi, Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova na kupalištima formirane od opštinskih sekretarijata nadležnih za izdavanje Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima, vršile su kontrole kupališta samo na osnovu podnijetog zahtjeva svakog pojedinačnog korisnika. Shodno svim naredbama i propisima i na osnovu pozitivnog zapisnika komisije i ostale dokumentacije, opštinski sekretarijati su izdavali Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima. Predstavnici Javnog preduzeća su bili članovi Komisija u opštinama: Tivat, Budva i Bar, dok u opštinama Herceg Novi, Kotor i Ulcinj nijesu bili članovi komisije i nijesu učestvovali u kontroli ispunjenosti uslova na kupalištima.

Komisijaska kontrola izvršena je tokom sezone 2020. godine u svih šest primorskih opština i nadležni opštinski sekretarijati su izdali ukupno 125 Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima, i to u opštinama: Herceg Novi 17, Kotor 13, Tivat 13, Budva 19, Bar 26 i Ulcinj 37 odobrenja.

Međunarodni Program Plava zastavica

Javno preduzeće je obilježilo početak Programa Plava zastavica u Crnoj Gori na kupalištu "Kalardovo", u opštini Tivat, već tradicionalno na Svjetski dan zaštite životne sredine 05. juna 2020. godine. Svečanost je upriličena i svedena na osnovu preporuka Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti i Instituta za javno zdravlje Crne Gore bez prisustva dobitnika Programa Plave zastavice, a iste su im uručene, odnosno iste su podigli u prostorijama Javnog preduzeća.

Ove godine Plava zastavica je dodijeljena za ukupno 32 kupališta i 1 marinu, i 10 sertifikata za kupališta u pilot fazu Programa.

Luka Risan, Opština Kotor

Elaborat o građevinskom stanju luke Risan, potrebnim investiciama na infrastrukturnom opremanju i održavanju luke

Planom davanja koncesija za luke od lokalnog značaja kojeg je donijela Vlada Crne Gore 28.04.2016.g., predviđeno je davanje na koncesiju luke Risan. Vladinom Odlukom o određivanju luka prema značaju („Službeni list CG“, br. 20/11, 41/12, 14/14 i 70/18) Luka Risan je određena kao luka od lokalnog značaja, što čini pravni osnov za davanje na koncesiju Luke Risan.

U svrhu izrade Ekonomsko-finasijske analize i prijedloga ugovora o koncesiji za luku Risan urađen je *Elaborat o građevinskom stanju luke Risan sa potrebnim investicijama na infrastrukturnom opremanju i održavanju luke.*

Shodno navedenom Elaboratu o građevinskom stanju luke Risan sa potrebnim investicijama na infrastrukturnom opremanju i održavanju luke Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, odnosno Služba za upravljane lukama od lokalnog značaja i pomorstvo objavila je 10.09.2020. godine, zahtjev za dostavljanje ponuda jednostavne nabavke za Izradu ekonomsko-finasijske analize sa prijedlogom ugovora o koncesiji za Luku Risan.

Predmet koncesije:

Infrastrukturno opremanje, modernizacija, održavanje (investicije), korišćenje luke - pružanje lučkih usluga u Luci Risan;

Kapacitet marine je maksimalno 150 vezova;
Dio luke je definisan kao komunalno privezište sa 30 komunalnih vezova;

Ulaganja /investicije/ se odnose na:

Postavljanje pontona i opremanje ormarima za nautičke vezove;
Postavljanje pontonskog valobrana;
Postavljanje montažnog /ili izgradnja čvrstog/ objekta 150 m² za servisne i uslužne sadržaje neophodne za funkcionisanje luke;
Izrada instalacija – priključci za vodu i električno napajanje za sve nautičke vezove;
Postavljanje uređaja za pražnjenje i tankova za prihvatanje sanitarnih i kaljužnih voda sa jahti;
Izrada sistema za prihvatanje i odvođenje otpadnih voda u kanalizacioni sistem.

Ugovor za pružanje usluge zaključen je broj: 0204-2744/2 od 04.11.2020. godine.

Luka Škver, Opština Herceg Novi

Oštećenja na starom novskom pristaništu su duži niz godina evidentna, pa to dovodi u pitanje i njegovu funkcionalnost, zato je JP Morsko dobro objavilo Javni poziv zainteresovanim za izradu elaborata o stanju lukobrana Luke Škver, sa prijedlogom hitnih sanacionih mjera, u skladu sa projektnim zadatkom.

Ugovor za pružanje usluge zaključen je broj:0204-2962/2 od 14.12.2020.

Redoslijed izvođenja radova, podgradne konstrukcije i drugo treba da omoguće što bolje iskorišćenje uskog prostora za građenje. Tehničko rješenje sanacionih mjera će uzeti u obzir sve zahtjeve vezane za funkcionisanje objekta.

Izrada Elaborata za pripremu tehničke dokumentacije za izgradnju pristaništa u Bečićima na lokalitetu „Sv. Toma“ u opštini Budva

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore zaključilo je Ugovor za pružanje usluge broj: 0204-2245/4 od 09.10.2020. godine, za izradu Elaborata za pripremu tehničke dokumentacije za izgradnju pristaništa u Bečićima na lokalitetu „Sv. Toma“ u opštini Budva (geodezija, batimetrija, geomehanika, studija talasa) sa ponuđačem „Geotin Mne“ D.O.O.Podgorica.

Predmet Ugovora obuhvata geodetsko snimanje terena na prostoru (kopno i more), izradu Geotehničkog projekta, istražno bušenje i Geotehničkog elaborata za potrebe projektovanja objekta u moru, transport bušačke opreme i formiranje radilišta na lokaciji Bečićka plaža (naspram crkve Sv. Toma), izrada projekta geotehničkih istraživanja, revizija geotehničkog projekta, izvođenje 4 komada geomehaničkih buština na kopnu i u podmorju (u osovini budućeg pristaništa), dubine 10-12m, kartiranje jezgra buština i uzimanje uzoraka za laboratorijsku analizu, kompletna laboratorijska analiza uzetih uzoraka (min po 1 uzorak iz svake buštine), izrada geotehničkog elaborata za nivo

građevinskog projekta, revizija geotehničkog elaborata, izrada hidroloških i hidrometeoroloških podloga.

Ukupna vrijednost ovog Ugovora iznosi 35.509,27 eura sa uračunatim PDV-om.

Pristaništa i privezišta

U cilju uspostavljanja reda na pristaništima i privezištima duž Crnogorskog primorja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, saglasno Izmjenama i dopunama Plana objekata privremenog karaktera za 2019-2023 godinu koje donosi Ministarstvo održivog razvoja i turizma, odnosno novo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Programa objekata obalne infrastrukture koje je donijelo Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, objavilo četiri poziva za javno nadmetanje za zakup pristaništa i privezišta (mobilnih plutajućih i čvrstih objekata) u opštinama Herceg Novi, Kotor i Tivat za koje u 2019. godinu nije zaključen ugovor o korišćenju morskog dobra.

Po osnovu sprovedenih aukcijskih postupka u 2020. godini Služba za luke od lokalnog značaja i pomorstvo je dobila ukupno *13 korisnika* lokacija pristaništa i privezišta u opštinama Tivat, Budva, Herceg Novi i Kotor.

Ukupan prihod od ustupljenih ukupnih lokacija iznosi 103.864,92 eura bez uračunatog PDV-a.

U cilju umanjavanja ekonomskih efekata izazvanih pandemijom korona virusa Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je korisnicima/zakupcima koji obavljaju djelatnost sezonski ili tokom cijele godine (ugostiteljskim objektima – restoranima na kupalištima, privremenim lokacijama, pristaništima i dr.) od ugovorne godišnje/sezonske naknade umanjilo 50% za korišćenje morskog dobra za 2020. godinu.

Takođe, ove godine nastavila se realizacija Ugovora o korišćenju sidrišta ispred luke Zelenika.

Održavanje šetališne zone - pristanište Petrovac

Odlukom Upravnog odbora broj: 0203-2950/7 od 17.07.2019. godine, u cilju uspostavljanja i održavanja reda na pristaništu i privezištu u Petrovcu odnosno stvaranja uslova za nesmetano odvijanje operacija pristajanja, ukrcaja/iskrcaja putnika i priveza na samom objektu obalne infrastrukture, funkcionisanje dizalice koja služi za operacije spuštanja i izvlačenja plovila a sa druge strane u cilju, suštinskog i estetskog značaja predmetne lokacije za ovaj dio grada, dugogodišnjem korisniku pristaništa i privezišta u Petrovcu je ustupljeno na održavanje: dio kopna u neposrednom zaleđu, u širini 3m prema zidinama tvrđave „Kastelo“ i dužini 70m koji predstavlja šetališnu zonu, kao i održavanje postojećih dizalica.

U cilju regulacije cijena kojima korisnici/zakupci pristaništa i privezišta naplaćuju usluge pristajanja/priveza/sidrenja/korišćenje dizalica/navoza korisnicima pristaništima Upravni odbor je Odlukom broj: 0203-638/6-1 od 15.02.2019. godine, donio Izmjene i dopune Kriterijuma za određivanje visine naknada za pristajanje i vezivanje plovila u lukama od lokalnog značaja i na ostalim objektima obalne infracstrukture. Po istim zakupci formiraju Cjenovnik usluga koji odobrava ovo Javno preduzeće.

Obilježavanje opasnosti na Rt-u Galiola na jugoistoku Ostrva Sv. Nikola

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je raspisalo broj: 0204-2757/3 od 30.10.2020. godine, Javni poziv za nabavku i ugradnju opreme za obilježavanje usamljene opasnosti na moru na lokaciji rt Galiola na jugoistočnoj strani ostrva Sv. Nikola u Budvi. Procijenjena vrijednost javne nabavke bez uračunatog PDV-a iznosi 16.529,00 eura.

Predmet javnog poziva je nabavka opreme za noćnu markaciju (označavanje) - bijelo svjetlo sa dva bljeska minimalne vidljivosti 3nm i opreme za obilježavanje usamljene opasnosti u skladu sa IALA sistemom.

Javno preduzeće je opredjelilo novac za markaciju ovog rizičnog lokaliteta na inicijativu korisnika luke Budva, kluba za sportski ribolov „Širun” i NVO Porat- Pizana, a posao će biti realizovan kroz smjernice Uprave pomorske sigurnosti.

Sanacija i rekonstrukcija objekata pomorske/obalne infrastrukture

Idejno rješenje i glavni projekat na kat. paceli 680 K.O. Dobrota I i kat. parceli 661 K.O. Dobrota, Opština Kotor

Za sanaciju i rekonstrukciju objekata pomorske/obalne infrastrukture za potrebu idejnog rješenja i glavnog projekta rekonstrukcije ponte, potpornih zidova, rampe - navoza za izvlačenje čamaca i pripadajućih prostora na kat. parceli 680 KO Dobrota I i kat. parceli 661 K.O. Dobrota u zahvatu PPPN za obalno područje u opštini Kotor, Javno preduzeće je izdvojilo 20.661,25 € bez uračunatog PDV-a.

U toku je izrada Studije varijantnih modela za formiranje montažnih pristaništa, privezišta i vezova na bove u Bokokotorskom zalivu

Dinamičan razvoj turizma sa značajnim povećanjem smještajnih kapaciteta i sve većim brojem nautičkih plovila te preobimna izgradnja stanova u Bokokotorskom zalivu, uslovljavaju srazmjerni pritisak na njenu obalu.

U situaciji sve izraženijih zahtjeva za obezbjeđenje novih objekata ili pojedinačnih vezova za vezivanje barki i jahti, nameće se potreba da se nakon cjelovite analize pripodnih i stvorenih uslova definišu lokacije i načini na koji je moguće postaviti montažne platforme za pristaništa – privezišta i vezivanje na bove.

Studijom će se:

- definisati zone i lokacije na kojima je moguće postaviti /montirati privremeni – sezonski objekat za formiranje manjeg privezišta ili povećanje postojećeg, za plovila veličine do 15 m – komercijalno privezište;
- definisati zone i lokacije na kojima je moguće postaviti /montirati privremeni – sezonski objekat za formiranje veza-ova barke – komunalni vez;
- definisati način, u smislu tehničkog rješenja, na koji je moguće izvesti predviđenu intervenciju u odnosu na prirodne i stvorene karakteristike prostora;
- definisati mjesta – lokacije i način obezbjeđenja vezova na bove / nautički vez.

Obuhvat studije: obala i priobalni akvatorijum do 100 m od obalne linije.

Kontrola

Tokom perioda 01.01. do 31.12.2020. godine, Služba za kontrolu Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, je shodno sistematizovanim poslovima i zadacima vršeći obilasku prostora zone morskog dobra, konstatovala stanje prostora svih primorskih opština, posebno prateći postavljanje i rad privremenih objekata, organizaciju i rad kupališta, ili izgradnju stalnih objekata, obavljanje djelatnosti bez odobrenja, nelegalno zauzimanje javnih površina ili akvatorija, te konstatovanje stanja komunalne uređenosti (čistoća, hortikultura, rasvjeta i bujični potoci) i drugo.

Naravno konstatovali smo i više nepravilnosti od kojih izdvajamo uočene nepravilnosti kod postavljanja privremenih objekata ili izgradnje stalnih objekata "bez dozvole", obavljanje djelatnosti bez odobrenja, nelegalno zauzimanje javnih površina ili akvatorija.

Rad svih službenika Službe za kontrolu, tokom 2020. godine, od marta mjeseca do kraja izvještajnog perioda, se zbog pandemije "Kovid 19" odvijao u otežanim uslovima, uz ograničenje boravka više službenika u poslovnim prostorijama ili vozilima, ali radne aktivnosti su se redovno, kvalitetno i blagovremeno završavale, uz poštovanje i primjenu propisanih mjera.

Stanje prostora zone morskog dobra je bilo organizovano, funkcionalno i uredno, uz probleme posebno u pojavi gradnje bez odobrenja (79 objekata) čija se gradnja odvijala čak i tokom turističke sezone pošto lokalne samouprave nijesu proglašavale "zabranu radova – gradnje u periodu jun – septembar mjesec, odnosno tokom i do kraja turističke sezone. Postojali su naravno, problemi u funkcionisanju i otvaranju sezone i organizaciji kupališta s obzirom na pandemiju, i propisane mjere NKT-a. Rad Službe je bio otežan zbog "kašnjenja sezone" pošto je zbog pandemije bilo usporeno i angažovanje korisnika kupališta na zaključenju Anexa Ugovora, pripremi kupališta i dobijanju potrebnih saglasnosti i odobrenja za rad, što je uslovalo pojačan obim angažovanja, kroz veći broj kontrola uz ukazivanje da je potrebno pristupiti proceduri zaključenja Anexa i pripremi kupališta za rad. Tokom jula i avgusta mjeseca kupališta su bila spremna za organizovan dolazak turista te boravak na prostoru zone morskog dobra, i na kupalištima su se primjenjivale mjere propisane od nadležnih organa.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je preko Službe za kontrolu, u izvještajnom periodu (01.01.-31.12.2020. godine) vršilo stalne kontrole prostora zone morskog dobra, svih primorskih opština posebno u dijelu stanja komunalne uređenosti (čistoća, hortikultura, rasvjeta i bujični potoci) kontrolišući ostvarivanje javnog interesa, prateći da li privredni subjekti sa kojim Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom ugovara navedene poslove, kvalitetno vrše taj posao. Za prostor svih primorskih opština tokom 2020. godine, ugovorena vrijednost navedenih usluga je bila planirana i ugovorena na iznos od 1.300.000,00 eura, sa Komunalnim preduzećima ili drugim subjektima primorskih opština, koje Ugovore odnosno poslove svakodnevno prate pripadnici Službe za kontrolu, konstatujući nepravilnosti, ukazujući na iste nepravilnosti i koordinišući aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti, uz obavezu sačinjavanja mjesečnog izvještaja o stanju komunalne uređenosti koji poslovi obuhvataju čistoću, hortikulturu, rasvjetu, bujične potoke i drugo, a na osnovu pozitivnih izvještaja se vrpi isplata sredstava.

Radom pripadnika Službe, obilascima prostora zone te konstatujući stanje prostora većim brojem Službenih zabilješki, ili izvještaja o stanju prostora, konstatovan je značajan broj nepravilnosti, od kojih je dio otklonjen nakon kontrole prostora, konstatovanja stanja – nepravilnosti i ukazivanja da se nepravilnosti otklone ili upućivanja pisane Opomene pred raskid u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Nakon navedenih aktivnosti, za nepravilnosti koje nijesu otklonjene nakon konstatovanja i ukazivanja od strane pripadnika Službe za kontrolu Javnog preduzeća, nadležnim inspekcijским službama smo prosljedili ukupno 137 zahtjeva za ukupno 209 nepravilnosti sa sledećom strukturom zahtjeva za prostor opštine Herceg Novi 11, Tivat 19, Kotor 22, Budva 21, Bar 17, i Ulcinj 47 zahtjeva.

Kao uporedni podatak dajemo prikaz aktivnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom u izvještajnom periodu 2019. godine, za predmete u kojim korisnici nijesu otklonili nepravilnosti nadležnim inspekcijским organima prosljedili smo ukupno 126 zahtjeva - inicijativa za ukupno 581 nepravilnosti. Od ukupnog broja nepravilnosti (581) tokom 2019. godine, za koje smo inicirali inspekcijский nadzor najviše konstatovanih nepravilnosti je bilo za prostor opštine Budva ukupno 240, Herceg Novi 104, Ulcinj 104, Bar 67, Tivat 42 i Kotor 24, a izdvajamo podatak da se od ukupno 581 nepravilnosti stotinu odnosilo na nepravilnosti na kupalištima.

Tokom 2020. godine Ministarstvu održivog razvoja i turizma – Direktoratu za inspekcijские poslove i licenciranje, kasnije Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma smo prosljedili većinu zahtjeva za kontrolu - vršenje inspekcijского nadzora za nepravilnosti u oblasti postavljanja privremenih objekata ili izgradnje stalnih objekata "bez odobrenja", od čega izdvajamo nastavak gradnje objekata "bez odobrenja – dozvole" 23 objekta na prostoru opštine Tivat, i 15 objekata na prostoru opštine Ulcinj.

Manji broj zahtjeva iniciran je prema Upravi za inspekcijские poslove, Komunalnim inspekcijama ili policijama, ili Lučkim kapetanijama, te drugim inspekcijским službama za pojave

obavljanja djelatnosti bez odobrenja, nelegalnog zauzimanja javnih površina ili akvatorija te konstatovanja stanja komunalne uređenosti i drugo.

Ističem podatak da u ukupnom broju nepravilnosti za izvještajni period, nije prikazan i značajan broj nepravilnosti za prostor opštine Ulcinj, koje smo evidentirali tokom važenja Programa privremenih objekata a odnosi se na objekte koji su postavljeni na obalama rijeke Bojane u prethodnom periodu, a nijesu planirani Programom, ili površine planiranih i ugovorenih privremenih objekata odstupaju od planiranih.

Gradnja objekata na obalama rijeke Bojane koji nijesu obuhvaćeni Programom – Planom se od strane inspeksijskih i pravosudnih službi tretira kao postavljanje privremenih objekata, a ne kao gradnja bez odobrenja, pa je u ukupnom broju nepravilnosti kod postavljanja privremenih objekata od 65 nepravilnosti u opštini Ulcinj, većina nepravilnosti ustvari gradnja novih objekata na obalama rijeke Bojane koji nijesu planirani.

O stanju navedenog prostora i pojačanoj gradnji objekata te prekoračenju planiranih gabarita u odnosu na Plan – Program na obalama rijeke Bojane u opštini Ulcinj, sačinjeno je više problemskih informacija dostavljenih Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Pregled broja zahtjeva i nepravilnosti po strukturi za koje je iniciran inspeksijski nadzor

Opština zahtjeva	broj objekti	privremeni bez odobrenja	gradnja nepravilnosti	ukupan broj
Herceg Novi	11	5	6	11
Tivat	19	14	23	37
Kotor	22	9	15	24
Budva	17	24	7	31
Bar	18	13	13	26
Ulcinj	47	65	15	80
Ukupno	137	130	79	209

U periodu turističke sezone, odnosno u periodu od 01. maja do 30. septembra 2020. godine, zbog specifičnosti u kojim se odvijala "turistička sezona" nadležnim inspeksijskim službama podniet je određen broj zahtjeva za inspeksijski nadzor, ali većinom za nepravilnosti kod postavljanja privremenih objekata ili gradnje bez odobrenja.

U odnosu na prethodni period, od nadležnih inspeksijskih službi, kontrola rada kupališta je bila u manjem obimu, pošto tokom sezone nije organizovana pojačana kontrola prostora dolaskom većeg broja pripadnika Uprave za inspeksijske poslove kao i zbog malog broja izvršilaca u Komunalnim inspekcijama – Komunalnim Policijama lokalnih samouprava.

Kao nepravilnosti na kupalištima u prethodnom periodu konstatovali smo najviše pojavu neoslobađanja ½ kupališta od plažnog mobilijara, nedostatak spasilačke službe ili komunalnu neuređenost, a tokom ove sezone specifični načini pružanja usluga su kontrolisani od strane nadležnih inspeksijskih organa, od strane "domicilnih" inspektora i nemamo podatke o preduzetim mjerama i radnjama iz njihove nadležnosti.

Ističemo činjenicu da ova turistička sezona posle dužeg perioda, nije imala objedinjen rad svih inspeksijskih službi na prostoru primorskih opština, kroz rad i koordinaciju Štaba za praćenje turističke sezone, kojim je od 2013. godine, rukovodila Uprava za inspeksijske poslove, a na terenu primorskih opština kroz aktivnosti koordinatora na nivou opština u koje su bili raspoređeni pripadnici svih inspeksijskih službi, a sa kojim su pored samostalnog rada, u prethodnom periodu pripadnici Službe za kontrolu vršili i zajedničke kontrole prostora.

7.2. Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore

Programima objekata privremenog karaktera za područje: NP Durmitor za period 2019 -2023 godine broj 101- 242/ 57 od 31.07.2019. godine, NP Biogradska gora broj 04-41/57 od 25.05.2020. godine, NP Skadarsko jezero broj 04-41/56 od 29.05.2020. godine i NP Lovćen broj 04-41/64 od 15.07.2020. godine za period 2020-2024 godine donijetih od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, predviđene su lokacije za postavljanje privremenih objekata na zemljištu u državnoj svojini čiji je korisnik Javno preduzeće za nacionalne parkove, lokacije za privremene objekte postavljene na zemljištu u državnoj svojini koje se daju u zakup i lokacije za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini.

Za postavljanje objekata privremenog karaktera u nacionalnim parkovima definisane su lokacije:

- NP Biogradska gora 17 lokacija koje imaju jednu ili više podlokacija,
- NP Durmitor 25 lokacija koje imaju jednu ili više podlokacija,
- NP Lovćen 44 lokacije koje imaju jednu ili više podlokacija i
- NP Skadarsko jezero 60 lokacija koje imaju jednu ili više podlokacija.

Shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanjem morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list CG", br. 87/18 i 75/19), JP za nacionalne parkove Crne Gore izdaje urbanističko-tehničke uslove za privremene objekte koji se nalaze u programima objekata privremenog karaktera.

Izdati urbanističko-tehnički uslovi važe koliko i Program objekata privremenog karaktera za određeni nacionalni park.

U 2020. godini ovo Javno preduzeće je izdalo urbanističko-tehničke uslove i potpisalo ugovore o zakupu zemljišta za postavljanje objekata privremenog karaktera i to:

1. Na prostoru NP Biogradska gora izdato je 15 urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje objekata privremenog karaktera za postavljanje odnosno građenje objekata privremenog karaktera na zemljištu u državnoj svojini.
2. Na prostoru NP Durmitor izdato je 16 urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje objekata privremenog karaktera i to: dva za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini i 14 za privremene objekte postavljene na zemljištu u državnoj svojini. Potpisano je 14 ugovora o zakupu zemljišta za postavljanje objekata privremenog karaktera na području NP Durmitor za period 2020 - 2023 godine.
3. Na prostoru NP Skadarsko jezero izdato je 12 urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje objekata privremenog karaktera i to: 5 za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini i 7 za privremene objekte postavljene na na zemljištu u državnoj svojini. Potpisano je deset Aneks ugovora shodno zaključku Vlade broj 07-3027 od 4. jun 2020. godine za 2020. godinu.
4. Na prostoru NP Lovćen izdato je 17 urbanističko-tehničkih uslova uslova za postavljanje odnosno građenje objekata privremenog karaktera i to: 3 za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini i 14 za privremene objekte postavljene na na zemljištu u državnoj svojini. Za 2020. godinu

5. Za 2020. godinu potpisan je jedan Ugovor o zakupu zemljišta za postavljanje objekata privremenog karaktera shodno Javnom pozivu na osnovu zaključka Vlade broj 07-4819 od 22. oktobra. 2020. godine i jedan Aneks ugovora shodno zaključku Vlade broj 07-3027 od 4. jun 2020. godine.

NP Prokletije nema usvojeni Program objekata privremenog karaktera, pa se svi privremeni objekti koji su trenutno u izgradnji kao i ostale promjene identifikuju kao nelegalne aktivnosti.

Zaključkom Vlade broj 07-3027 od 4. jun 2020. godine zadužio se direktor Javnog preduzeća za nacionalne parkove da zaključi anekse ugovora za 2020. godinu, sa zakupcima koji su koristili lokacije na državnom zemljištu u toku 2019. godine, na području NP Skadarsko jezero i NP Lovćen za period 2017-2019 godine, za lokacije koje su prepoznate novim Programima privremenih objekata za područje nacionalnog parka za period 2020-2024 godina. Aneksi ugovora važiće do 31.12.2020. godine, nakon čega će se lokacije izdati poslije sprovedenog postupka javnog nadmetanja u skladu sa donesenim Programima privremenih objekata za područje nacionalnog parka za period 2020-2024 godina.

Tabela 1: Pregled izdatih urbanističko-tehničkih uslova u nacionalnim parkovima

Izdati urbanističko-tehnički uslovi	Privremeni objekti na zemljištu u državnoj svojini-JPNPCG	Privremeni objekti na zemljištu u državnoj svojini-fizička lica	Privremeni objekti na zemljištu u državno svojini-pravna lica	Privremeni objekti na zemljištu u privatnoj svojini-fizička lica	Privremeni objekti na zemljištu u privatnoj svojini-pravna lica
NP Biogradska gora	14	1	-	-	-
NP Durmitor	-	14	-	1	1
NP Skadarsko jezero	7	-	-	5	-
NP Lovćen	9	3	2	3	-
UKUPNO	30	18	2	9	1

Uređenje prostora u nacionalnim parkovima

Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore vršilo je redovne aktivnosti na uređenju prostora u nacionalnim parkovima. Tokom čitave godine radilo se na uklanjanju otpada, uređenju prostora i održavanju staza koje su u službi posjetilaca. Pored toga vršene su redovne aktivnosti u vezi postavljanja i održavanja info i edukativnih tabli na pješačkim i edukativnim stazama, kao i postavljanja i održavanja sitnog mobilijara (klupe, stolovi, nadstrešnice, korpe za otpatke i dr.). U NP Durmitor izvršena je popravka mosta na pješačkoj stazi oko Crnog jezera, izgrađeno je stepenište na splavištu i zamijenjena je bezbjedonosna ograda na Marinoj dolini (na planinarskoj stazi put Ćurevca). Pored toga, postavljeno je 40 odmorišnih, 7 stolova i 11 znakova.

U NP Skadarsko jezero očišćen je i produbljen kanal koji koriste mjestani Vranjine od rijeke Morače do mjesta Vranjine, kao i kanal od mjesta Bakine tigele do glavnog kolektora za Vranjinu. Za potrebe upravne zgrade NP Skadarsko jezero nabavljen je bioprečišćivač i separator masti. Bioprečišćivač je ugrađen i stavljen u upotrebu, a separator masti će se ugraditi nakon rekonstrukcije objekta (kuhinja restorana koji se nazi u sklopu upravne zgrade)

U NP Prokletije je u 2019. i 2020. godini pokrenuta je inicijativa za izradu centra za posjetioce na prostoru nekadašnje vojne karaule Gradine. Izrađeno je idejno rješenje i predviđena je njegoa izgradnja kroz kapitalni budžet u 2021. godini. Pored toga, u saradnji sa lokalnim stanovništvom

izvršena je rekonstrukcija nekoliko mostova na prostoru Parka - most na Bakovića katunu, dva mosta na ulazu u Zabelj, te dva mosta u Babinom polju.

Nelegalna gradnja i nedozvoljene promjene u prostoru u nacionalnim parkovima

Na prostoru 5 nacionalnih parkova je ukupno tokom 2020. godine registrovano 75 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru. Za sve protivpravne aktivnosti sačinjeni su zapisnici o izvršenoj kontroli kao i foto dokumentacija koja je prosljeđena na dalju proceduru Službi za pravne, opšte poslove i kontrolu Javnog preduzeća. Svi evidentirani slučajevi bespravne gradnje ili drugih oblika devastacije prostora su procesuirani nadležnim institucijama na dalje postupanje i odlučivanje.

U NP Lovćen evidentirana su 3 slučaja nedozvoljenih promjena u prostoru.

Na području NP Skadarsko jezero evidentirano je ukupno 154 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru.

U NP Prokletije registrovano je 7 slučajeva nedozvoljene gradnje.

U NP Biogradska gora evidentirano je 3 slučaja nedozvoljene gradnje.

Na prostoru NP Durmitor tokom 2019. godine nije bilo registrovanih slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru.

6. PODACI O PRIJAVAMA ZA GRAĐENJE ODNOSNO POSTAVLJANJU OBJEKATA, GRAĐEVINSKIM DOZVOLAMA I LICENCAMA

6.1. Podaci o izdatim građevinskim dozvolama za složene inženjerske objekte

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja građevinskih dozvola za složene inženjerske objekte, shodno čl. 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upotrebnih dozvola za složene inženjerske objekte, shodno članu 190, kao i upotrebnih dozvola za objekte shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine, izdato je 49 građevinskih dozvola, 24 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola je odbijeno, od kojih u ponovnom postupku po Presudama Upravnog suda tri zahtjeva, u dva predmeta postupak za izdavanje građevinskih dozvola je obustavljen.

U istom periodu izdato je 67 upotrebnih dozvola, imenovano 16 vršioaca tehničkog pregleda izgrađenih objekata, 13 zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole su odbijena, dok je u četiri predmeta postupak obustavljen.

Takođe, donijeto je 13 rješenja kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, jedno rješenje kojim se priznaje svojstvo stranke u postupku, dva zaključka kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, pet rješenja o odbijanju odlaganja izvršenja rješenja i četiri rješenja o ispravci greške.

Na osnovu izloženog u 2020. godini donijeto je ukupno 200 upravnih akata.

U istom periodu ovo ministarstvo je donijelo 23 mišljenja na Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, 31 mišljenje iz djelokruga rada Direkcije za izdavanje dozvola i 10 zahtjeva je prosljeđeno na nadležnost opštinama.

6.1.1. Građevinske dozvole podaci lokalnih samouprava

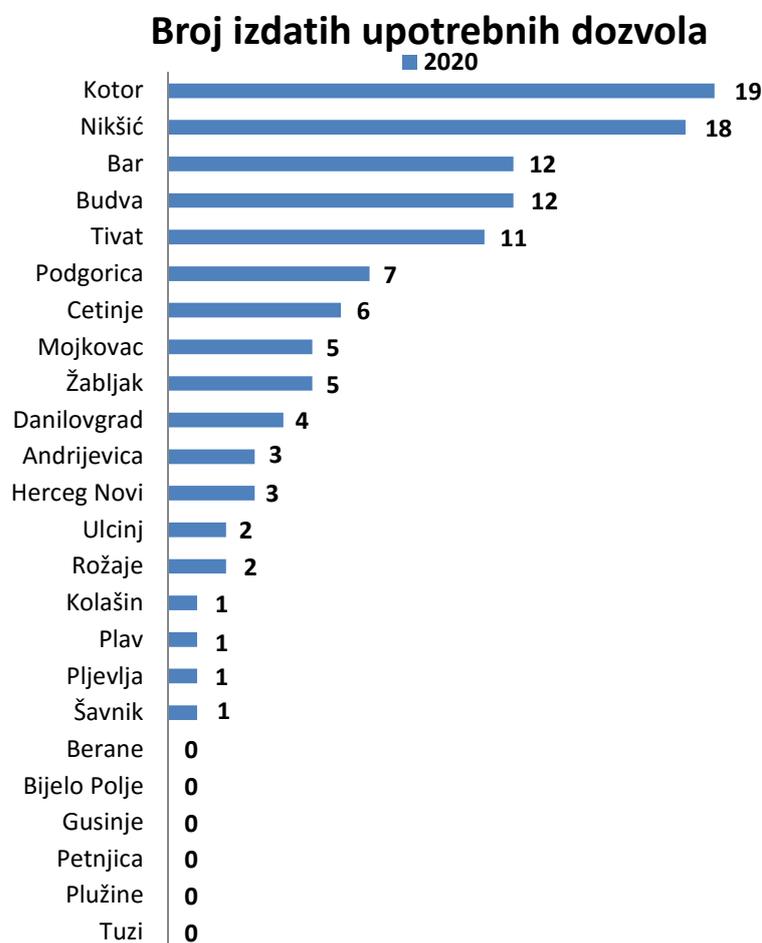
U periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine, na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 12 građevinskih dozvola, s tim da opština Berane nije dostavila podatke za III kvartal 2020.

godine, shodno članu 238 Zakona u planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), u kome postupci započeti do dana stupanja na snagu zakona u kojem nije donijeta pravosnažna odluka okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka tj. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“ br. 51/08, 40/10, 34/11, 35/13 i 33/14).

Od navedenog broja opština Bar je izdala 5 građevinskih dozvola, Rožaje 4 i Ulcinj 3 građevinske dozvole.

6.1.2. Upotrebne dozvole

U periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine, na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 113 upotrebni dozvola, s tim da opština Berane nije dostavila podatke za III kvartal 2020. godine, shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), u kome za objekat koji se gradi odnosno koji je izgrađen na osnovu građevinske dozvole izdate do dana stupanja na snagu zakona, na izdavanje upotrebne dozvole, primjenjuju se odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“ br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Dijagram: Ukupan broj izdatih upotrebni dozvola na nivou lokalnih uprava u 2020.godini

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja građevinskih dozvola za složene inženjerske objekte, shodno čl. 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upotrebni dozvola za složene inženjerske objekte, shodno članu 190, kao i upotrebni dozvola za objekte shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine, izdato je 49 građevinskih dozvola, 24 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola je odbijeno, od kojih u ponovnom postupku po

Presudama Upravnog suda tri zahtjeva, u dva predmeta postupak za izdavanje građevinskih dozvola je obustavljen.

U istom periodu izdato je 67 upotrebnih dozvola, imenovano 16 vršioaca tehničkog pregleda izgrađenih objekata, 13 zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole su odbijena, dok je u četiri predmeta postupak obustavljen.

Takođe, donijeto je 13 rješenja kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, jedno rješenje kojim se priznaje svojstvo stranke u postupku, dva zaključka kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, pet rješenja o odbijanju odlaganja izvršenja rješenja i četiri rješenja o ispravci greške.

Na osnovu izloženog u 2020. godini donijeto je ukupno 200 upravnih akata.

U istom periodu ovo ministarstvo je donijelo 23 mišljenja na Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, 31 mišljenje iz djelokruga rada Direkcije za izdavanje dozvola i 10 zahtjeva je proslijeđeno na nadležnost opštinama.

6.1.3. Urbanističko-tehnički uslovi

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, shodno članu 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni ist CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20).

U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva jedinicama lokalne samouprave, poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova u 2020. godini, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi, Šavnik i Žabljak.

Takođe, u skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore, ovim organima su u 2020. godini, povjereni poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova iz člana 116 stav 6, odnosno odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova iz člana 222 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U 2020. godini, Direkcija za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova je obradila 225 predmeta i to:

- izdala je 65 urbanističko-tehničkih uslova,
- potvrdila je važenje 10 urbanističko-tehničkih uslova iz ranijeg perioda,
- za 36 zahtjeva izdata su obavještenja o nemogućnosti izdavanja urbanističko-tehničkih uslova zbog nepostojanja planskog osnova,
- 28 zahtjeva je proslijeđeno na nadležnost (opštinama, JPMD ili NP) i
- riješeno je 26 zahtjeva za dopunu tehničkih uslova, u skladu sa članom 74, stav 6 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U istom periodu dato je 34 izjašnjenja na nacрте i predloge planova Direktoratu za planiranje prostora; dato 15 mišljenja ili tumačenja po zahtjevima stranaka ili organa, izdato 1 upozorenje jedinici lokalne samouprave; doneseno 8 rješenja o obustavi postupka i 1 rješenje o ispravci greške.

Urbanističko tehnički uslovi za postavljanje objekata privremenog karaktera

Shodno članu 116 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdaje i urbanističke uslove za privremene objekte.

Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove

Crne Gore ("Službeni list CG", br. 87/18 i 75/19), poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma iz člana 116 stav 6, odnosno odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova iz člana 222 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) do donošenja Programa privremenih objekata za područje morskog dobra odnosno nacionalnih parkova, povjereni su Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za područje morskog dobra, odnosno Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore za područje nacionalnih parkova.

U toku 2020. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, zaključno sa 31.12.2020. godine, izdalo je ukupno 102 urbanističko-tehnička uslova za privremene objekte.

U toku 2020. godine, Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, zaključno sa 31.12.2020. godine, izdalo je ukupno 57 urbanističko-tehničkih uslova za privremene objekte.

6.2. Podaci o legalizaciji bespravni objekata

Očuvanje prostornih potencijala, prostorni razvoj i zaštita prostora nije moguća bez rješavanja problema bespravne gradnje. Svako trajno narušavanje prostora, izaziva neotklonjive, štetne posljedice. Bespravna gradnja je gradnja koja nije u skladu sa pravilima struke, suprotno rješenjima planskog dokumenta kao i suprotno zakonskim rješenjima. Ovom se gradnjom trajno mijenja i uništava prostor i direktno smanjuju kako sadašnje, tako i buduće razvojne mogućnosti i uzrokuju posljedice krupnih razmjera: plansko - urbanističke disorganizacije prostora, nedovoljna infrastrukturna opremljenost tretiranog prostora, nizak nivo kvaliteta života, ugrožavanje ekoloških standarda i rizik po ljudsko zdravlje, seizmički rizici, problemi u naplati komunalija i poreza. Uzroci bespravne gradnje su mnogostruki, počev od socijalnih, ekonomskih, sveukupnih društvenih, pojedinačnih, institucionalnih.

Inspekcijski nadzor djeluje preventivno na sve korisnike prostora, posebno na potencijalne počinioc nezakonitih postupanja, što uključuje i stručna lica koja se bave projektovanjem i izgradnjom objekata, koja su, u ranijem periodu, bili učesnici u izvršenju krivičnog djela bespravne gradnje projektovanjem bez dostavljenih UTU-a i izgradnjom objekata bez dobijanja građevinske dozvole na uvid – radi čega predstavlja značajnu fazu sistema uređenja prostora, jer se tim nadzorom obezbjeđuje zakonito donošenje i sprovođenje planskih dokumenata i izgradnja objekata. Stoga se inspekcijski nadzor mora obavljati kontinuirano, efikasno i efektivno, u skladu sa zakonom i u punom kapacitetu nadležnih inspekcija.

Bespravna gradnja najviše je izražena u centralnoj i primorskoj regiji, dakle u ekonomsko najrazvijenijim djelovima države.

U cilju realizacije opredjeljenja Crne Gore za uključivanje u evropske integracije, potrebno je stvoriti uslove za primjenu normativa i standarda Evropske unije, te se u tom smislu pristupilo formulisanju i implementaciji politike legalizacije bespravni objekata u kontekstu politike planiranja prostora ali i politike stanovanja. Crna Gora se dugi niz godina suočava sa pitanjem bespravne gradnje. Broj objekata izgrađenih suprotno propisima mjeri se desetinama hiljada. Bečkom deklaracijom o neformalnim naseljima u Jugoistočnoj Evropi, koju je Crna Gora potpisala septembra 2004. godine, predviđeno je da zemlje potpisnice teže potpunom regionalnom rješavanju neformalnih naselja do 2015. godine i da se obavezuju da preduzmu regularizaciju neformalnih naselja i poboljšanje do maksimalne mjere (ali samo u slučajevima koji ne narušavaju odgovarajući urbani razvoj, npr. kršenje prava, zaštitu životne sredine, zaštitu kulturnog nasleđa).

Budući da se radi o dugoročnom i veoma kompleksnom procesu, koji zahtjeva uključenost i punu angažovanost velikog broja subjekata, potrebno je uložiti značajne napore od strane svih učesnika da bi isti dao pozitivne rezultate.

Stupanjem na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 2017. godine započet je proces legalizacije bespravni objekata.

Budući da se ovim zakonom uspostavlja novi sistem planiranja prostora i izgradnje objekata (predviđena je izrada novog državnog planskog dokumenta za cijelu teritoriju Crne Gore, značajne izmjene uvedene su u dijelu uslova izgradnje objekata i dr.) – to se nametnula potreba da se uredi i pitanje legalizacije bespravnih objekata, koje je nužno sa aspekta obezbjeđenja cjelovitosti i kontinuiteta sistema. Shodno Zakonu legalizovati se mogu samo bespravni objekti predviđeni planskim dokumentom, ili važećim ili Planom generalne regulacije Crne Gore, koji je državni planski dokument.

Izmjenama i dopunama Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata rok za podnošenje zahtjeva za legalizaciju, koji je ranije shodno zakonu bio devet mjeseci od dana stupanja na snagu, i istekao 16. jula 2018. godine produžen je odnosno, data je mogućnost podnošenja zahtjeva za legalizaciju, bez prekluzije, što znači bez određivanja roka do kada se zahtjevi mogu podnositi. Potrebno je naglasiti da se vodi kontinuirana komunikacija sa jedinicama lokalne samouprave, koje su nosioci ovog procesa, sa ciljem sprovođenja zakona na efikasan način.

Shodno podacima dostavljenim od strane jedinica lokalne samouprave, podnijeto je oko 50000 zahtjeva.

Prema podacima od decembra 2020. godine, od oko 52303 podnijetih zahtjeva za legalizaciju na nivou države obrađeno je preko 45000 zahtjeva. Znači, obrađeno je oko 86% ukupnog broja zahtjeva, i cijenimo da urađen značajan dio posla. U najvećem broju jedinica lokalne samouprave je visok procenat obrade podnijetih zahtjeva: u Bijelom Polju, Nikšiću, Kolašinu, Petnjici, Pljevljima, Rožaju i Kotoru svi primljeni zahtjevi su obrađeni, dok je u pojedinim opštinama procenat obrade zahtjeva i do 90% od ukupnog broja.

Od početka postupka legalizacije donijeto je 1185 rješenja o legalizaciji.

Od ukupnog broja obrađenih zahtjeva, donijeto je 6364 rješenja o prekidu postupka, od čega je u 2587 rješenja donijeto sa razloga neusklađenosti sa planovima a 284 rješenja o prekidu radi rješavanja imovinsko pravnih odnosa, dok za određeni broj slučajeva opštine nijesu dostavile detaljne podatke.

Shodno Zakonu, rješenje o legalizaciji, se može donijeti za bespravni objekat koji se nalazi na orto foto snimku i koji je izgrađen u skladu sa osnovnim urbanističkim parametrima ili smjernicama, važećeg planskog dokumenta donesenog do stupanja na snagu ovog zakona, odnosno planskog dokumenta donijetog shodno Zakonom propisanoj proceduri. Ali ukoliko to nije slučaj, postupak se prekida do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore. Takođe, uslov za donošenje rješenja o legalizaciji su riješeni imovinsko pravni odnosi na objektu i zemljištu na kome je objekat izgrađen tako da je to takođe jedan od razloga za prekid postupka.

Nakon rješavanja prethodnog pitanja, odnosno donošenja planske dokumentacije ili rješavanja imovinsko pravnih odnosa postupci će se nastaviti.

Prema prikupljenim podacima, obračunat je i naplaćen dio prihoda od naknade za komunalno opremanje za bespravne objekte: u budžete jedinica lokalne samouprave je uplaćeno 2,459,917.34€ na ime ove naknade, dok je obračunati iznos 4,170,944.44€. Naime, naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, po zahtjevu vlasnika bespravnog objekta može da se se plaća jednokratno ili u jednakim mjesečnim ratama, na period od 10 ili 20 godina.

Shodno odredbama Zakona odnosno člana 169 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata jedinica lokalne samouprave je dužna da sredstva ostvarena od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za bespravne objekte i naknade za korišćenje prostora iz člana 168 ovog zakona, koristi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i za obezbjeđivanje alternativnog smještaja, u skladu sa ovim zakonom. Znači, sredstva prikupljena u procesu legalizacije će se ulagati u one prostore na kojima su izgrađeni bespravni objekti, u izradnju nedostajuće infrastrukture, objekata od javnog interesa. Krajnji cilj odnosno rezultat koji očekujemo je podizanje kvaliteta života građana i uređen i opremljen prostor.

Imajući u vidu broj podnijetih zahtjeva (preko 50000), činjenica je da je obrada i rješavanje istih predstavljala izazov za administracije na lokalnom nivou. Takođe, postupak legalizacije je nova procedura, te nije postojala praksa u postupanju. Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, s obzirom na probleme nastale u rješavanju prevelikog broja zahtjeva za legalizaciju, uređeno je da identifikaciju objekta na orto foto snimku i provjeru da li je objekta izgrađen u skladu sa parametrima i smjernicama planskog dokumenta vrše licencirana privredna društva koja će izdavati izvještaj o identifikaciji objekta, u cilju povećanja efikasnosti rješavanja postupaka. Cilj ove izmjene je ubrzanje postupaka.

Vodi se kontinuirana komunikacija sa jedinicama lokalne samouprave koje su nosioci ovog procesa sa ciljem sprovođenja zakona na efikasan način. Proces će rezultirati povećanjem prihoda budžeta opština, kroz naplatu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, ali i kroz naplatu prihoda od poreza na nepokretnosti, kao i naknade za korišćenje prostora čije uvođenje je takođe u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i ista će predstavljati njihov prihod. Ova sredstva će se koristiti za izgradnju nedostajuće infrastrukture u tim područjima, te rezultirati povećanju kvaliteta života tih ali i drugih područja.

Obaveza izrade orto foto snimka teritorije Crne Gore je takođe predviđena Zakonom. Orto foto snimak obezbjeđuje Ministarstvo a Uprava za nekretnine je dužna da izvrši preklapanje orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i učini ga dostupnim preko internet stranice - Geoportala jedinicama lokalne samouprave, odnosno nadležnim organima lokalne uprave i Ministarstvu sa podacima sa kojima raspolaže.

Krajem 2018. godine snimanje teritorije Crne Gore je završeno i izvršena je primopredaja podataka orto foto snimanja teritorije Crne Gore od strane izvršioca posla.

Orto foto snimak je dostupan na veb sajtu Ministarstva od 11. juna 2019. godine, međutim pojavio se problem povlačenja katastarskih podloga te je otežan rad prilikom identifikacije objekata na istom.

Podzakonska akta za sprovođenje odredbi zakona koje propisuju postupak legalizacije

Shodno Zakonu, podaci orto foto snimanja su dostavljeni Upravi za nekretnine, radi preklapanja orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i postavljanja na Geoportal Uprave za nekretnine, što je i izvršeno te se na Geoportalu može pristupiti orto-foto snimku preklopljenom sa katastarskim podlogama. Međutim na markicama koje su stavljene preko objekata ne postoji razlika između legalnih i nelegalnih objekata te je nemoguće samo na osnovu snimka utvrditi legalnost objekta što otežava rad jedinicama lokalne samouprave.

Sljedeći korak je ukrštanje podataka o podnijetim zahtjevima za legalizaciju sa podacima sa Geoportala, što će rezultirati evidencijom bespravnih objekata, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Orto foto snimak odnosno podaci dobijenim snimanjem predstavljaju dokumentacionu osnovu za izradu plana generalne regulacije i značajan alat u procesu legalizacije, ali i postupku izgradnje i kontrole izgradnje objekata. Objekti koji se mogu identifikovati na snimku uzeće se u obzir pri izradi Plana generalne regulacije, a shodno njemu i legalizovati. Na osnovu baze podataka objekata, odnosno orto foto snimka kao svojevrsnog presjeka stanja u prostoru u datom trenutku, izvršiće se identifikacija objekata koji nijesu ušli u proces legalizacije i na iste će biti primijenjene mjere propisane zakonom, prvenstveno utvrđivanje plaćanja naknade za korišćenje prostora.

Naknadu za korišćenje prostora, shodno Zakonu dužan je da plaća vlasnik bespravnog objekta, za koji nije podnjet zahtjev za legalizaciju i vlasnik bespravnog objekta za koji je donijeto rješenje o odbijanju zahtjeva za legalizaciju - do uklanjanja objekta. Naknadu utvrđuje i naplaćuje jedinica lokalne samouprave. Godišnja naknada za korišćenje prostora po m² bespravnog objekta može iznositi od 0,5% do 2,0% prosječne cijene građenja m² novoizgrađenog stambenog objekta u

Crnoj Gori koju objavljuje organ uprave nadležan za poslove statistike, za godinu koja prethodi godini za koju se naknada utvrđuje, i utvrđuje je jedinica lokalne samouprave.

Shodno članu 164 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da uz prethodnu saglasnost Vlade, donesu podzakonka akta kojim će se propisati visina, uslovi, način, rokovi i postupak plaćanja naknade za urbanu sanaciju. U 2020. godini Vlada je dala saglasnost na predloge odluke o naknadi za urbanu sanaciju za: Glavni grad Podgorica, opštinu Bar, opštinu Mojkovac, opštinu Pljevlja i opštinu Tuzi.

Takođe, shodno članu 168 Zakona ministarstvo je izdalo 9 saglasnosti na podzakonska akta kojim se propisuju visina, način i kriterijumi plaćanja godišnje naknade za korišćenje prostora za bespravne objekte i to za Glavni grad Podgorica, i sljedeće opštine: Bijelo Polje, Danilovgrad, Mojkovac, Nikšić, Plav, Rožaje, Tuzi i Ulcinj.

Shodno članu 171 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donesu podzakonka akta kojim će se propisati bliži uslovi, način, postupak i kriterijumi za obezbjeđivanje alternativnog smještaja. Ministarstvo je dalo saglasnost na predloge odluka o obezbjeđivanju alternativnog smještaja za Prijestonicu Cetinje, i za sljedeće opštine: Bar, Mojkovac, Nikšić, Rožaje, Šavnik. Za Glavni grad Podgorica, opštine Danilovgrad i Žabljak, saglasnost Ministarstva je data 2019. godine.

Takođe, 23.12.2020. godine, svim jedinicama lokalne samouprave, a shodno odredbi člana 240 stav 2 Zakona, upućeno je upozorenje, kojim su iste upozorene da, ukoliko u roku, koji im je dat Zakonom, ne donesu podzakonske propise, Vlada će donijeti iste u roku od 60 dana, od dana isteka roka datog u upozorenju.

7. INSPEKCIJSKE SLUŽBE

7.1. Urbanističko-građevinska inspekcija

U drugostepenom postupku, u izvještajnom periodu, rješavano je po žalbama na rješenja urbanističko-građevinskog inspektora, primjenom odredbi čl. 199, 200, 201 i 202 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakona o upravnom postupku i Zakona o inspekcijском nadzoru. U cilju ostvarivanja i zaštite prava, obaveza i pravnih interesa stranaka u postupku upravnog odlučivanja obezbijeđena je potpuna primjena načela i pravila upravnog postupka. Težilo se, u tom smislu, da se odluke donose bez odugovlačenja, u granicama propisanih rokova.

U periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine, ukupno je izjavljeno 97 žalbi, od tog broja je 97 žalbi na rješenja urbanističko-građevinskog inspektora, koje su riješene u zakonskom roku, na sledeći način:

- 28 žalbi je usvojeno;
- 59 žalbi je odbijeno;
- 1 postupak je obustavljen i
- 9 predmeta u radu, jer je rok za odlučivanje po žalbi 45 dana od dana prijema žalbe, a iste su primljene krajem 2020. godine.

Pred Upravnim sudom Crne Gore se vode 32 spora protiv drugostepenih rješenja ovog ministarstva. Od tog broja je 1 tužba odbijena, dok su ostali sporovi u toku.

U 2020. godini podnijeto je 10 zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke, od kog broja je 7 zahtjeva odbijeno, 1 zahtjev je usvojen i 2 zahtjeva su u toku pred tim sudom.

U 2020. godini je podnijeto 11 tužbi Upravnom sudu CG na prvostepena rješenja ovog ministarstva po osnovu odlučivanja o zahtjevima za izdavanje licence, od kog broja je 5 tužbi usvojeno, 2 tužbe su odbijene i 4 tužbe su u toku pred Sudom.

U prvostepenom upravnom postupku izdavanja i mirovanja licence fizičkom licu i privrednom društvu, pravnom licu, odnosno preduzetniku za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije, revizije tehničke dokumentacije, građenja objekata, odnosno izvođenja pojedinih radova na građenju objekata i vršenje stručnog nadzora, u izvještajnom periodu rješavano je po zahtjevima primjenom odredaba čl. 122-130 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i Zakona o upravnom postupku. U cilju ostvarivanja i zaštite prava, obaveza i pravnih interesa stranaka u postupku upravnog odlučivanja obezbijeđena je potpuna primjena načela i pravila upravnog postupka. Težilo se, u tom smislu, da se odluke donose bez odugovlačenja, u granicama propisanih rokova.

U izvještajnom periodu, ovoj direkciji, podnijeto je 605 zahtjeva stranki za izdavanje licence, od kog broja je:

- izdato 454 licenci, a 3 zahtjeva stranki za oduzimanje licence po osnovu prestanka ispunjavanja uslova za izdavanje licence su usvojena;
- izdato je 17 rješenja o obustavi postupka zbog odustajanja od zahtjeva za izdavanje licence;
- odbijeno je 37 zahtjeva za izdavanje licence i
- u radu su 94 zahtjeva za izdavanje licence.

Po službenoj dužnosti sprovedeno je 7 postupaka po predlogu za oduzimanje licence, a u vezi sa članom 139 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Od tog broja, 5 predloga za oduzimanje licence je odbijeno, 1 predlog je usvojen i 2 predloga za oduzimanje su u toku odlučivanja. U izvještajnom periodu su podnijeta 2 zahtjeva za ponavljanje postupka i oba su odbijena.

U izvještajnom periodu je podnijet 1 predlog za odlaganje izvršenja rješenja i isti je usvojen.

7.2. Inspekcije u drugim upravnim oblastima koje imaju ovlašćenja i obaveze u pogledu uređenja prostora i izgradnje objekata

Ekološka inspekcija

Na osnovu Zakona o inspeksijskom nadzoru, Zakona o životnoj sredini, Zakona o upravljanju otpadom, Zakona o zaštiti vazduha, Zakona o zaštiti prirode, Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakona o industrijskim emisijama, Zakona o hemikalijama, Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i drugih zakonskih propisa kojima je regulisana oblast životne sredine, Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu:

-Izvršila 2.100 inspeksijskih nadzora (redovni 1.084, kontrolni 764, po inicijativi 252)
-donijela 195 ukazivanja i 667 rješenja i to:

- Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom – 199 rješenja;
- Na osnovu Zakona o životnoj sredini – 77 rješenja;
- Na osnovu Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu – 131 rješenja;
- Na osnovu Zakona o zaštiti vazduha – 51 rješenja;
- Na osnovu Zakona o jonizujućem zračenju i radijacionoj sigurnosti – 60 rješenja;
- Na osnovu Zakona o hemikalijama – 42 rješenja;
- Na osnovu Zakona o industrijskim emisijama – 5 rješenja;
- Na osnovu Zakona o nejonizujućem zračenju – 51 rješenja;
- Na osnovu Zakona o zaštiti prirode – 11 rješenja;
- Na osnovu Zakona o nacionalnim parkovima – 2 rješenja;
- Na osnovu Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini – 8 rješenja;
- Na osnovu Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini – 8 rješenja;
- Na osnovu zakona o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena – 22 rješenja.

Ukupan broj pokrenutih prekršajnih postupaka u izvještajnom periodu je 41 i to 37 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 4 prekršajna naloga.

Ekološka inspekcija je zbog neizvršenja rješenja pristupila administrativnom izvršenju rješenja, odnosno donijela 61 Zaključka o izricanju novčane kazne. Inspekcija je zaključke sa klauzulom izvršnosti dostavljala Poreskoj upravi za naplatu.

U izvještajnom periodu ekološka inspekcija je podnijela 4 krivične prijave.

Ekološka inspekcija po zahtjevu Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica, dostavila je dokumentaciju za potrebe vođenja krivičnog postupka protiv fizičkih lica iz Podgorice zbog držanja divljih životinja vukova u zatočeništvu i drugim krivičnim djelima koja su učinjena u vezi sa tim. Po zahtjevu ODT Cetinje, dostavljena je dokumentacija za vođenje istrage po krivičnoj prijavi koja je podnijeta ovom tužilaštvu protiv pravnog lica Matej doo Cetinje zbog aktivnosti u vezi sa upravljanjem otpadom. Po zahtjevu ODT Bar, dostavljena je dokumentacija prikupljena u toku kontrola koje su izvršene po upustu ovog tužilaštva a u vezi postupka koje se vodi po krivičnoj prijavi za nelegalno upravljanje otpadom (komunalnim otpadom). Po zahtjevu ODT Kotor, dostavljena je dokumentacija koja je u posjedu ovog organa neophodna za utvrđivanje postojanja osnova za pokretanje krivičnog postupka u predmetu koji je formiran po prijavi predsjednika Opštine Budva u vezi sa aktivnostima u upravljanju postrojenjem za prečišćivanje otpadnih voda u Budvi.

Osnovnom državnom tužilaštvu Pljevlja dostavljeno je obavještenje od strane ekološke inspekcije o paljenju otpadnih guma na lokaciji Jagnjilo, Pljevlja, na ocjenu postojanja osnova za krivično gonjenje.

Po zahtjevu ODT Pljevlja, istom je preko Uprave policije – OB Žabljak dostavljena dokumentacija za krivičnu prijavu koja je pokrenuta po službenoj dužnosti, vezano za devastaciju u nacionalnom parku Durmitor – uništenje ukrasa u „Ledenoj pećini" na Durmitoru. Po zahtjevu ODT Podgorica u vezi predmeta formiranog u ovom tužilaštvu, povodom krivične prijave JP NP CG zbog krivičnog djela građenje objekta bez prijave gradnje i dokumentacije za građenje sa krivičnim djelom uništenje i oštećenje zaštićenog prirodnog dobra, dostavljeno je obavještenje od strane ekološke inspekcije.

Osnovnom državnom tužilaštvu Kolašinu u toku 2020. godine dostavljena je potrebna dokumentacija na dalje postupanje u smislu procjene postojanja osnova za preduzimanje krivičnog gonjenja po službenoj dužnosti, i protiv izvođača radova na autoputu Bar – Boljare dionica Smokovac – Mateševo, pravnog lica CRBC, zbog uticaja na životnu sredinu na dvije lokacije na teritoriji Opštine Kolašin.

Glavna ekološka inspektorka, Upravi policije CB Podgorica, tj. ovlaštenom policijskom službeniku dala je obavještenja i izjašnjenje na okolnosti prijave koju je NVO Breznica PODNIJELA PROTIV EPCG – TE Pljevlja i službenih lica u nadležnim inspeksijskim službama zbog emitovanja povećanog nivoa buke iz Termoelektrane Pljevlja.

Ekološka inspekcija na zahtjev ODT Podgorica, istom je dostavila dokaze i obavještenja u vezi predmeta koji je formiran u tužilaštvu po krivičnoj prijavi NVO MANS, a vezano za izvođenje radova na izgradnji autoputa Bar-Boljare u okolini Mateševa, Kolašin.

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu, Agenciji za zaštitu životne sredine zbog mogućih posljedica po ukupan ekosistem i mogućnosti nastanka štete u životnoj sredini podnijela 2 zahtjeva za pokretanje postupka utvrđivanja štete u životnoj sredini ili neposredne opasnosti od štete za operatere WTE Otpadne vode Budva d.o.o. Podgorica i CRBC – izvođač radova na autoputu. Takođe, ekološka inspekcija je dostavljala na zahtjev Agencije zapisnike sa terena za postupke utvrđivanja štete u životnoj sredini ili neposredne opasnosti od štete koji su pokrenuti od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine po službenoj dužnosti.

Na osnovu zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti i ratifikovanih međunarodnih ugovora i konvencija (Bečka konvencija, Bazelska konvencija, Montrealski protokol, CITES konvencije i druge) izvršeno je 53.018 kontrola nivoa radioaktivnosti robe pri uvozu, u saradnji sa JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Institutom za crnu metalurgiju AD Nikšić.

Inspekcija za vode

Odsjek za inspekciju za vode, a u vezi nadzora nad sprovođenjem propisa koji imaju uticaja na oblast uređenja prostora, dostavljamo Vam sljedeće podatke:

Informacije o aktivnostima i preduzetim Mjerama inspekcije vode	Period: godišnji izvještaj za 2020.godinu
Izvršeno inspeksijskih pregleda:	537
Redovnih inspeksijskih pregleda	304
Kontrolnih inspeksijskih pregleda	98
Inspeksijskih pregleda po inicijativi	135
Ukupan broj utvrđenih nepravilnosti za navedeni period:	124
Ukupan broj ukazivanja za navedeni period:	16
Ukupan broj rješenja za navedeni period:	76
Ukupan broj izdatih prekršajnih naloga za naveden period:	18
Ukupan iznos novčanih kazni po prekršajnim naložima u €:	7.260,00€
Ukupan broj izrečenih novčanih kazni za navedeni period:	19
Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni u €	29.000,00€
Ukupan broj zahtjeva za PP za navedeni period:	12
Ukupan broj krivičnih prijava za navedeni period:	7

Inspekcija za vode, tokom izvještajnog perioda, u svom sastavu imala je 4 inspektora – glavnog inspektora, inspektora za vode sa mjestom rada u Podgorici, inspektora za vode sa mjestom rada u Baru i inspektora za vode sa mjestom rada u Beranama. Inspektori za vode sa mjestom rada u Beranama, Baru i Podgorici su bili povremeno angažovani sa ovlašćenjem sanitarnog inspektora zbog COVID-19.

U toku izvještajnog perioda, izvršeno je 537 inspeksijskih pregleda od čega je 304 redovnih, 98 kontrolnih i 135 po podnijetim inicijativama. Utvrđeno je 124 nepravilnosti.

Na osnovu utvrđenih nepravilnosti aktivnosti i preduzete mjere inspekcije za vode su 16 ukazivanja, 76 podnijetih rješenja, izdato je 18 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 7.260,00€, u postupku administrativnog rješenja izrečeno je 19 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 29.000,00€, podnijeto je 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i podnijeto je 7 krivičnih prijava.

Elektroenergetska inspekcija

Elektroenergetska inspekcija je, u periodu 1.01-31.12.2020 .godine izvršila 34 inspeksijska pregleda radi kontrole nelegalne gradnje u zoni elektroenergetskih objekata. Donešeno je:

- 18 naloga za međusobno usklađivanje objekata (obezbjeđivanje sigurnosnih visina i rastojanja) koji se grade ili su izgrađeni u zoni el.en. objekata i elektroenergetskih objekata u čijoj zoni se gradi, sa propisima
- 3 Rješenja o zabrani građenja u zoni elektroenergetskih objekata
- 16 inicijativa stvarno nadležnim organima za preduzimanje mjera za sprječavanje gradnje u zoni elektroenergetskih objekata ili usklađivanje građenja sa propisima

- 18 Zapisnika ili drugih akata gdje je utvrđivano činjenično stanje i davati nalozi za otklanjanje nepravilnosti, odnosno usklađivanje građenja sa propisima

Direkcija za inspekcijski nadzor državnih puteva

Inspekcija za državne puteve donijela 3 rješenja u cilju sprječavanja nelegalne gradnje ili nelegalnog izvođenja radova u zoni puta, kao i 24 rješenja vezana za radove na povećanju bezbjednosti saobraćaja i uslovima odvijanja saobraćaja na državnim putevima. Takođe donijeto je i 14 zapisnika kojima su u formi rješenja naređene mjere o zabrani radova u zoni putnog pojasa odnosno otklanjanja nedostataka na putu. U istom periodu podnijeto je i 5 prekršajnih naloga.

Slijedi kratak opis donijetih rješenja vezanih za sprječavanja nelegalne gradnje ili nelegalnog izvođenja radova u zoni puta:

1. Obezbjedenje i hitna sanacija zaštitne temeljne jame objekata u izgradnji u nepodrednoj blizini magistralnog puta M-2 Ribarevina-Bijelo Polje-Barski Most, rješenje izvršeno;
2. Zabrana korišćenja nelegalnog priključka na državni put i postavljanje fizičkih prepreka kojima se onemogućava priključenje na javni put; (regionalni put R-21 Mioska-Boan-Semolj, rješenje djelimično izvršeno);
3. Zabrana deponovanja zemljanog materijala u zaštitnom pojasu puta i u neposrednoj blizini javnog puta, njegovog dijela ili putnog objekta, a koji mogu ugroziti njegovu stabilnost i bezbjednost saobraćaja (magistralni put M-2 dionica Petrovac-Sotonići, rješenje izvršeno);

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- Izradom **novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata** stvoriće se preduslovi za rješavanje problema koji su bili izraženi u prethodnom periodu, propisati niz pozitivnih mjera čija primjena će obezbijediti veću efikasnost kako u uređenju prostora, tako i u ukupnom procesu izgradnje objekata.
Brojne promjene koje su se dešavale u razvoju Crne Gore istovremeno su bile praćene i posljedicama koje su se neposredno odražavale na prostor, donoseći mnoge kompleksne probleme i konflikte, pa time i otežavajuće ili čak ograničavajuće uslove za dalji razvoj. Objašnjenje za nastanak takvih okolnosti leži djelimično u neizgrađenosti i nefunkcionisanju sistema planiranja, a dominantno u nepostojanju institucije na državnom nivou koja bi na adekvatan način pratila i ocjenjivala sve promjene u prostoru.
Uprkos činjenici da ovoj djelatnosti pripada status djelatnosti od posebnog društvenog i državnog interesa, ona ga u praksi nema, već su i dalje prisutne intencije da se njeni produkti u cjelini tretiraju kao roba, što je, pored ostalog, dovelo do njene sadašnje degradacije. Kao jedna od mjera za prevazilaženje navedenih ograničenja je formiranje kompetentne državne institucije za potrebe vođenja i koordinacije izrade PPCG, kao i prećenja sprovođenja ovog i drugih planskih dokumenata.
- Nastaviće se aktivnosti na izradi **novog Prostornog plana Crne Gore** (za period do 2040. godine) koji će kao strateški dokument utvrditi opštu osnovu organizacije i uređenja prostora Crne Gore, odrediti državne ciljeve i mjere prostornog razvoja, u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno–istorijskim razvojem Crne Gore.
- Kako bi se obezbijedio kontinuitet u planiranju prostora do donošenja novog Zakona, na osnovu člana 218 Zakona, nastaviće se izrada **preko trideset planskih dokumenata nižeg reda** (prostorno urbanistički planovi, detaljni urbanistički planovi, urbanistički projekti i dr.), pri čemu će se poseban akcenat dati pitanjima zaštite i unaprjeđenja životne sredine i sagledavanju ovih pitanja u najranijoj fazi izrade planskih dokumenata.

- Uspostavljanju adekvatnog sistema upravljanja prostorom – uključujući status djelatnosti prostornog i urbanističkog planiranja (uz adekvatnu institucionalnu organizovanost), treba obezbijediti karakter vrhunskog društvenog interesa i državnog prioriteta. Za efikasnost tog upravljanja, uz ostale preduslove, ključni značaj ima **uspostavljanje integralnog informacionog sistema**, kao još jedne od važnih aktivnosti koju treba da sprovede Ministarstvo.
- Poboljšanju ukupnog stanja u ovoj oblasti dopriniće obezbjeđivanje konstantne **edukacije kadrova**, kroz organizovanje seminara i radionica, kao i kroz saradnju sa ekspertima i institucijama iz drugih sredina i razmjenu pozitivnih iskustava.

Aneksi iz ovog Izvještaja objaviće se u elektronskom izdanju „Službenog lista Crne Gore“.

Ovaj izvještaj objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj:

Podgorica,2021. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
Prof. dr Zdravko Krivokapić**